

Handläggningstider i rättskedjan

*Samtliga brottsmisstankar och fem
särskilt utvalda brott 2009–2013*

Handläggningstider i rättskedjan

Samtliga brottsmisstankar och
fem särskilt utvalda brott 2009–2013

Rapport 2015:11

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott
Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten
minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom
att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brotts-
förebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

ISSN 1100-6676
URN:NBN:SE:BRA-598

© Brottsförebyggande rådet 2015
Författare: Lisa Westfelt och Victor Ståhl
Omslagsillustration: Lotta Sjöberg
Produktion: Ordförandet AB

Denna rapport kan laddas ner från Brå:s webbplats www.bra.se

Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08-527 58 400, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se, www.bra.se

Innehåll

Förord.....	5
Sammanfattning.....	6
Summary.....	9
Inledning.....	12
Handläggningstiderna är <i>en</i> av delarna i ett effektivt rättssystem.....	12
Syfte och frågeställningar.....	13
Disposition.....	14
Metod och material.....	15
RUS-databasen.....	15
Datamaterial.....	15
Studiens mätfaser.....	18
Skillnader i mediantider jämfört med tidigare rapporter.....	22
Mätningen av handläggningstiderna för unga gärningspersoner.....	22
Utredningstider 2009–2013.....	25
Utredningstider år 2013.....	26
Utredningstidernas utveckling 2009–2013.....	27
Utredningstider för ungdomar.....	28
Utredningstider i landets 21 län.....	31
Tingsrättstider 2010–2013.....	38
Tingsrättstider år 2013.....	39
Tingsrättstidernas utveckling 2010–2013.....	39
Tingsrättstider för ungdomar.....	40
Tingsrättstider i landets 21 län.....	43
Totala handläggningstider 2010–2013.....	50
Totala handläggningstider år 2013.....	51
De totala handläggningstidernas utveckling 2010–2013.....	52
Totala handläggningstider för ungdomar.....	54
Totala handläggningstider i landets 21 län.....	56
Län med generellt korta respektive långa totala handläggningstider.....	61
Referenser.....	63
Bilagor.....	64
Bilaga 1. Skillnader i metod och material mot tidigare rapporter.....	64
Bilaga 2. Exkludering av misstankar med ologiskt tidsflöde.....	66
Bilaga 3. Särskilt om brottskategorin utpressning.....	68
Bilaga 4. Tabeller.....	69

Förord

En viktig princip för rättsväsendets hantering av brott är att sträva efter en snabb och effektiv rättsprocess, där utredningarna präglas av kvalitet och rättssäkerhet. Som en del i detta arbete fick Brå i regleringsbrevet för år 2014 för femte gången i uppdrag att undersöka handläggningstider vid brottmål hos polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten och domstolarna för ärenden och mål som rör brottstyperna misshandel, rån, våldtäkt, stöld och utpressning. I uppdraget ingår att redovisa eventuella förändringar i handläggningstiderna och att särskilt redovisa handläggningstiderna för ärenden och mål som avser unga lagöverträdare. I rapporten kartläggs handläggningstiderna för dessa fem brottskategorier, samt för samtliga registrerade brottsmisstankar, utifrån informationen i databasen Rättsväsendets uppföljningssystem (RUS), där brottsärenden kan följas genom rättskedjan från anmälan fram till dom. Rapporten har författats av utredarna Lisa Westfelt och Victor Ståhl vid Brå.

Stockholm i mars 2015

Erik Wennerström
Generaldirektör

Anna Sellin
Enhetschef

Sammanfattning

Handläggningstider en del i rättsväsendets effektivitet

En central princip för rättsväsendets hantering av brott är att sträva efter en snabb och effektiv rättsprocess. En av de centrala principerna för rättsväsendets hantering av brott är kravet på en skyndsam handläggning av brott och att en förundersökning ska bedrivas så snabbt som möjligt, särskilt i ärenden med unga misstänkta.

Handläggningstider i rättskedjan är en av de indikatorer som kan användas för att på olika sätt mäta rättsväsendets effektivitet. Det är dock viktigt att goda utredningsprestationer inte enbart definieras som snabba handläggningstider, utan även att utredningarna håller en hög kvalitet och att många brott klaras upp.

I denna rapport studeras handläggningstiderna i rättskedjan, dels för samtliga brottsmisstankar under perioden 2009–2013, dels separat för fem särskilt utvalda brottstyper, nämligen misshandel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning. Handläggningstiderna som studeras delas in i tre olika faser:

- *Utredningstid*: tiden från det att en förundersökning inleds fram tills ett beslut fattas om exempelvis åtal, åtalsunderlåtelse, strafföreläggande, nedläggning eller förundersökningsbegränsning.
- *Tingsrättstid*: tiden mellan datum för åtalsbeslutet och datum för meddelad tingsrättsdom.
- *Total handläggningstid*: tiden från det att brottsanmälan registrerades fram till datum för meddelad tingsrättsdom (friande eller fällande).

Resultaten sammanfattas nedan.

Utredningstiderna har kortats under perioden 2009–2013

- Utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar har sjunkit under perioden 2009–2013, från 68 till 61 dagar i medianvärde.
- Bland de fem särskilt utvalda brotten är det dock endast utredningstiderna för misshandel som sjunkit kontinuerligt – från 83 till 57 dagar i mediantid.
- Bland de fem särskilt utvalda brottskategorierna är det misshandel och rån som har de längsta utredningstiderna, 57–83 respektive 58–65 dagar i mediantid under perioden.
- Kortast utredningstid har misstankar om stöld med 47–52 dagar under perioden. Våldtäkt varierade mellan 56 och 65 dagar och utpressning mellan 51 och 70 dagar.
- Uppdelat på länsnivå går det inte att tala om någon generell trend för utvecklingen av utredningstiderna.
- Vid en jämförelse med år 2009 hade dock alla län utom ett minskat sina utredningstider gällande misshandel, och 18 län hade minskat utredningstiderna för misshandel det senaste året.

Ökade handläggningstider mellan åtal och tingsrättsdom

- Mediantiderna mellan åtal och meddelad tingsrättsdom har ökat under perioden, från 65 dagar år 2010 till 72 dagar år 2013. Ökningen gäller både för samtliga brottsmisstankar och för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, med undantag för brottskategorin stöld.
- Av de fem särskilt utvalda brottskategorierna har misshandel de längsta tingsrättstiderna på mellan 71 och 81 dagar under perioden, medan rån har de kortaste tingsrättstiderna på mellan 25 och 30 dagar. Även våldtäkt har i sammanhanget kort tid mellan åtal och dom, mellan 24 och 35 dagar.
- Sannolikt hänger skillnaden mellan olika brottstyper till stor del samman med skillnader i andelen misstänkta som sitter frihetsberövade innan rättegången, där en större andel misstänkta är häktade vid rån och våldtäkt jämfört med exempelvis misshandel. Är personen häktad löper särskilda tidsfrister som gör att huvudförhandling hålls snabbare.
- En majoritet av länen följer den generella utvecklingen mot längre tingsrättstider, både sammantaget för samtliga brottsmisstankar och för de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

De totala handläggningstiderna ökar något, men utvecklingen skiljer sig åt beroende på brottstyp

- Sett till samtliga brottsmisstankar har de totala handläggningstiderna ökat med 7 dagar sedan 2010, från 181 till 188 dagar.
- Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna har de totala handläggningstiderna minskat något för misstankar om stöld (-5 dagar) och i stället ökat för misstankar om rån (+25 dagar) och utpressning (+85 dagar). För misshandel och våldtäkt har mediantiderna varierat kring samma nivå under perioden.
- Några län har både generellt korta utredningstider och korta tingsrättstider (vilket utgör de två delarna i den totala handläggningstiden), vilket är intressant då dessa faser innefattar delvis olika aktörer i rättskedjan. Skåne län har såväl en generellt kort utredningstid gällande samtliga brottsmisstankar som en generellt kort tingsrättstid. Detsamma gäller Stockholm avseende de fem särskilt utvalda brottskategorierna. Halland och Jämtland å andra sidan har generellt sett både långa utredningstider och tingsrättstider, både för samtliga brottsmisstankar och för de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Handläggningstider för ungdomar

- Utredningstiderna har förkortats för ungdomar, men är längre än vuxnas tider för samtliga fem särskilt utvalda brott
- Medianen för utredningstiden för unga misstänkta (15–17 år) har legat högre än för vuxna fram till år 2012, med en skillnad på mellan 2 och 9 dagar. Utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar har emellertid sjunkit även för unga, och år 2013 var mediantiden 2 dagar kortare för unga än för vuxna.
- För de fem särskilt utvalda brottstyperna är bilden delvis annorlunda än då samtliga brott studeras. Utredningstiderna är längre för ungdomar än för vuxna för alla fem utvalda brottskategorier under hela perioden.
- Skillnaden är också väsentligt större mellan mediantiderna för unga och vuxna gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

- Minst skillnad i utredningstid mellan unga och vuxna är det vid misstankar om stöld, där skillnaden är mellan 6 och 14 dagar under de olika åren. Störst skillnad är det vid misstankar om utpressning med mellan 13 och 58 dagar och vid rån mellan 25 och 43 dagar. Vid misshandel var skillnaden mellan 20 och 28 dagar och vid våldtäkt mellan 9 och 31 dagar.
- Ungdomars utredningstider är i högre grad koncentrerade till de ”medellånga” tiderna än vuxnas. En större andel bland de vuxna än bland ungdomar har riktigt långa utredningstider på mer än ett halvår.

Tingsrättstiderna är kortare för ungdomar än för vuxna, men ökar något

- Ungdomar har, tvärtom mot utredningstiderna, en väsentligt kortare mediantid än vuxna mellan åtal och dom. Under de fyra studerade åren skiljer det mellan 48 och 50 dagar i mediantid mellan ungdomar och vuxna.
- Jämfört med vuxna (7 procent) hade en större andel bland ungdomarna (26 procent) fått domen meddelad inom två veckor efter åtalsbeslutet.
- Bland ungdomarna hade också en mindre andel än bland vuxna en tingsrättstid på mer än 90 dagar (10 respektive 44 procent).
- Tingsrättstiderna för ungdomar har dock ökat något under perioden, både vad gäller samtliga brottsmisstankar och för de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Ungdomar har kortare total handläggningstid än vuxna vid misshandel och stöld, men längre vid våldtäkt och rån

- Den totala handläggningstiden är kortare för ungdomar 15–17 år än för vuxna. Ungdomar hade mellan 43 och 55 dagar kortare mediantid än vuxna under åren 2010–2013.
- Det gäller även för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, med undantag för misstankar om våldtäkt och rån, där ungdomar tvärtom har längre total handläggningstid än vuxna.
- Att ungdomar sammantaget sett har kortare totala handläggningstider än vuxna är i huvudsak en effekt av att deras tider är kortare än vuxnas under tingsrättstiden, det vill säga tiden mellan åtalsbeslutet och domen. Som tidigare konstaterats är ungdomars tider längre än vuxnas i utredningsfasen i rättskedjan.
- De totala handläggningstiderna minskade något för ungdomar under de första åren i perioden, men återgick år 2013 till samma nivå som 2010 (144 dagar).

Summary

Processing times are part of the efficiency of the criminal justice system

A central principle for the criminal justice system's management of offences is to try to achieve a speedy and efficient legal process. One of the central principles for dealing with offences in the criminal justice system is the requirement that the processing be prompt and that a preliminary investigation be conducted as quickly as possible, particularly in matters involving youthful suspects.

Processing times in the justice system are one of the indicators which, in different ways, can be used to measure the efficiency of the criminal justice system. However, it is important that good investigative performance be defined not only by short processing times, but also by the investigations maintaining high quality, and by many crimes being solved.

This report studies the processing times in the justice system: (1) for all suspected offences during the period 2009-2013; and (2) separately for five selected types of offences, specifically assault, rape, theft, robbery, and extortion. The processing times which are studied are divided into three different stages:

- *Investigation time*: the time from the commencement of the preliminary investigation until a decision is taken regarding, for example, prosecution, waiver of prosecution, summary sanction order, or closing or limiting a criminal investigation.
- *District court time*: the time between the date of the decision to prosecute and the date of issuance of the district court judgment.
- *Total processing time*: the time from registration of the criminal complaint until the date of issuance of the district court judgment (acquittal or conviction).

The results are summarized below.

Investigation times have been reduced during the period 2009–2013

- Investigation times for all suspected offences have dropped during the period 2009–2013, from a median time of 68 days to median time of 61 days.
- Among the five selected types of offences, however, only the investigation times for assault have diminished continually – from a median time of 83 days to median time of 57 days.
- Among the five selected offence categories, assault and robbery have the longest investigation times with median times of 57–83 days and 58–65 days, respectively, during the period.

- Suspicion of theft has the shortest investigation time, with 47–52 days during the period. Rape varied between 56 and 65 days, and extortion between 51 and 70 days.
- A breakdown by county does not provide a basis on which to identify any general trend for investigation times.
- However, in comparison with 2009, all counties except one have reduced their investigation times regarding assault, and 18 counties had reduced investigation times for assault during the last year.

Increased processing times between prosecution and district court judgment

- The median times between prosecution and issuance of the district court judgment have increased during the period, from 65 days in 2010 to 72 days in 2013. The increase pertained both to all suspected offences and to the five selected offence categories, with the exception of theft.
- Of the five selected offence categories, assault has the longest district court times, between 71 and 81 days during the period, while robbery has the shortest district court times, between 25 and 30 days. Rape also has a contextually short time between prosecution and judgment, between 24 and 35 days.
- It is likely that the difference between different types of offences is related to the number of suspects who are in custody awaiting trial, namely a larger percentage of persons suspected of robbery and rape are jailed than, for example, persons suspected of assault. If the person is in custody, there are special deadlines which lead to trial being held more quickly.
- A majority of counties follow the general trend of longer district court times, both taken as a whole for all suspected offences and for the five selected offence categories.

The total processing times are increasing somewhat, but the trends differ based on the type of offence

- Looking at all suspected offences, the total processing times have increased by 7 days since 2010, from 181 to 188 days.
- With respect to the five selected offence categories, the total processing times have decreased somewhat for suspected theft (-5 days) and, instead, increased for suspected robbery (+ 25 days) and extortion (+85 days). The median times for assault and rape have fluctuated around the same level during the period.
- Some counties have both generally short investigation times and short district court times (which comprise the two elements in the total processing times), which is interesting since those stages involve, to some extent, different participants in the justice system. Skåne County has both a generally short investigation time in respect of all suspected offences and a generally short district court time. This is also the case for Stockholm in respect of the five selected offence categories. On the other hand, Halland and Jämtland generally have both long investigation times and district court times, both for all suspected offences and for the five selected offence categories.

Processing times for youth

- The investigation times have been reduced for youth, but are longer than times for adults for all five selected offence categories.

- The median investigation time for youth suspects (15–17 years of age) was higher than that for adults until 2012, with a difference of between 2 and 9 days. The investigation times for all suspected offences has, however, decreased for youth as well, and in 2013 the median time was two days shorter for youth than for adults.
- For the five selected offence categories, the story is somewhat different than for when all offences are studied. The investigation times are longer for youth than for adults for all five selected offence categories during the entire period.
- The difference is also significantly greater between median times for youth and adults in respect of the five selected offence categories.
- The smallest difference in investigation time between youth and adults is regarding suspected theft, where the difference is between 6 and 14 days over the different years. The greatest difference is regarding suspected extortion, between 13 and 58 days, and robbery, between 25 and 43 days. With respect to assault, the difference was between 20 and 28 days, and for rape, between 9 and 31 days.
- The investigation times for youth are more concentrated in the “medium long range” than is the case for adults. A greater percentage of adults as compared with youth have very long investigation times (exceeding six months).

District court times are shorter for youth than for adults, but are increasing somewhat

- In contrast to investigation times, youth have a significantly shorter median time than adults between prosecution and judgment. During the four years studied, there was a difference of between 48 and 50 days median time for youth and adults.
- As compared with adults (7 per cent), a greater percentage of youth (26 per cent) had a judgment issued within two weeks after the decision to prosecute.
- A smaller percentage of youth, compared with adults, had a district court time of more than 90 days (10 and 44 per cent respectively).
- However, district court times for youth increased somewhat during the period, both in respect to all suspected offences and for the five selected offence categories.

Youth have a shorter total processing time than adults for assault and theft, but longer for rape and robbery

- The total processing times are shorter for youth (15–17 years of age) than for adults. The median times for youth were between 43 and 55 days shorter than those for adults during the years from 2010 through 2013.
- This also applies to the five selected offence categories, with the exception of suspected rape and robbery, where youth had, to the contrary, longer total processing times than adults.
- The fact that youth, taken as a whole, have shorter total processing times than adults is primarily an effect of their district court time, i.e. the time between the decision to prosecute and the judgment, being shorter than that of adults. As observed earlier, times for youth are longer than times for adults in the investigation stage in the justice system.
- The total processing times for youth declined somewhat during the first years of the period, but in 2013 returned to the same level as in 2010 (144 days).

Inledning

En av de centrala principerna för rättsväsendets hantering av brott är kravet på en skyndsam handläggning och att en förundersökning ska bedrivas så snabbt som möjligt utifrån omständigheterna (23 kapitlet 4 § rättegångsbalken (RB)). I ärenden med unga misstänkta har det länge ansetts vara särskilt viktigt med en snabb handläggning. Därför finns ett särskilt skyndsamsamhetskrav föreskrivet i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL).

I regleringsbrevet för år 2014 fick Brå för femte gången i uppdrag att undersöka handläggningstider vid brottmål baserat på informationen i databasen Rättsväsendets uppföljningssystem (RUS).¹ I denna rapport kartläggs därför rättsväsendets handläggningstider från brottsanmälan fram till domen i tingsrätt under perioden 2009–2013. Kartläggningen görs dels för samtliga registrerade brottsmisstankar sammantaget, dels separat för misstankar som rör fem i uppdraget särskilt utvalda brottstyper: misshandel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning. I kartläggningen ingår handläggningstidernas utveckling över tid, regionala skillnader på läns-/regionnivå samt skillnader mellan ungdomar och vuxna i handläggningstidernas längd.²

Handläggningstiderna är *en* av delarna i ett effektivt rättssystem

En central princip för rättsväsendets hantering av brott är att sträva efter en snabb och effektiv rättsprocess. En alltför lång tid mellan brott och påföljd kan vara psykiskt påfrestande för såväl den som utsatts för brottet som för den som misstänks (se t.ex. Brå 2002). I ärenden där barn och unga är utsatta riskerar en lång utredningstid att få allvarliga konsekvenser, speciellt när en närstående är misstänkt (Rädda Barnen 2012). Utifrån ett effektivitetsperspektiv minskar långa handläggningstider troligen även rättsväsendets möjligheter att klara upp brottet, bland annat eftersom möjligheterna att kunna åstadkomma tillräckligt god stödbevisning minskar med tiden. Det kan exempelvis leda till att vittnen hinner glömma viktiga detaljer och misstänkta hinner enas om en gemensam bild av vad som hände (RiR

¹ Enligt uppdraget ska Brå "redovisa handläggningstiderna hos polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten och domstolarna för mål och ärenden som rör brottstyperna misshandel, rån, våldtäkt, stöld och utpressning. I uppdraget ingår att redovisa eventuella förändringar i handläggningstiderna. Vidare ingår också att särskilt redovisa handläggningstiderna för mål och ärenden som avser unga gärningspersoner."

² Brå har tidigare behandlat handläggningstiderna i rättskedjan i rapporterna *Handläggningstider i rättskedjan: Resultat för några centrala brott* (Brå 2011), *Rättsväsendets hantering av ungdomsären den: Handläggningstid och personupplärning* (Brå 2012a), *Handläggningstider i rättskedjan: Utvecklingen sedan 2008* (Brå 2013) samt *Handläggningstider i rättskedjan 2009–2012* (Brå 2014). I dessa rapporter kan man bland annat läsa mer ingående om hanteringen av ungdomsären den i rättskedjan, om de förändringar som gjorts med syfte att förbättra effektiviteten i rättskedjan generellt och om andelen personupplärade misstankar.

2009). Långa handläggningstider riskerar också att leda till att kontaktuppgifter blir inaktuella, vilket i sin tur försvårar delgivning av kallelse till huvudförhandling (RiR 2010).

Effektiviteten i rättskedjan är beroende av ett komplext mönster av faktorer som hänger samman och påverkar varandra. Handläggningstider i rättskedjan är en av de indikatorer som kan användas för att på olika sätt mäta rättsväsendets effektivitet. Det är dock viktigt att goda utredningspresentationer inte enbart definieras som snabba handläggningstider, utan även att utredningarna håller en hög kvalitet och att många brott klaras upp. Ambitionen att åstadkomma så korta handläggningstider som möjligt får inte innebära en negativ inverkan på utredningarnas kvalitet och de enskildas rättssäkerhet. En förkortning av handläggningstider bör exempelvis inte tolkas som en positiv utveckling om detta har åstadkommits genom en ökad andel avskrivna (lagföringsbara) ärenden. En ökning av andelen slutredovisade ärenden till åklagare är heller inte värt att eftersträva om det innebär en ökning av andelen negativa åtalsbeslut, då åklagaren i sin bedömning av utredningsmaterialet finner sådana brister som innebär att han eller hon inte kan väcka åtal. Det finns också ett samspel mellan olika indikatorer på effektivitet i rättskedjan som i vissa fall till och med kan vara motstridiga. Exempelvis kan ett ökat fokus på att arbeta bort stora ärendebalanser leda till att den genomsnittliga genomströmningstiden inledningsvis ökar, då gamla ärenden som legat länge arbetas av (Riksdagens revisorer 2002).

Under det senaste decenniet har antalet anmälda brott till polisen ökat (Brå 2012b). Oavsett om ett ökat antal anmälda brott för olika brottstyper reflekterar en faktisk ökning av brottsligheten eller snarare beror på andra omständigheter, exempelvis en ökad anmälningsbenägenhet, innebär ett ökat antal anmälningar en större arbetsbelastning för rättsväsendets myndigheter. Den ökade ärendetillströmningen tillsammans med krav på att många brott ska utredas och att handläggningen ska vara effektiv och rättssäker, ställer särskilda krav på att rättsväsendets aktörer ska finna strukturerade, effektiva och rättssäkra arbetsätt. Att uppnå kortare handläggningstider, utan att det sker på bekostnad av kvalitet och rättssäkerhet i utredningarna, samt uppnå en god nivå av personupplösning utgör viktiga delar i detta arbete.

Syfte och frågeställningar

I rapporten studeras handläggningstiderna i rättskedjan åren 2009–2013 för dels samtliga brottsmisstankar, dels brottsmisstankar rörande miss-handel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning.³ Misstankar med unga gärningspersoner, det vill säga personer som var 15–17 år då brottsmisstanken registrerades, uppmärksammas särskilt. Rapporten har tre huvudsakliga frågeställningar:

- Hur lång handläggningstid har dels samtliga brottsmisstankar sammantaget, dels brottsmisstankar med de fem efterfrågade brottskategorierna, och har det skett någon förändring under perioden 2009–2013?
- Skiljer sig handläggningstiderna åt för brottsmisstankar riktade mot ungdomar respektive vuxna, och har detta förändrats under perioden 2009–2013?
- Hur långa är handläggningstiderna uppdelat på Sveriges 21 (dåvarande) polismyndigheter, och hur har de utvecklats under perioden 2009–2013?

³ Inklusivt ocker.

Disposition

Rapporten inleds med en beskrivning av studiens metod och material och en redovisning av de olika tidsfaser som används för att mäta handläggningstidernas längd. Här redogörs också för det sätt på vilket rapporten skiljer på redovisning av handläggningstiderna år 2013 och utvecklingen över tid åren 2009–2013, samt de uppföljningstider som används i olika delar av rapporten. Inledningsvis beskrivs också hur mätningen av handläggningstiderna för unga gärningspersoner görs.

Resultatredovisningen inleds med en beskrivning av utredningstiderna, det vill säga tiden från det att förundersökning inleds till det att ett beslut på misstanken fattas. Här redovisas tiderna år 2013, utvecklingen 2009–2013, utredningstiderna för ungdomar samt utredningstiderna uppdelat på landets 21 län.

Därefter följer en redovisning av det som i rapporten benämns tingsrättstiden, vilket motsvarar tiden från det att åtal väcks fram till datum för meddelad tingsrättsdom. Redovisningen görs för år 2013, utvecklingen för åren 2010–2013 samt separat för ungdomar och landets 21 län.

Efter detta behandlas den totala handläggningstiden från anmälan till dom för den del av misstankarna som gått till åtal och fått en meddelad tingsrättsdom. Även denna redovisning görs för år 2013 och utvecklingen för 2010–2013. Separata analyser görs också för ungdomar och på länsnivå.

Handläggningstiderna har också studerats uppdelat på de nya polisregioner som bildades 1 januari 2015 då polisen blev en myndighet. Dessa analyser redovisas dock endast i bilaga 4, då regionerna ännu inte hade bildats under den tidsperiod som rapporten omfattar.

Metod och material

RUS-databasen

Det datamaterial som ligger till grund för beräkningar av handläggningstiderna hämtas från RUS-databasen (Rättsväsendets uppföljningssystem) som omfattar uppgifter om samtliga polisanmälda brott⁴ som har registrerats i polisens ärendehanteringssystem RAR sedan 2001 samt uppgifter om efterföljande beslut och brottsmisstankar från Åklagarmyndighetens (tidigare Riksåklagarens) ärendehanteringssystem Brådis/Cåbra.⁵ Det innebär att det är möjligt att följa ett ärende genom rättskedjans alla steg.⁶

Kvalitetsbegränsningar i RUS-databasen

Uppgifterna som lagras i RUS genomgår på Brå flera kontroller och rättningar, men har inte genomgått en lika omfattande kvalitetsgranskning som Brås ordinarie statistikdatabas som används för att sammanställa den officiella kriminalstatistiken. Att RUS inte kvalitetsgranskas på samma sätt som Brås ordinarie statistikdatabas innebär att det är svårt att med exakthet uttala sig om RUS-uppgifternas tillförlitlighet. Det kan finnas systematiska brister som kan påverka resultaten och i synnerhet försvåra jämförelser av – och slutsatserna om – ärendeflödet mellan de olika länen. Detta kan bero på att registrering av uppgifter kan skilja sig åt mellan polismyndigheter. Man bör därför tolka resultaten i föreliggande rapport med viss försiktighet.

Det bör också påpekas att de handläggningstider som redovisas i föreliggande rapport baseras på tiden för när olika händelser *registrerades* i Polisens och åklagarnas ärendehanteringssystem. Det går inte att dra några säkra slutsatser om huruvida de datum som registrerats stämmer överens med de datum då besluten verkligen fattades.

Datamaterial

Det datamaterial som studien baseras på består av samtliga registrerade brottsmisstankar under perioden 2008–2013.⁷ En registrerad brottsmiss-

⁴ RUS innehåller endast brott som registrerats vid en polismyndighet samt de beslut och brottsmisstankar som följer på dessa. Brotts som registrerats av andra brottsutredande myndigheter, som Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket eller Tullen (eller brottsmisstankar som följer på brott som registrerats av nämnda myndigheter) ingår inte i RUS-databasen (Brå 2012c). Det är dock en mycket liten del av alla brott som registreras vid andra brottsutredande myndigheter än polisen.

⁵ I juli 2007 ändrades systemet från Brådis till Cåbra.

⁶ De genomströmningstider som exempelvis redovisas i Polisens, Åklagarmyndighetens samt Sveriges domstolars årsredovisningar kan användas för att studera olika deltider inom rättskedjan, men det går inte att med hjälp av dem följa ett ärende genom hela kedjan.

⁷ Att år 2008 har valts som startår hänger samman med att Åklagarmyndigheten bytte ärendehanteringssystem från Brådis till Cåbra år 2007, och det kan finnas problem med jämförbarheten över tid innan år 2008. Eftersom studiens analyser innefattar en uppföljningstid om antingen 1 eller 2 år (se vidare avsnittet "Rapporten skiljer på tidernas längd 2013 och utveckling 2009-2013") används inte misstankar som fått ett beslut eller en tingsrättsdom under år 2008. De misstankar som ingår i studien kan dock ha registrerats under 2008 eftersom urvalet av registrerade misstankar går tillbaka till detta år.

tanke är en koppling mellan en person och en brottshändelse. En person kan ha flera brottsmisstankar riktade mot sig, och en brottshändelse kan ha flera misstänkta personer knutna till sig. En registrerad misstanke är därför varken en person eller en händelse, utan just kopplingen mellan en person och en brottshändelse.

Eftersom analysenheten är registrerade misstankar är det alltså möjligt att flera misstankar tillhör ett och samma brottsärende. Skälet till att utgå från registrerade misstankar i stället för brottsärenden är att det enligt uppdraget både är specifika brottstyper och vissa typer av gärningspersoner (unga lagöverträdare) som står i fokus. Att kunna särredovisa handläggningstider för unga lagöverträdare kräver att det finns en registrerad brottsmisstanke för att det ska vara möjligt att särskilja ungdomar från vuxna i redovisningen.

Det finns givetvis anmälda brott där någon misstänkt person aldrig har kunnat identifieras. Dessa brott ingår inte i analyserna, vilket är viktigt att ta hänsyn till vid tolkningen av resultaten. Det är exempelvis rimligt att anta att brott där det funnits en misstänkt person i högre utsträckning leder till att förundersökning inleds, att färre brott skrivs av och att en högre andel leder till lagföring, jämfört med ärenden där någon misstänkt person inte har funnits.

Det bör noteras att flera brottsmisstankar kan tillhöra ett och samma ärende. En särskilt lång handläggningstid i ett enskilt ärende kan därmed påverka resultatet i hög utsträckning om ärendet innehåller många brottsmisstankar. Detta bör särskilt hållas i åtanke vid läsning av den resultatredovisning som sker uppdelat på landets 21 län.

Endast misstankar med inledd förundersökning eller förenklad utredning ingår

Endast misstankar där förundersökning eller en så kallad förenklad utredning har inletts ingår i analysen. En förundersökning behöver inte genomföras om det föreligger ”tillräckliga skäl” för åtal och det gäller ett brott som inte kan antas föranleda någon annan påföljd än böter. Förfarandet brukar kallas för en förenklad utredning och regleras i 23 kap. 22 § RB. Misstankar med sådana förenklade utredningar ingår också i studien.⁸

Det finns misstankar som skrivits av innan någon förundersökning har inletts, exempelvis på grund av att något brott i juridisk mening inte har begåtts. Dessa direktavskrivna misstankar skulle bidra till en kraftig underskattning av handläggningstiderna om de togs med i studien, varför endast misstankar med inledd förundersökning tas med.

Endast misstankar med ett ”beslut på misstanken” ingår

En rad beslut av olika karaktär kan fattas kring en brottsmisstanke under ärendets gång i rättskedjan, liksom även olika typer av administrativa beslut under utredningens gång. De beslut som emellertid här avses med beslut på misstanken är

- beslut om åtal
- att åklagaren utfärdat ett strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse

⁸ Det finns dock misstankar som haft en förenklad utredning och som endast registrerats i Polisens system PUST. Dessa förs då inte över till RUS-databasen som baseras på uppgifter från RAR. Det innebär en okänd överskattning av handläggningstiderna totalt sett, eftersom dessa PUST-ärendens handläggningstider inte räknas med, och dessa ärenden ofta kan antas ha korta handläggningstider i utredningsfaserna.

- att misstanken varit föremål för förundersökningsbegränsning enligt 23 kap. 4 a § rättegångsbalken (RB)⁹
- att brottsmisstanken konsumerats av annat brott i enlighet med 34 kap. 1 § brottsbalken (BrB)¹⁰
- olika typer av nedläggningsbeslut, av antingen polis eller åklagare under förundersökningens gång
- negativa åtalsbeslut¹¹

Endast misstankar som har ett av ovanstående beslut på misstanken ingår i analysen. Misstankar med olika typer av administrativa beslut, eller som inte hunnit få något beslut på misstanken innan datauttaget gjordes, har uteslutits. Även sådana misstankar där information om beslutet saknas av andra skäl, exempelvis på grund av felregistreringar, har uteslutits.

Misstankar med ologiska tider har rensats bort

Misstankar som har ett ologiskt tidsflöde i någon fas i rättskedjan på grund av exempelvis felregistreringar, har rensats bort. Det kan till exempel handla om att datum för beslut på misstanken föregår datum för registrering av misstanken. Totalt sett har 7,7 procent av misstankarna (257 929 st.) rensats bort på grund av sådana ologiska tidsflöden. Hur dessa rensningar gjorts redovisas i bilaga 2.

I årets rapport redovisas även handläggningstider för samtliga brottsmisstankar

I årets rapport redovisas även handläggningstiderna för samtliga brottsmisstankar som registrerats de aktuella åren. Tidigare har endast de fem särskilt utvalda brotten redovisats, och de sammanfattande mått på handläggningstiderna som tidigare redovisats bygger på endast dessa fem kategorier. För att bättre kunna sätta dessa fem i relation till andra brottstyper och till ärendeflödet som helhet, samt kunna presentera ett mer rättvisande sammanfattande mått för handläggningstidernas längd i rättssystemet, har Brå valt att även redovisa handläggningstiderna för samtliga brottsmisstankar sammantaget.

Det bör noteras att i detta sammantagna mått med samtliga brottsmisstankar ingår alla olika brottskategorier i brottsbalken samt alla övriga brott mot övriga specialrättsliga författningar. De största kategorierna är narkotikabrott/smugglingsbrott som utgör 24 procent av alla misstankar i mate-

⁹ I 23 kap. 4 a § rättegångsbalken (RB) finns processekonomiskt motiverade regler som anger att förundersökning får läggas ned (eller inte behöver inledas) om 1) fortsatt utredning skulle kräva kostnader som inte står i rimligt förhållande till sakens betydelse och det dessutom kan antas att brottets straffvärde inte överstiger fängelse i tre månader eller 2) om det kan antas att åtal för brottet inte skulle komma att ske till följd av bestämmelser om åtalsunderlåtelse i 20 kap. RB eller om särskild åtalsprövning samt något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts genom att förundersökningen läggs ned. Denna typ av avskrivning kallas för förundersökningsbegränsning och syftar till att effektivisera brottsbekämpningen genom att utredningsresurserna koncentreras till de mest angelägna uppgifterna.

¹⁰ Konsumtion innebär att ett lindrigare brott konsumeras (upptas) av ett allvarigare brott och påföljden för detta. Misstanken för det lindrigare brottet skrivs därmed av. Beslut om konsumtion kan tas såväl under utredningsfasen som vid påföljdsbestämningen i domstolen. I RUS-databasen finns endast konsumtionsbeslut under utredningsfasen med. Ett sådant exempel kan vara när det initialt finns flera brottsmisstankar registrerade, som i ett senare skede kvalificerar till att utgöra ett grövre brott. I dessa fall registreras en brottsmisstanke om det nya brottet, medan de tidigare skrivs av med ett konsumtionsbeslut (trots att de ingår i den nya brottsmisstanken).

¹¹ Negativa åtalsbeslut innebär att ärendet avskrivs efter att det har slutredovisats till åklagare. Åklagaren har då vid genomgången av det färdigställda utredningsmaterialet bedömt att åtal inte ska väckas, till exempel på grund av att det redovisade materialet är behäftat med brister. Om åklagaren bedömer att åtal inte kommer att väckas även om dessa brister skulle åtgärdas, ska ett negativt åtalsbeslut fattas (Åklagarmyndigheten 2010).

rialet, brott mot trafikbrottslagen som utgör 19 procent, brott mot frihet och frid (brottsbalkens 4:e kapitel) som utgör 16 procent av misstankarna samt bedrägeribrottslighet (brottsbalkens 9:e kapitel) som utgör 12 procent av de misstankar som ingår i materialet. De fem särskilt utvalda brottstyperna misshandel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning utgör tillsammans en knapp tredjedel (29 procent) av samtliga brottsmisstankar.

Generellt sett genom rapporten är mediantiderna för handläggningstiderna som beräknas för samtliga brottskategorier sammantaget längre än då endast de fem särskilt utvalda brottskategorierna studeras separat. Det finns därmed en rad brottstyper som generellt sett har *längre* handläggningstider än just de fem utvalda i uppdraget. Bedrägeribrotten är som sagt en stor kategori, och för de misstankarna är utredningstiderna i allmänhet väsentligt längre än för de flesta andra brottstyper.¹²

I Brås uppdrag ingår emellertid inte att särredovisa andra brottstyper än de fem särskilt utvalda, och resultatredovisningen begränsas därför till att omfatta endast ett samlat mått för samtliga brottsmisstankar och de fem särskilt utvalda brotten separat.

Datamaterialets omfattning

Efter rensningar av misstankar med ologiska tidsflöden innehåller underlaget för studien totalt sett 2 402 031 misstankar som fått ett beslut på misstanken under perioden 2009–2013 och där förundersökning/förenklad utredning har inletts. De fem särskilt utvalda brottstyperna i uppdraget omfattar 29 procent av dessa, 686 931 misstankar. I tabell 1 redovisas antalet misstankar uppdelat på de fem brottstyperna och övriga brottskategorier samt år.¹³

Tabell 1. Antalet registrerade misstankar, uppdelat på de fem brottskategorierna i uppdraget och övriga brottskategorier. Åren 2009–2013.

	2009	2010	2011	2012	2013	Totalt
Misshandel	56 933	61 189	61 022	55 779	57 521	292 444
Våldtäkt	4 064	4 011	4 405	4 335	4 012	20 827
Stöld	78 343	76 541	68 331	61 859	58 174	343 248
Rån	4 131	4 107	3 936	3 781	3 204	19 159
Utpressning ¹⁴	1 521	1 781	1 881	2 044	4 026	11 253
Summa 5 brottskategorier	144 992	147 629	139 575	127 798	126 937	686 931
Övriga brottskategorier	327 737	351 540	352 356	342 782	340 685	1 715 100
Totalt samtliga brottskategorier	472 729	499 169	491 931	470 580	467 622	2 407 590¹⁵

Studiens mätfaser

Misstankar som passerar rättskedjans olika steg följer vanligtvis en viss kronologi: från anmälan, via förundersökning och beslut på misstanken till dom. Efter det att brottsanmälan har registrerats ska den granskas och be-

¹² Det finns dock även brottskategorier som generellt ligger lägre än andra. Trafikbrottsligheten är ett sådant exempel, som både är en stor brottskategori i materialet, och där utredningstiderna i allmänhet är kortare än för de flesta andra brottstyper.

¹³ Årsindelningen i de analyser som sedan görs baseras antingen på det år då misstanken fick ett beslut eller på det år den fick en dom, beroende på vilken analys som görs (se vidare nästa avsnitt).

¹⁴ Inklusive ocker, som fram till 2012 rapporterades under samma brottskod som utpressning. Därefter har utpressning och ocker delats upp på två brottskoder och går därmed att särskilja. Ocker ingår dock samtliga år i rapportens analyser av utpressning eftersom kategorin inte kan särskiljas före 2012. Då utpressning nämns omfattas därmed även ocker.

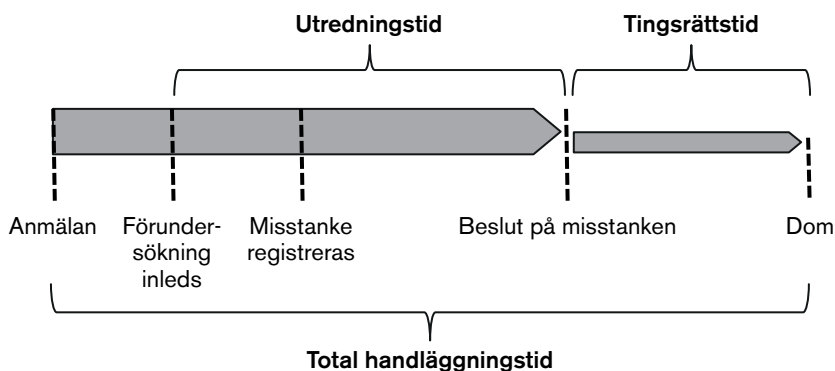
¹⁵ I denna totalsiffra ingår även 5 559 misstankar som saknar brottskod och som inte gått att dela upp på brottskategori.

slut ska fattas om huruvida en förundersökning ska inledas. När förundersökningen är slutförd ska ärendet slutredovisas till åklagaren som beslutar ifall åtal ska väckas, strafföreläggande utfärdas eller åtalsunderlåtelse meddelas.¹⁶ Om domstolen bedömer att personen är skyldig till brottet ska hen slutligen dömas och en påföljd utdömas. Det är inte alla ärenden som går genom hela rättskedjan eftersom misstankar skrivs av vid olika tidpunkter, förundersökningar läggs ned, och en del misstankar leder till åtalsunderlåtelse eller strafföreläggande.

Utredningstid, tingsrättstid samt total handläggningstid

För att beräkna handläggningstiden för en misstanke används i denna studie tre faser i rättskedjan; de benämns här som *utredningstiden*, *tingsrättstiden* samt den *totala handläggningstiden*.¹⁷ Kronologin, faserna och begreppens relation visas i figur 1 och beskrivs närmare nedan.

Figur 1. Förväntad kronologi i rättskedjan och undersökningens indelning i utredningstid, tingsrättstid och total handläggningstid.

Utredningstiden utgör tiden från det att förundersökningen inleds tills ett beslut på misstanken fattas.¹⁸ Denna tidsrymd kan beräknas för alla misstankar i materialet eftersom samtliga i urvalet har fått ett beslut på misstanken.

Tingsrättstiden utgör tiden mellan datum för åtalsbeslutet och datum för meddelad tingsrättsdom (friande eller fällande). Denna tidsrymd kan endast beräknas för den del av misstankarna där det har fattats ett åtalsbeslut och meddelats en tingsrättsdom, vilket utgör en mindre del av alla misstankar.

Total handläggningstid utgör tiden från det att brottanmälan registreras fram till datum för meddelad tingsrättsdom (friande eller fällande). Denna tidsrymd kan endast beräknas för den del av misstankarna där det har fattats ett åtalsbeslut och det finns ett datum för tingsrättsdom, vilket utgör en mindre del av alla misstankar.

¹⁶ Ärendet (eller enskilda brottsmisstankar) kan även skrivas av genom ett så kallat negativt åtalsbeslut, det vill säga att åklagaren vid sin bedömning av utredningsmaterialet tar beslutet att inte väcka åtal.

¹⁷ I Brå 2014, bilaga 3, redovisades också separata kortfattade analyser för de inledande faserna i rättskedjan, nämligen från registrering av anmälan tills förundersökning inleds, från förundersökning inleds till registrering av misstanke, samt från registrering av misstanke till beslutet på misstanken. Detta redovisades för åren 2009–2012.

¹⁸ Utredningstiden omfattar även åklagarnas åtalsprövning i de fall där ärendet slutredovisas genom protokoll. Det är utifrån RUS-databasen i dagsläget inte möjligt att dra en skiljelinje mellan polisens och åklagarnas handläggningstid. Ett datum som ofta används för att separera dessa tider från varandra är då ärendet slutredovisas till åklagare genom förundersökningsprotokoll. Datumet för slutredovisning finns i RUS, men kan i dagsläget inte användas på grund av variabelns bristande kvalitet.

Rapporten skiljer på tidernas längd 2013 och utveckling 2009–2013

Beräkningarna av handläggningstiderna i rättskedjan skiljer mellan handläggningstidernas *längd* år 2013 respektive *utvecklingen* över tid åren 2009–2013. Det beror på att analyserna innefattar en specifik uppföljningstid då utvecklingen över tid beskrivs, för att uppnå jämförbarhet över de olika år som studeras.

Handläggningstidernas längd år 2013

För att ge ett aktuellt mått på *hur långa* handläggningstiderna är för de olika brottstyperna som efterfrågas i uppdraget utgår beräkningarna antingen från samtliga misstankar som fått ett beslut på misstanken eller som fått en tingsrättsdom under år 2013. I dessa beräkningar används ingen specifik uppföljningstid för respektive misstanke.¹⁹ Det innebär att det finns en mycket liten underskattning av handläggningstiderna för misstankar som avslutats under 2013, eftersom ärenden med extremt långa tider (där misstanken registrerades *före* år 2008 och avslutats under 2013) inte ingår i analysen. Detta är dock det mest aktuella och rättvisande måttet på handläggningstidernas längd, utifrån RUS-databasen.

Tabell 2. Redovisning av handläggningstidernas längd år 2013.

Fas	Avgränsning i materialet	Uppföljningstid	Antal misstankar i analyserna	
Utredningstid	Misstankar som fått ett beslut på misstanken 2013	Ingen ²⁰	Samtliga brottskategorier	471 452
			5 brottskategorier	126 937
Tingsrättstid och total handläggningstid	Misstankar som fått en tingsrättsdom 2013	Ingen ²¹	Samtliga brottskategorier	151 148
			5 brottskategorier	39 097

Handläggningstidernas utveckling åren 2009–2013

Då *utvecklingen* av handläggningstiderna beskrivs används en bestämd uppföljningstid för varje brottsmisstanke. Detta beror på att man annars får en missvisande redovisning av utvecklingen över tid.²² För varje brottsmisstanke sätts därför en bestämd uppföljningstid på antingen 365 dagar (1 år) eller 730 dagar (2 år), beroende på vilken fas i rättskedjan som studeras.

När utredningstiden redovisas används en uppföljningstid på 1 år mellan *datum för registreringen av misstanken och beslutet på misstanken*. Det betyder att endast misstankar som hade en tid på som längst 1 år mellan registrering av misstanken fram till beslut tas med i analysen. När uppföljningstiden sätts till 1 år inkluderas 95 procent av samtliga misstankar som ingår i datamaterialet. För enbart de fem särskilt utvalda brottskategorierna inkluderas 96,5 procent av alla misstankar i dessa kategorier då uppföljningstiden sätts till 1 år. Måttet ger en god bild av utvecklingen över tid för

¹⁹ Dock ingår inte misstankar där misstanken registrerades före år 2008, då dessa som tidigare nämnts över huvud taget inte är med i urvalet för datamaterialet.

²⁰ Dock ingår inte misstankar registrerade före år 2008 eftersom dessa inte finns med i urvalet för datamaterialet, vilket i praktiken innebär att det här finns en uppföljningstid på 4–5 år för varje brottsmisstanke.

²¹ Se fotnot 20.

²² De flesta misstankar registrerade under 2008 kommer nämligen att ha hunnit få ett beslut eller en dom före utgången av år 2013 (förutom ett mycket litet antal brott med mycket lång handläggningstid). En allt större andel av misstankarna kommer dock under de följande åren 2009–2013 inte ha hunnit få ett beslut eller en dom. Att inte använda någon uppföljningstid skulle innebära att en allt större andel av misstankar med långa handläggningstider skulle uteslutas ur analysen för de år som ligger närmast i tiden. Det skulle i sin tur få till följd att handläggningstiderna ser ut att sjunka under perioden – en effekt som alltså uppstår genom att en allt större andel misstankar med lång handläggningstid för varje år från 2008–2013 utesluts ur analysen, och inte bero på att de verkliga handläggningstiderna blivit kortare.

de misstankar som hade en tid mellan registrering av misstanken och beslut på misstanken på som längst 1 år, men kan inte säga något om utvecklingen för misstankar med längre handläggningstider. Med denna uppföljningstid kan dock utvecklingen följas mellan åren 2009 och 2013 eftersom datauttaget innehåller misstankar som registrerats från och med 2008.

När tingsrättstiden och den totala handläggningstiden beskrivs används i stället en uppföljningstid på 2 år mellan *registreringen av misstanken och meddelad tingsrättsdom*. När uppföljningstiden för varje brottsmisstanke sätts till 2 år inkluderas 96,9 procent av samtliga misstankar som gått hela vägen från anmälan till tingsrättsdom. Det är endast de 3,1 procent med längst tid mellan registrering av misstanke och dom som utesluts ur analyserna. Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna inkluderas 98 procent av misstankarna i de kategorierna. Måttet kan därmed ge en god bild av både nivån och utvecklingen av handläggningstiderna totalt sett för de misstankar som gått hela vägen från anmälan till dom, eftersom det är en mycket liten del av misstankarna som inte tas med i analyserna. Utvecklingen av handläggningstiderna kan dock endast följas under åren 2010–2013 eftersom datauttaget innehåller misstankar som registrerats från 2008.

Följden av att använda uppföljningstider för varje brottsmisstanke är att längden på handläggningstiderna därmed blir kortare än den verkliga handläggningstiden, eftersom tidsberäkningen endast baseras på misstankar med som längst 1 respektive 2 års handläggningstid. När utvecklingen över tid beskrivs kommer därför mediantiderna för år 2013 att vara kortare än i de redovisningar där endast år 2013 studeras och där samtliga misstankar tas med i analysen. En annan effekt är att utvecklingen över tid begränsas till åren 2009–2013 för de inledande faserna i kedjan respektive 2010–2013 för tiden mellan åtal och tingsrättsdom samt den totala handläggningstiden.

Tabell 3. Redovisning av handläggningstidernas utveckling över tid 2009/10–2013.

Fas	Avgränsning i materialet	Uppföljningstid	Andel och antal misstankar i materialet som exkluderas genom uppföljningstiden		Antal misstankar i rapportens analyser
Utredningstid	Misstankar som fått ett beslut på misstanken respektive år 2009–2013	1 år mellan registrering av misstanken och beslut på misstanken	Samtliga brottskategorier	5,0 % 120 598	2 286 992
			5 brottskategorier	3,5 % 24 012 st	
Tingsrättstid och total handläggningstid	Misstankar som fått en tingsrättsdom respektive år 2010–2013	2 år mellan registrering av misstanken och tingsrättsdomen	Samtliga brottskategorier	3,1 % 21 454 st	675 612
			5 brottskategorier	2,0 % 3 809 st	

Handläggningstiden mäts i mediantid och antal dagar

Handläggningstiderna i rättskedjan är inte normalfördelade. De flesta ärenden befinner sig i de kortare spannen av tider, medan det är få ärenden som har väldigt långa handläggningstider. I likhet med den föregående rapporten (Brå 2014) redovisas handläggningstiderna här i mediantid.²³ Medianen är inte känslig för extremvärden på samma sätt som medelvärdet, utan är det värde som delar fördelningen mitt itu. Hälften av misstankarna kommer att ha längre tider än medianen och hälften kommer att ha kortare tider. Eftersom fördelningen av handläggningstiderna ser ut som den gör, kommer mediantiden att vara kortare än medelvärdetiden.

²³ I tidigare rapporter har medelvärden redovisats som huvudsakligt mått på handläggningstiderna (se Brå 2013).

Det antal dagar som redovisas i rapporten för olika handläggningstider gäller i samtliga fall antal veckodagar måndag till söndag inklusive helgdagar, och inte arbetsdagar.

Materialet delas upp efter polismyndigheten där misstanken registrerades

I Brås uppdrag ingår att redovisa handläggningstiderna hos polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten och domstolarna. Vid presentationen av resultaten på länsnivå baseras indelningen på den polismyndighet där misstanken registrerades (till exempel polismyndigheten i Västra Götalands län). I rapporten används endast begreppet län (dvs. exempelvis Västra Götalands län), men avser alltså polismyndigheten i sagda län.

Även då tingsrättstiden redovisas (tiden mellan åtal och meddelad tingsrättsdom) används indelningen efter i vilken *polismyndighet* brottsmisstanken registrerades. Det betyder att det kan finnas viss diskrepans då åklagarkamrarna och tingsrätterna inte följer samma regionala indelning som polismyndigheterna. Då den totala handläggningstiden beskrivs används samma indelning, och här ingår ju både utredningstiden hos polismyndigheterna och tingsrättstiden.

Analys av utredningstiden, tingsrättstiden och den totala handläggningstiden har också gjorts efter de nya polisregionerna som bildats 1 januari 2015 då polisen blev en myndighet. Dessa analyser redovisas i bilaga 4. Observera att under den tid då de misstankar registrerades som ingår i rapporten var landet indelat i 21 polismyndigheter, varför denna indelning kvarstår i rapportens övriga delar.

Skillnader i mediantider jämfört med tidigare rapporter

Mediantiderna som redovisas i denna rapport skiljer sig något från dem som redovisas i tidigare rapporter om handläggningstider. Det beror på flera saker och är bland annat en naturlig följd av att RUS-databasen är en så kallad levande databas där uppgifter löpande korrigeras. Uttaget från databasen görs ett visst datum, och skulle uttaget göras vid en annan tidpunkt kan enskilda uppgifter ha ändrats och korrigerats. Det gör att uttagen från databasen inte är identiska mellan olika år. För att förbättra kvaliteten på de uppgifter som redovisas har också förändringar skett i hur själva datauttaget görs. I Brå 2013, bilaga 2, redogjordes för skillnader mellan den och tidigare rapporter. I Brå 2014, bilaga 1, redogjordes för de förändringar som skett i den rapporten i förhållande till de tidigare. I bilaga 1 i föreliggande rapport redovisas de förändringar som gjorts i relation till förra årets rapport.

Mätningen av handläggningstiderna för unga gärningspersoner

I Brås uppdrag ingår att särskilt uppmärksamma handläggningstiden för ärenden och mål rörande ”unga gärningspersoner”. Detta grundar sig på att det finns en rad särskilda skyndsamhetskrav och tidsfrister för rättsväsendets myndigheter vid handläggningen av ärenden med unga lagöverträdare. Förutom det generella skyndsamhetskrav för förundersökningar som beskrivs i rättegångsbalkens 23 kapitel finns det ett särskilt skyndsamhets-

krav föreskrivet i 4 § LUL som gäller när personer som inte har fyllt 18 år begår brott på vilket fängelse kan följa.²⁴ Samma bestämmelse föreskriver även en tidsgräns för utredningar vid ungdomsbrott; tiden från underrättelse om misstanke till beslut i åtalsfrågan får inte överskrida sex veckor vid ärenden där personer som är 15–17 år misstänks för brott med fängelse i straffskalan.²⁵ Tidsfristen får endast överskridas om det är nödvändigt med hänsyn till att den misstänkte ska delta i medling enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott, eller med anledning av utredningens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter.²⁶ RUS-databasen möjliggör i dagsläget inte specifika analyser av denna tidsfrist, då startpunkten, det vill säga datumet för när den misstänkte underrättas om misstanken, fram till nyligen inte registrerades mer än genom en tjänsteanteckning av polisen och därmed inte heller fördes över till RUS-databasen.²⁷ Däremot studeras i rapporten om och i vilken utsträckning handläggningstiderna skiljer sig åt om personen är 15–17 år jämfört med om personen är 18 år eller äldre.

En annan tidsfrist för hanteringen av unga lagöverträdare avser tiden från åtalsbeslut till huvudförhandling i tingsrätt som inte får vara längre än 14 dagar (29 § LUL och 45 kap. 14 § RB). Fristen avser ungdomsbrott som kan ge fängelse i mer än sex månader och gäller i fall där åtal väcks innan den misstänkte fyllt 18 år.²⁸ Det finns dock situationer då det finns skäl att överskrida tidsfristen; exempelvis har JO i ett inspektionsprotokoll 2006 (dnr 776-2006) uttalat att uppskov kan medges ”när förundersökningen bör fulländigas eller förundersökning företas, när en förberedande åtgärd av ett visst slag behöver vidtas eller när det är nödvändigt till följd av målets omfattning eller annan omständighet”. I uttalandet nämns också att frågan om huruvida det föreligger skäl för uppskov ska bedömas genom en avvägning av förhållandena i varje enskilt mål. LUL föreskriver därutöver en tidsfrist för meddelande av åtalsunderlåtelse, där den unge ska underrättas vid ett personligt sammanträffande med åklagaren inom två veckor efter det att beslutet har fattats (18 § LUL).

Tvåveckorsfristens slutdatum, datum för huvudförhandling, ingår dock inte i RUS-databasen, och någon precis analys av tidsfristens efterlevnad

²⁴ Det bör understrykas att även misstänkta personer mellan 18 och 21 år omfattas av LUL, även om flertalet bestämmelser i lagen endast gäller misstänkta under 18 år.

²⁵ En tidsfrist finns även föreskriven då den som drabbas av brottet är under 18 år. Enligt 2 a § förundersökningskungörelsen (1947:948), FUK, ska förundersökningar där målsäganden vid tiden för anmälan inte fyllt 18 år bedrivas särskilt skyndsamt om brottet riktats mot målsägandens liv, hälsa, frihet eller frid och det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än sex månader. Förundersökningen ska då vara avslutad och beslut fattat i åtalsfrågan så snart det kan ske och inom tre månader efter den tidpunkt då det finns någon som är skäligen misstänkt för brottet. Tidsfristen får endast överskridas om det är motiverat med hänsyn till utredningens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter. Denna aspekt undersöks dock inte i denna studie eftersom uppgift om den målsägandes ålder inte ingår i uttaget från RUS-databasen.

²⁶ I förarbetena anges att bestämmelsen ger utrymme för att i undantagsfall överskrida tidsfristen. Detta får dock endast ske om det är absolut nödvändigt, till exempel vid ligabrottslighet med många misstänkta och ett stort antal svårutredda brott. Ett annat exempel är om det under förundersökningen kommer fram att den unge har gjort sig skyldig till nya brott. Ett tredje exempel är om det är nödvändigt att genomföra tekniska undersökningar som tar lång tid. Att det för tillfället råder brist på utredningspersonal innebär däremot inte att fristen får överskridas (prop. 1994/95:12, s. 96–97).

²⁷ Sedan hösten 2012 har dock datumet för misstankeunderrättelsen börjat föras in i polisens ärendehanteringssystem. Förutsatt att detta görs konsekvent och på ett enhetligt sätt kan det eventuellt bli möjligt att i framtiden beräkna tidsfristens efterlevnad utifrån de uppgifter som registreras i polisens ärendehanteringssystem. För mer ingående analyser av sexveckorsfristens efterlevnad, se Brå 2012a.

²⁸ Fram till 30 juni 2010 var tvåveckorsfristen angiven i 29 § LUL. Enligt de nuvarande bestämmelserna i 29 § LUL ska i stället de tidsfrister iakttas som gäller i mål där den tilltalade är häktad. Liksom tidigare gäller dock, som huvudregel, en tidsfrist på två veckor för utsättande av huvudförhandling i mål mot tilltalade som inte har fyllt 18 år (se 45 kap. 14 § 2 st. RB).

kan inte göras. Dock används *datum för meddelad tingsrättsdom* som närmsta indikator för rättegångsdatum (det vill säga ett något senare datum än det som avslutar fristen). I en del ärenden kan det antas att dessa datum sammanfaller, eftersom domen, om det inte möter synnerliga hinder, ska avkunnas muntligen vid huvudförhandlingen om den tilltalade inte har fyllt 21 år (LUL 30 §). Samtidigt är det inte ovanligt att ungdomsärenden gällande exempelvis misshandel innefattar flera misstänkta och flera gärningar, vilket kan vara ett godtagbart skäl till att meddela domen först två veckor efter det att huvudförhandlingen genomförts. På grund av att mätpunkten inte är exakt den som tidsfristen avser, har de 14 dagar som utgör den lagstadgade tidsfristen i analysen utökats till 28 dagar. Inom denna tid från åtalsbeslutet bör således huvudförhandling ha hållits och dom meddelats i ungdomsmålen.

Som unga gärningspersoner räknas i denna studie personer som var mellan 15 och 17 år då brottsmisstanken upprättades. I redovisningen används även begreppet ”ungdomar” för att beskriva denna grupp. Som ”vuxna” räknas personer som var 18 år eller äldre då misstanken upprättades.

Särskilda krav på samverkan

En annan viktig skillnad i hanteringen av ungdomsärenden jämfört med ärenden med vuxna misstänkta är de särskilda krav på samverkan som finns mellan polis, åklagare och socialtjänst. Huvudansvaret innehas av socialtjänsten, som har det övergripande samhällsliga ansvaret för ungas situation. Samverkanskravet uttrycks även specifikt i lagstiftningen, där det i förundersökningskungörelsen (1947:948) framgår att åklagarna och polisen regelbundet ska samråda för att motverka dröjsmål i förundersökningar mot dem som inte fyllt 18 år (2 §).

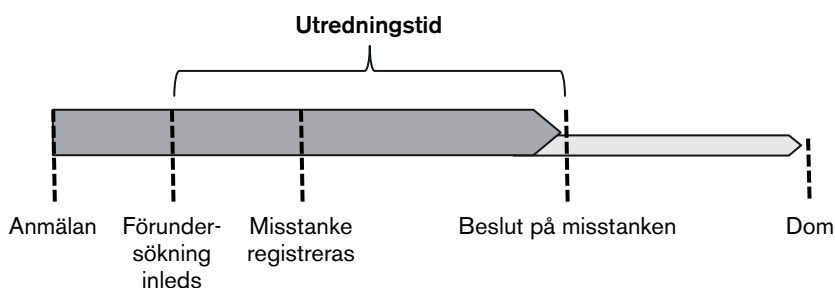
Kravet på samverkan mellan polis, åklagare och socialtjänst, men även vårdnadshavare och offentliga försvarare, uttrycks också i de särskilda regler som gäller när ungdomar under 18 år ska förhöras av polisen. Enligt huvudregeln (5 § LUL) ska den misstänkta personens vårdnadshavare (eller annan som svarar för den unges vård och fostran) omedelbart underrättas samt kallas till förhör som hålls med den unge. Därutöver är grundregeln att socialtjänsten även ska närvara vid förhör som hålls med misstänkta under 18 år (7 § LUL). Dessutom ska en offentlig försvarare förordnas i större utsträckning när det gäller unga lagöverträdare än i vuxenärenden (24 § LUL).

Dessa krav på samverkan studeras inte särskilt i denna rapport, men den mer omfattande inblandningen av flera aktörer vid utredningar om ungdomsbrott diskuterades i tre av de tidigare Brå-rapporterna om handläggningstider i rättsväsendet (Brå 2011, Brå 2012a och Brå 2013) som en av möjliga förklaringar till svårigheterna att hålla tidsfristerna i ungdomsärenden.

Utredningstider 2009–2013

I detta kapitel behandlas handläggningstiderna i de faser av rättskedjan som berör utredningstiden för brottsmisstankarna, det vill säga tiden från det att förundersökningen inleds tills ett beslut fattas på misstanken om åtal, åtalsunderlåtelse, strafföreläggande, nedläggning, förundersökningsbegränsning, konsumtion eller negativt åtalsbeslut. I analyserna ingår samtliga misstankar i datamaterialet.²⁹

Figur 2. Definition av utredningstiden.

Resultatbeskrivningen av utredningstiderna skiljer på handläggningstidernas längd år 2013 och på utvecklingen åren 2009–2013. När längden beskrivs utgår analysen från samtliga misstankar som fått ett beslut på misstanken under år 2013, vilket utgör 471 452 misstankar totalt sett, varav 126 937 rör de fem särskilt utvalda brottskategorierna i uppdraget. Här används ingen uppföljningstid.³⁰

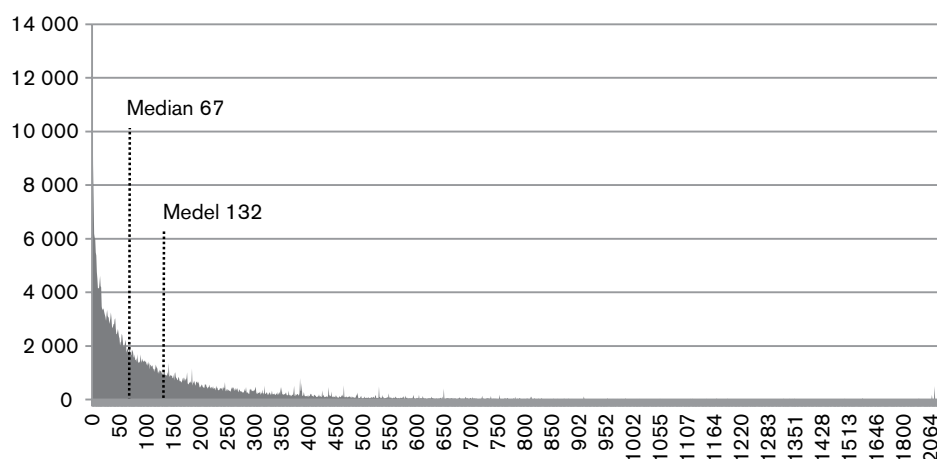
Vid redovisningen av handläggningstidernas förändring över tid under perioden 2009–2013 används en uppföljningstid för varje brottsmisstanke som innebär att det får ha gått som längst 1 år från datumet då misstanken registrerades fram till *beslutet på misstanken*. Det innebär att misstankar med mycket långa handläggningstider utesluts ur analysen, och mediantiderna för redovisningen över tid blir därför något kortare än då samtliga misstankar från 2013 studeras. Det totala antalet brottsmisstankar som studeras för dessa år är 2 286 992 stycken, varav 662 919 rör de fem särskilt utvalda brottstyperna i uppdraget.

Utredningstiderna är inte normalfördelade. De flesta misstankar befinner sig i de kortare spannen av tider, medan ett fåtal misstankar har mycket långa utredningstider. Fördelningen av utredningstiderna i materialet visas i figur 3.

²⁹ Detta till skillnad från beräkningarna av tingsrättstiden och den totala handläggningstiden där endast de misstankar studeras som fick ett beslut om åtal och därmed gick vidare i rättskedjan.

³⁰ De kan dock inte ha registrerats före år 2008 då sådana misstankar inte ingår i materialet, vilket i praktiken innebär en uppföljningstid på 4-5 år för varje brottsmisstanke.

Figur 3. Utredningstidens fördelning 2013 för samtliga brottskategorier.

Utredningstider år 2013

Samtliga brottsmisstankar

Medianen för utredningstiden för samtliga brottsmisstankar år 2013 var 67 dagar. 4 procent av misstankarna fick ett beslut samma dag eller dagen efter att förundersökningen inleddes. 13 procent hade en utredningstid på upp till 7 dagar. En knapp femtedel (19 %) fick ett beslut på misstanken inom två veckor, en knapp tredjedel (31 %) inom 30 dagar och 58 procent inom 90 dagar. Omkring 8 procent hade en utredningstid som var längre än ett år.

Tabell 4. Andel av samtliga brottsmisstankar som hade en utredningstid kortare än ett visst antal dagar år 2013. Utan uppföljningstid.

Utredningstid	Andel (%)
0–1 dag	4
0–7 dagar	13
0–14 dagar	19
0–30 dagar	31
0–90 dagar	58
0–182 dagar	78
0–365 dagar	92

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för de fem särskilt utvalda brottskategorierna i uppdraget var 58 dagar år 2013. Utredningstiden skiljer sig dock åt mellan brottskategorierna. År 2013 hade utpressning de längsta utredningstiderna med 231 dagar, medan stöld hade den kortaste mediantiden på 52 dagar. Att utpressning har så lång utredningstid år 2013 beror på speciella omständigheter detta år i Skåne län, se bilaga 3. Dels stod Skåne län detta år för nästan 60 procent av misstankarna om utpressning, dels var det ett stort antal av dem som hade en mycket lång utredningstid. Det slår igenom på medianen för utpressning för hela landet. Utesluts Skåne är medianen för utpressning 59 dagar år 2013 (utan uppföljningstid) och hamnar därmed i nivå med övriga brottskategorier. Misstankar om misshandel hade då den längsta utredningstiden om 61 dagar. Övriga brottskategorier som inte ingår i uppdragets fem utvalda hade en sammantagen mediantid på 70 dagar. De fem särskilt utvalda brottskategorierna har därmed generellt sett kortare utredningstid än övriga brottskategorier sammantaget.

Tabell 5. Utredningstid per brottskategori år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid.

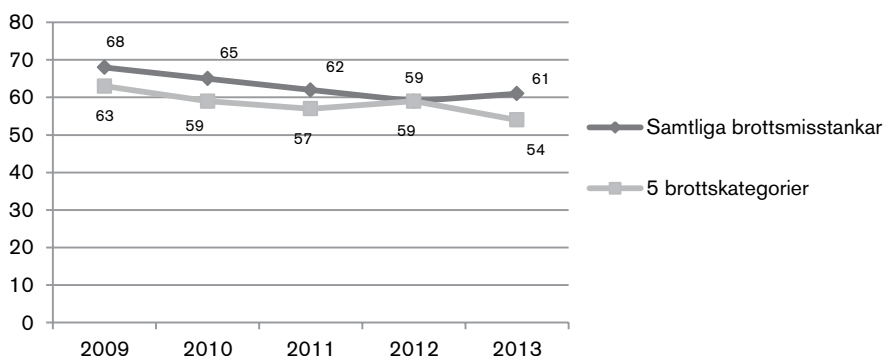
Brottskategori	Utredningstid	Antal misstankar
Misshandel	61	57 521
Våldtäkt	58	4 012
Stöld	52	58 174
Rån	60	3 204
Utpressning	231*	4 026
Övriga brottskategorier	70	340 685

* 59 exkl. Skåne län

Utredningstidernas utveckling 2009–2013³¹

Sett till samtliga brottsmisstankar, sjönk utredningstiderna med 9 dagar under åren 2009–2012 (från 68 till 59 dagar), för att 2013 öka något igen med 2 dagar (till 61 dagar). För de fem särskilt utvald brottskategorierna sjönk också utredningstiderna sammantaget under periodens början (från 63 till 57 dagar). 2012 ökade tiderna något med 2 dagar (till 59 dagar), men år 2013 har tiderna åter gått ner med 5 dagar (till 54 dagar).

Figur 4. Utredningstider uppdelat på samtliga brottsmisstankar (n = 2 286 992) och de fem särskilt utvalda brottskategorierna (n = 662 919). Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

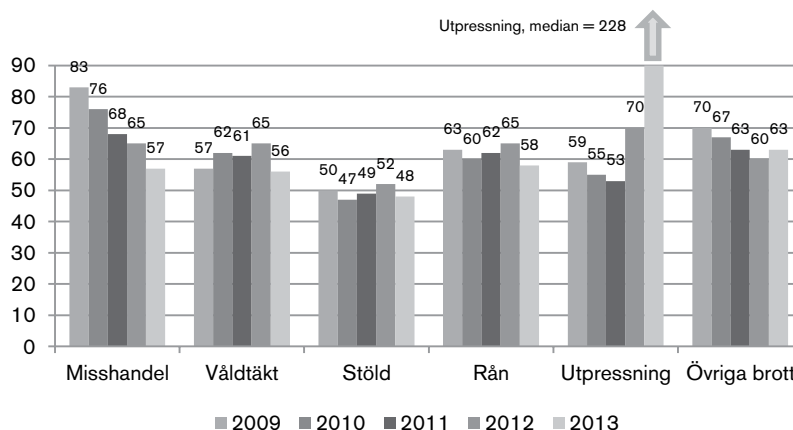
Vid en närmare granskning visar det sig att det främst är misshandelsbrotten som står för minskningen över tid i utredningstiderna för de fem särskilt utvalda brottstyperna. Eftersom misstankarna med misshandel är så många, slår utvecklingen för dem igenom på totalen. Övriga brottstyper i uppdraget uppvisar inte någon kontinuerlig minskning under perioden, snarare tvärtom. Dock hade såväl våldtäkt, stöld som rån en kortare mediantid 2013 jämfört med år 2012. Utpressning däremot hade år 2013 en extremt lång mediantid för utredningstiden, men detta beror som tidigare nämnts på utvecklingen i Skåne län (se ovan samt bilaga 3).

Uppdelat på de fem efterfrågade brottstyperna har medianen för utredningstiderna från år 2009 till 2013 minskat med 26 dagar (31 %) gällande misstankar om misshandel. Även våldtäkt minskade med 9 dagar det senaste året – från 65 till 56 dagar, men detta efter att utredningstiderna blivit längre under åren dessförinnan. Utredningstiderna för stöld sjönk med 4 dagar det senaste året, men har varierat omkring 47–52 dagar under den period som studeras. För rån sjönk tiderna 2013 med 7 dagar från året innan, till 58 dagar, för att dessförinnan ha varierat kring 60–65 dagar. Utpressning minskade under periodens första del, men ökade kraftigt år 2012.

³¹ Observera att då utredningstidernas utveckling här beskrivs, är mediantiderna något kortare än då endast 2013 beskrevs ovan. Detta eftersom en uppföljningstid på 1 år används för att möjliggöra jämförelser över tid (se under Metod och material).

Utredningstiden för utpressning år 2013 bör som tidigare nämnts sättas i relation till utvecklingen i Skåne län, då detta län stod för nästan 60 procent av misstankarna om utpressning det året och dessutom hade ett stort antal misstankar med en mycket lång utredningstid (se bilaga 3). Det slår igenom på medianen för utpressning för hela landet. Utesluts Skåne är medianen för utpressning 51 dagar år 2013 (med 1 års uppföljningstid), och hamnar därmed mer i nivå med övriga år i serien. Se figur 5.

Figur 5. Utredningstider för de fem utvalda brottskategorierna åren 2009–2013, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.³²

Då beskrivningen baserar sig på så få år är det vanskligt att uttala sig om ifall utvecklingen för flera av brottstyperna visar på en trend eller snarare utgör variationer kring ett stabilt medianvärde. För brottskategorier med färre antal misstankar, som våldtäkt (20 287 misstankar åren 2009–2013 där utredningstiden var max 1 år) och utpressning (10 826 misstankar åren 2009–2013 där utredningstiden var max 1 år), får också enskilda ärenden vissa år (med exempelvis många misstankar med extra långa utredningstider) större genomslag för mediantiderna än för brottstyper med många misstankar, som misshandel (281 238 misstankar åren 2009–2013 där utredningstiden var max 1 år) och stöld (331 836 misstankar åren 2009–2013 där utredningstiden var max 1 år). Eventuella trender bör därmed tolkas med försiktighet, och förändringar i ett litet antal dagar mellan åren bör inte tolkas som någon trend över huvud taget. Gällande misstankar om misshandel, som utgör en stor del av materialet, kan man dock se en kontinuerlig minskning av mediantiderna från 83 till 57 dagar under den studerade perioden, vilket tyder på att utvecklingen faktiskt gått mot kortare utredningstider för denna brottskategori. Viktigt att hålla i minnet är dock att korta utredningstider inte per automatik är något positivt, om detta åstadkommit på bekostnad av utredningarnas kvalitet. Denna aspekt kan dock inte studeras med hjälp av RUS-databasen.

Utredningstider för ungdomar

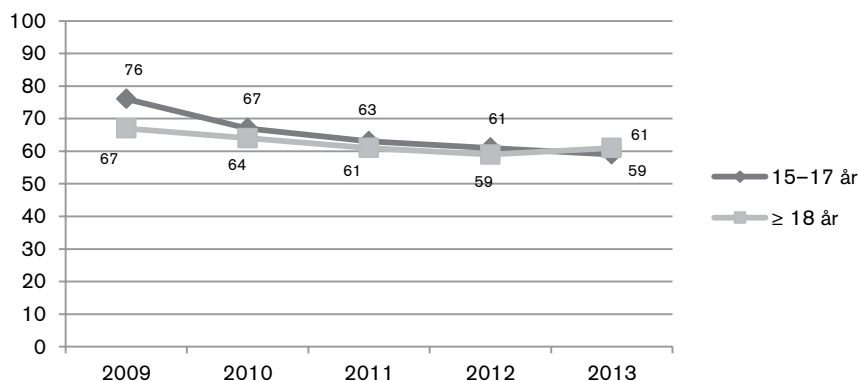
Samtliga misstankar

Vid en jämförelse av utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar mellan personer som var 15–17 år och personer som var över 18 år, visar det sig att mediantiden för ungdomar var längre än för vuxna under perioden 2009–2012. Skillnaden har dock minskat över tid, från 9 dagar år 2009 till 2 dagar år 2012. År 2013 har mediantiden för ungdomar sjunkit under den

³² Om Skåne län utesluts blir mediantiden för misstankar om utpressning 51 dagar år 2013.

för vuxna, och ligger då 2 dagar lägre. Utredningstiderna för ungdomar tycks därmed totalt sett ha kortats under den studerade perioden. För vuxna är bilden delvis en annan. Mediantiderna för personer 18 år eller äldre sjönk också under åren 2009–2012, med 8 dagar. Det senaste året har dock mediantiderna vänt uppåt igen med ett par dagar. I figur 6 visas relationen i utredningstid mellan ungdomar och vuxna för samtliga brottsmisstankar under perioden 2009–2013. Misstankar med ungdomar utgör omkring 9 procent av samtliga misstankar.

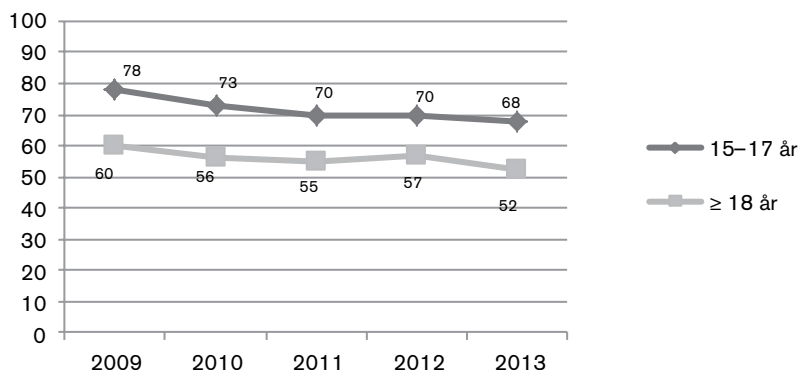
Figur 6. Utredningstider uppdelat på ungdomar 15–17 år (n = 210 566) och vuxna 18 år eller äldre (n = 2 076 426) 2009–2013, samtliga brottskategorier. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Då man enbart ser till de i uppdraget särskilt utvalda fem brottskategorierna ser bilden delvis annorlunda ut. För dessa fem brottstyper är mediantiderna för ungdomar längre än för personer över 18 år under hela perioden, och skillnaden mellan unga och vuxna är väsentligt större än då det totala antalet misstankar studeras. Mediantiderna för enbart de fem utvalda brotten sjönk från 78 till 68 dagar för 15–17-åringar mellan år 2009 och 2013. De vuxnas mediantider sjönk från 60 dagar 2009 till 52 dagar 2013. Se figur 7. Andelen misstankar med ungdomar utgör 13 procent av misstankarna med de fem särskilt utvalda brotten.

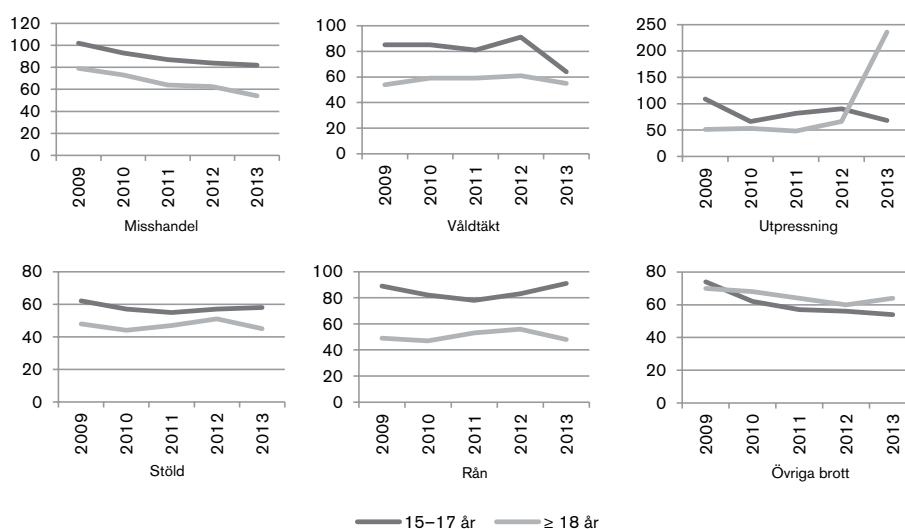
Figur 7. Utredningstider för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, uppdelat på ungdomar 15–17 år (n = 87 763) och vuxna 18 år eller äldre (n = 575 156) åren 2009–2013, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Vid en uppdelning av materialet på de fem efterfrågade brottstyperna kvarstår detta mönster för samtliga kategorier. Ungdomars mediantider har varit längre vad gäller utredningstiden för alla efterfrågade brottstyper åren 2009–2013, undantaget år 2013 för utpressning (se dock gärna bilaga 3).

Sammantaget för övriga brottskategorier har utredningstiderna för vuxna däremot varit något längre än för ungdomar. Detta kan dock variera mellan de olika brottstyper som finns med i kategorin övrigt, vilka inte har studerats närmare. I figur 8 visas ungdomars och vuxnas mediantider uppdelat på de fem brottskategorierna samt övriga brott åren 2009–2013 (med 1 års uppföljningstid). Andelen ungdomar är vid misstankar om misshandel 12 %, vid våldtäkt 12 %, vid stöld 14 %, vid rån 28 % och vid utpressning 10 %. Det är därmed en väsentligt större andel misstankar med ungdomar när det gäller rån än vid övriga brottstyper i uppdraget.

Figur 8. Utredningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna samt övriga brott uppdelat på ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre åren 2009–2013, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Andel med en viss utredningstid

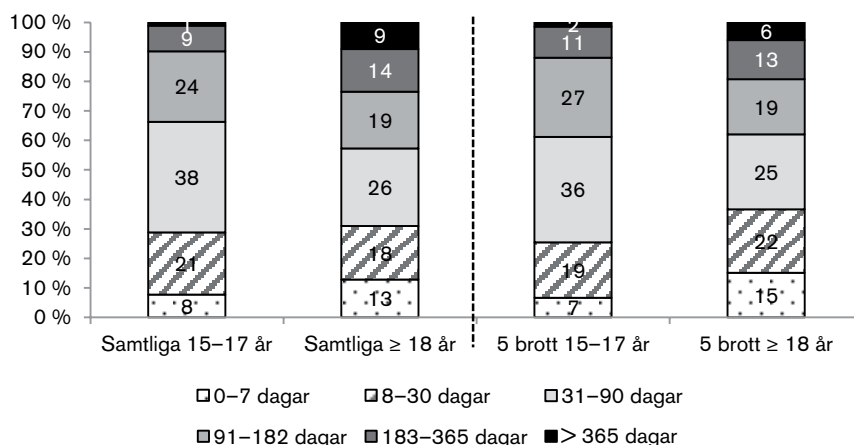
En effekt som det särskilda skyndsamhetskravet i ungdomsären skulle kunna ha, utöver att utredningstiderna generellt sett skulle kunna tänkas vara kortare för ungdomar, är att handläggningstiderna för ungdomar blir mer koncentrerade till de kortare spannen än handläggningstiderna för vuxna, det vill säga att det är en mindre spridning i ungdomars utredningstider. Sett till år 2013 tycks detta vara fallet för de allra längsta utredningstiderna, och ungdomars utredningstider tycks i högre grad vara koncentrerade till de ”medellånga” tiderna än vuxnas.

År 2013 (utan uppföljningstid), var det bland samtliga brottsmisstankar en större andel bland de vuxna (23 procent) än bland ungdomar (10 procent) som hade riktigt långa utredningstider – på mer än ett halvår. Det är också en större andel vuxna än ungdomar som hade utredningstider på över 90 dagar (42 respektive 34 procent). Ungefär en lika stor andel har korta utredningstider på mindre än en månad, 29 procent bland ungdomar och 31 procent bland vuxna. Bland samtliga brottsmisstankar sammantaget är det en större andel ungdomar som har utredningstider på mellan en och tre månader, 38 procent, än bland vuxna, 26 procent. Se figur 9.

Inom de fem särskilt utvalda brottstyperna är mönstret detsamma när det gäller de riktigt långa utredningstiderna, en större andel bland de vuxna hade utredningstider som var på mer än ett halvår, 19 procent bland de vuxna och 13 procent bland ungdomarna. Inom de fem utvalda brottstyperna är det emellertid samtidigt en i princip lika stor andel ungdomar och

vuxna som hade utredningstider på över 90 dagar (40 respektive 38 procent). Det är dock också en större andel bland de vuxna som hade riktigt korta utredningstider än bland ungdomar. 37 procent av de vuxna hade utredningstider på mindre än en månad, medan motsvarande andel för ungdomarna var 26 procent. 36 procent av ungdomarna hade tider på mellan en och tre månader, medan motsvarande andel hos vuxna var 25 procent. Resultaten för de fem utvalda brottskategorierna stämmer väl överens med fördelningen år 2012 som presenterades i Brå 2014. Se figur 9.

Figur 9. Andel med en viss utredningstid uppdelat på ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre år 2013. Utan uppföljningstid. Samtliga brottsmisstankar respektive de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Som tidigare nämnts kan den särskilda lagstiftning som gäller i ungdomsårerenden påverka rättsväsendets möjligheter till en skyndsam handläggning, till exempel de särskilda krav på rättsväsendets aktörer som finns när det gäller samverkan. Att utredningstiderna generellt sett är längre för ungdomar än för vuxna när det gäller de fem utvalda brottskategorierna behöver därmed inte betyda att de inte behandlas så skyndsamt som det är möjligt utifrån de krav som ställs och ärendenas karaktär. Att utredningstiderna under vissa perioder minskar innebär å andra sidan inte heller per automatik att den lagstadgade tidsfristen i 4 § LUL efterlevs i högre utsträckning än förut, eftersom startdatum för tidsfristen (underrättande av misstanken) inte har kunnat följas i RUS-databasen för de år som här studeras (se vidare under avsnittet ”Mätningen av handläggningstiderna för unga gärningspersoner”).

Utredningstider i landets 21 län

I det följande redovisas utredningstiderna uppdelat på Sveriges 21 län. Separata analyser görs också för brottstyperna misshandel och stöld på länsnivå. Det är de två kategorierna bland de efterfrågade brottstyperna som är tillräckligt stora för att möjliggöra en nedbrytning per län.

Vid tolkning av de länsspecifika resultaten bör man vara uppmärksam på att ett enstaka brottsärende som tagit särskilt lång tid att utreda kan få stor betydelse för resultatet för det aktuella länet. Eftersom det kan finnas flera misstankar i ett och samma ärende riskerar medianvärdet att öka om ett ärende innefattar många brottsmisstankar som alla tagit lång tid för myndigheten att utreda.

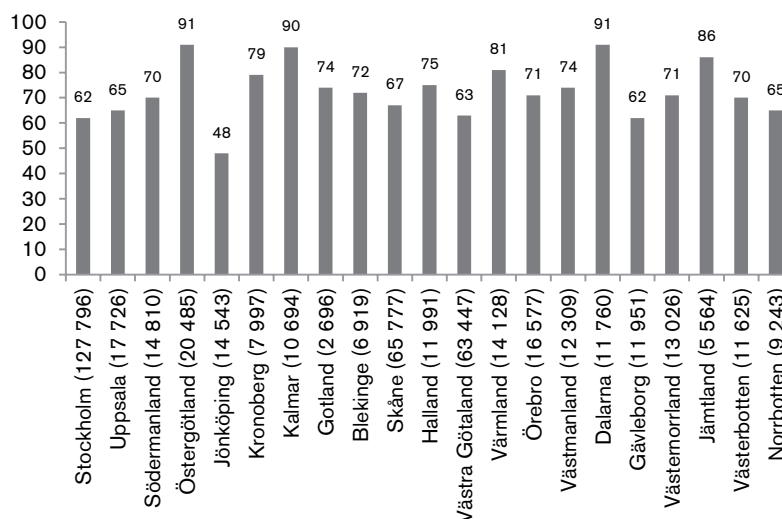
Gällande utredningstiden för 2013 används ingen uppföljningstid. Där-
emot används liksom i de föregående avsnitten en uppföljningstid på 1 år
då förändringen i utredningstiderna 2009–2013 redovisas.

Utredningstider år 2013 per län

Samtliga brottsmisstankar

Utredningstiderna under år 2013 varierar mellan landets 21 län. När det
gäller samtliga brottsmisstankar hade Jönköpings län kortast mediantid
med 48 dagar. Längst mediantid hade Östergötlands och Dalarnas län med
91 dagar. Även Kalmar och Jämtlands län hade relativt sett långa utred-
ningstider gällande samtliga brottskategorier sammantaget detta år med 90
och 86 dagar i mediantid. I figur 10 presenteras samtliga mediantider för
landets 21 län gällande utredningstiden för samtliga brottsmisstankar år
2013. I tabell 17 i bilaga 4 presenteras utredningstiderna uppdelat på de 7
polisregionerna.

Figur 10. Utredningstiden för samtliga brottsmisstankar per län år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

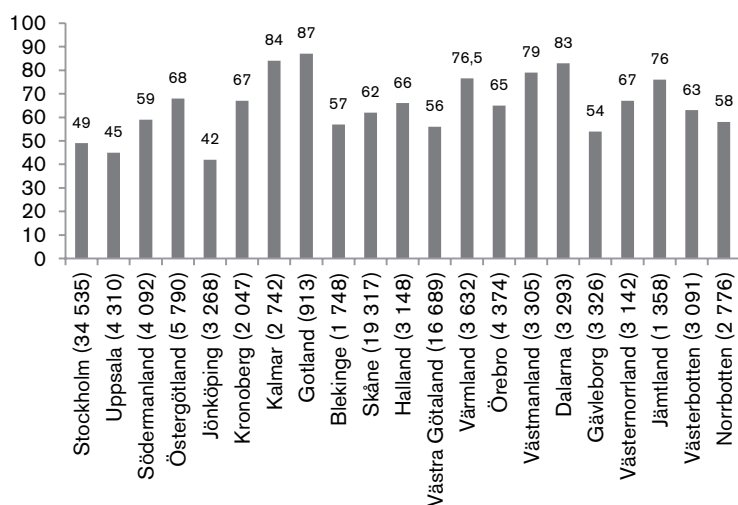
De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Om man ser endast till de fem särskilt utvalda brottskategorierna i Brås
uppdrag hade Jönköpings län även här kortast median för utredningstiden
med 42 dagar. Längst mediantid hade Gotlands län med 87 dagar. I figur
11 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande utrednings-
tiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna år 2013.

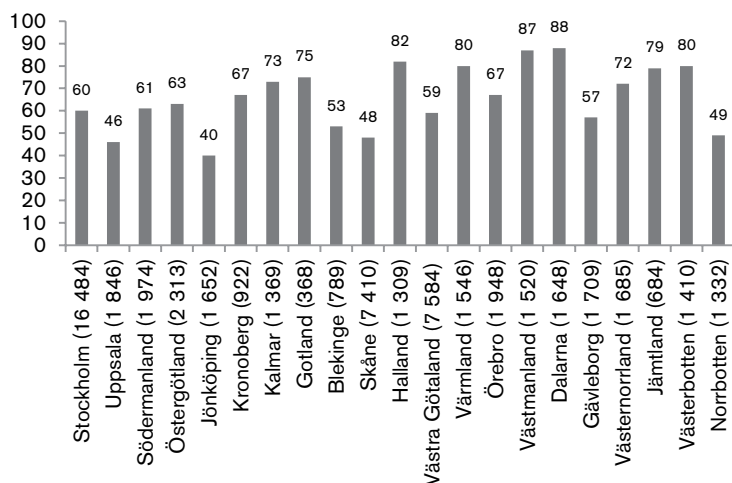
Generellt sett hade de flesta län längre utredningstid sett till samtliga
brottsmisstankar än om man enbart väljer ut de fem särskilda kategorierna
i uppdraget, undantaget Gotlands och Västmanlands län, där mediantiden
för de fem särskilt utvalda brottstyperna var längre än mediantiden för
samtliga brottsmisstankar detta år.

För misstankar om misshandel varierade mediantiderna för utrednings-
tiden i landets län mellan som kortast 40 dagar i Jönköpings län och som
längst 88 dagar i Dalarnas län. För stöldmisstankar var den kortaste utred-
ningstiden 37 dagar i Stockholms län och den längsta 110 dagar i Kalmar
län. Se figur 12 och 13.

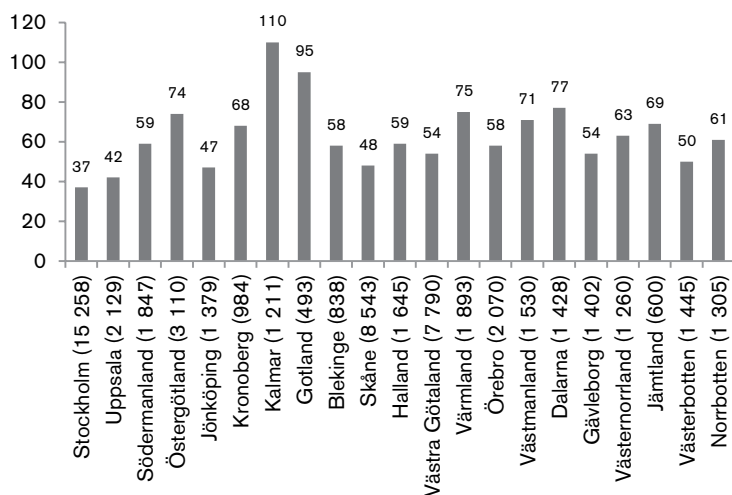
Figur 11. Utredningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

Figur 12. Utredningstid avseende misstankar om misshandel per län år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

Figur 13. Utredningstid avseende misstankar om stöld per län år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

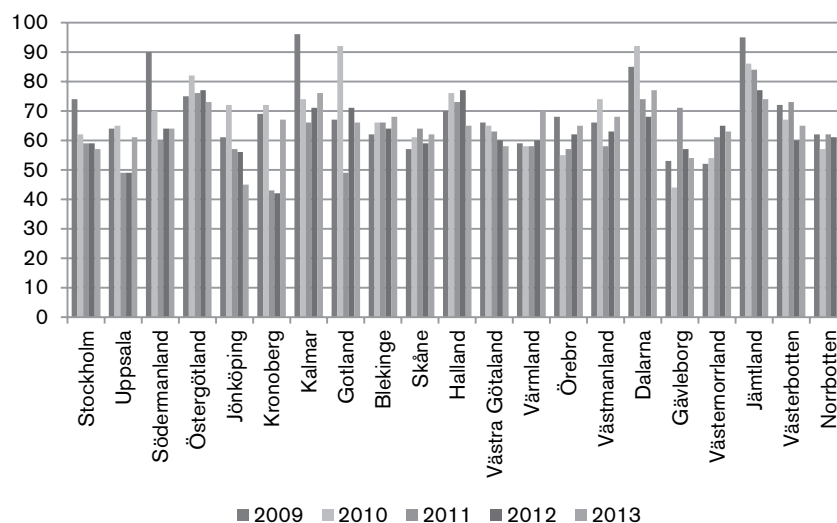
Utredningstidernas utveckling i länen 2009–2013

Samtliga brottsmisstankar

Uppdelat på länsnivå är det svårt att tala om någon generell trend för utredningstidernas utveckling under perioden 2009–2013. Mediantiderna varierar inom respektive län de olika åren, och det finns exempel på län där tiderna går ner successivt (som Stockholm, Västra Götaland och Jämtland), län där tiderna relativt successivt går upp och län där utvecklingen först gått mot kortare och därefter längre tider under perioden.

Sett till samtliga brottsmisstankar hade 15 av 21 län minskat sina utredningstider om man jämför år 2009 med 2013 (allt ifrån -1 till -29 procent), och 6 län hade ökat sina tider (mellan +2 och +21 procent). Det är dock vanskligt att jämföra enskilda år eftersom enskilda ärenden med särskilt många misstankar kan få stort genomslag på utredningstiderna ett visst år i län med få ärenden. Sett till förändringen det senaste året hade 9 län minskat sina tider (mellan -20 och -3 procent), 2 hade oförändrade utredningstider och övriga 10 län hade ökade mediantider (mellan +5 och +60 procent) jämfört med år 2012. Utvecklingen av utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar i länen visas i figur 14 (se även tabell 18 och figur 50 i bilaga 4). I tabell 19 i bilaga 4 visas utredningstidernas utveckling uppdelat på de 7 nya polisregionerna.

Figur 14. Utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar per län åren 2009–2013, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

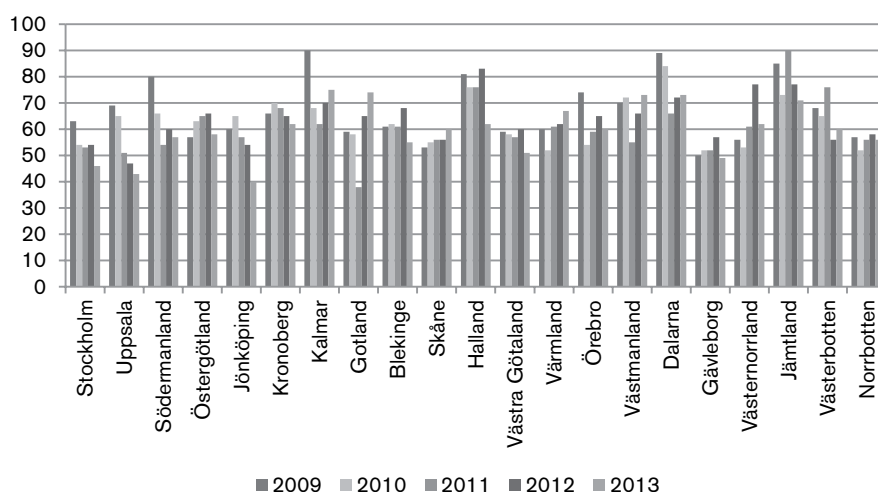

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Liksom för samtliga brottsmisstankar går det inte att tala om någon generell trend för utredningstidernas utveckling i länen under perioden 2009–2013 när det gäller de fem särskilt utvalda brottskategorierna. Se tabell 20 och figur 51 i bilaga 4.

Mellan åren 2009 och 2013 hade 15 av 21 län minskat sina utredningstider (mellan -2 och -38 procent). 6 län hade ökat sina utredningstider (mellan +2 och +25 procent). Sett till förändringen det senaste året hade 14 län minskat sina utredningstider (mellan -3 och -26 procent), och 7 län ökat sina tider (mellan +1 och +13 procent) mellan år 2012 och 2013. Utvecklingen presenteras i figur 15.

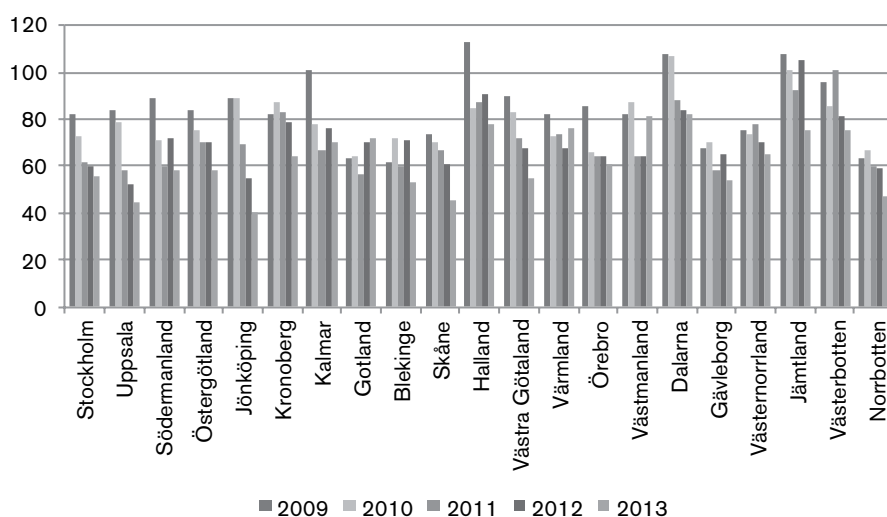
Figur 15. Utredningstiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län åren 2009–2013, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Misstankar om misshandel och stöld

Två av de fem utvalda brottskategorierna innehåller tillräckligt många misstankar för att kunna brytas ner för analys av utvecklingen på länsnivå: misshandel och stöld. Vid en jämförelse av åren 2009 och 2013 hade 20 av 21 län minskat sin utredningstid gällande misshandel, med mellan -1 och -55 procent. Endast Gotlands län hade längre mediantid 2013 jämfört med 2009. Sett till förändringen det senaste året hade 18 län minskat sin utredningstid för misshandel mellan år 2012 och 2013 (mellan -2 och -29 procent). 3 län hade ökat sina tider med mellan +3 och +27 procent. Utvecklingen av utredningstiderna gällande misshandel på länsnivå visas i figur 16 (se även tabell 21 i bilaga 4).

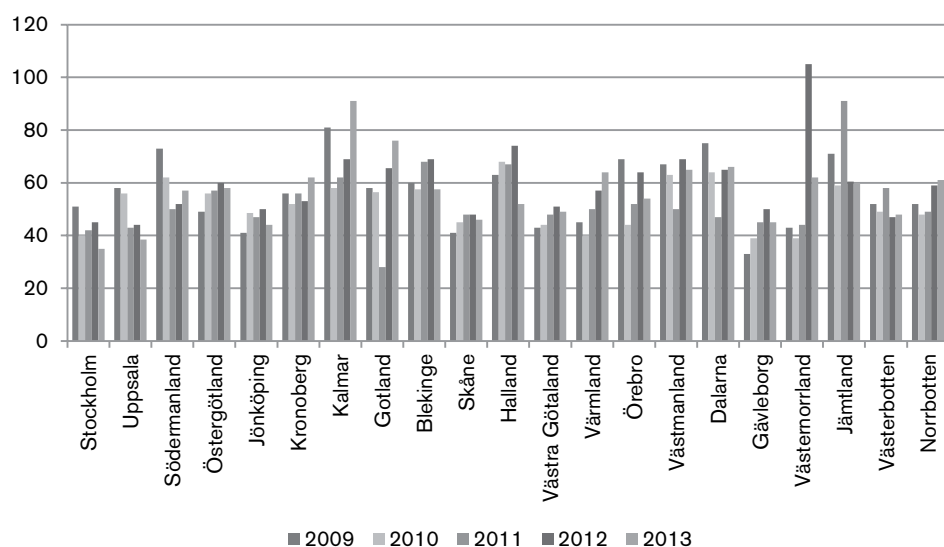
Figur 16. Utredningstider avseende misstankar om misshandel per län åren 2009–2013, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Gällande stöld hade 10 län minskat sin utredningstid mellan åren 2009 och 2013, med mellan -3 och -34 procent. Övriga 11 län hade ökat sina utredningstider med mellan +7 och +44 procent. Sett till förändringen det senaste året hade 13 län minskat sina utredningstider mellan år 2012 och 2013 (mellan -1 och -41 procent) medan övriga 8 län hade ökat sina tider med mellan -2 och -32 procent. Utvecklingen av utredningstiderna gäl-

lande misstankar om stöld på länsnivå visas i figur 17 (se även tabell 22 i bilaga 4).

Figur 17. Utredningstider avseende misstankar om stöld per län åren 2009–2013, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Län med generellt korta respektive långa utredningstider

Samtliga brottsmisstankar

Medianen för utredningstiden för hela landet, när det gäller samtliga brottsmisstankar, var som tidigare nämnts 67 dagar. Över tid, med en uppföljningstid om 1 år, har medianen för hela landet varierat mellan 61 och 68 dagar åren 2009–2013. För att i någon mån utröna om några län generellt sett haft långa respektive korta utredningstider under den studerade perioden, redovisas i tabell 6 de län som haft en utredningstid under respektive över 65 dagar i mediantid samtliga av de senaste fyra åren.³³

Tabell 6. Län med utredningstider (median) gällande samtliga brottsmisstankar under respektive över 65 dagar de senaste fyra åren 2010–2013. 1 års uppföljningstid.

Generellt korta utredningstider: mindre än 65 dagar 2010–2013	Generellt långa utredningstider: 65 dagar och längre 2010–2013
Norrbottn	Dalarna
Skåne	Halland
Stockholm	Jämtland
	Kalmar
	Östergötland

Detta avser dock endast en sammanvägd bild av nivån i olika län under perioden. Det kan finnas både positiv och negativ utveckling hos länen med såväl generellt långa som korta tider under perioden. Se vidare figur 50 och tabell 18 i bilaga 4.

³³ Att år 2009 utesluts beror på att det i förra årets rapport ingick 4 år i analysen av län med generellt korta/långa tider (åren 2010–2012). Att i år utöka kriteriet så att ett visst län ska ha överskridit eller underskridit ett visst antal dagar i fem i stället för fyra år (om samtliga år i analysen skulle tas med), gör kriterierna för att ha generellt långa/korta tider svårare att uppfylla jämfört med förra året. Därför har valet gjorts att endast räkna med de senaste 4 åren.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

När det gäller de fem särskilt utvalda brottskategorierna var medianen för utredningstiden för hela landet 58 dagar år 2013. Under åren 2009–2013 har medianen, med en uppföljningstid om 1 år, varierat mellan 54 och 63 dagar. I tabell 7 redovisas de län som haft en utredningstid på under respektive över 58 dagar i mediantid samtliga av de senaste 4 åren.³⁴

Tabell 7. Län med utredningstider (median) gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna på under, respektive över, 58 dagar de senaste fyra åren 2010–2013. 1 års uppföljningstid.

Generellt korta utredningstider: mindre än 58 dagar 2010–2013	Generellt långa utredningstider: 58 dagar och längre 2010–2013
Gävleborg	Dalarna
Stockholm	Halland
	Jämtland
	Kalmar
	Kronoberg
	Östergötland

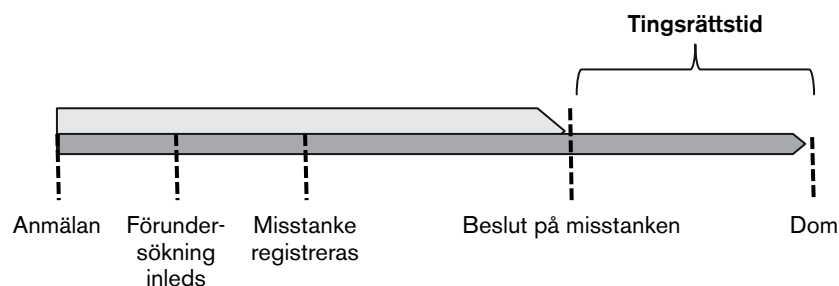
Detta avser dock endast en sammanvägd bild av nivån i olika län under perioden. Det kan precis som vid samtliga brottsmisstankar finnas både positiv och negativ utveckling hos länen med både generellt långa och korta tider under perioden. Se vidare figur 51 och tabell 20 i bilaga 4.

³⁴ Att år 2009 utesluts beror på att det i förra årets rapport ingick 4 år i analysen av län med generellt korta/långa tider (åren 2010–2012). Att i år utöka kriteriet så att ett visst län ska ha överskridit eller underskridit ett visst antal dagar i fem i stället för fyra år (om samtliga år i analysen skulle tas med), gör kriterierna för att ha generellt långa/korta tider svårare att uppfylla jämfört med förra året. Därför har valet gjorts att endast räkna med de senaste 4 åren.

Tingsrättstider 2010–2013

I det följande behandlas handläggningstiderna från det datum då åklagaren har beslutat om att väcka åtal fram till att en dom (friande eller fällande) har meddelats från tingsrätten. Detta tidsspann benämns i rapporten som tingsrättstid. I beräkningarna ingår enbart de brottsmisstankar i materialet som gått hela vägen i rättskedjan från anmälan till dom i tingsrätten. Misstankar som fått andra beslut än ett åtalsbeslut – som åtalsunderlåtelse, strafföreläggande eller som skrivits av tidigare i processen – ingår inte i analyserna. Öppna ärenden som fått ett åtalsbeslut men inte någon meddelad dom inom år 2013 ingår inte heller.

Figur 18. Definition av tingsrättstiden.

Beskrivningen skiljer precis som i tidigare avsnitt på handläggningstidernas längd år 2013 och på utvecklingen över tid. När längden beskrivs utgår analysen från samtliga misstankar som fått en dom i tingsrätt under år 2013, vilket totalt utgör 151 148 brottsmisstankar, varav 39 097 misstankar rör de fem särskilt utvalda brottstyperna i Brås uppdrag. Här används ingen uppföljningstid.³⁵

Vid redovisningen av handläggningstidernas förändring över tid under perioden 2010–2013 används en uppföljningstid för varje brottsmisstanke som innebär att det får ha gått maximalt 2 år från datumet då misstanken registrerades fram till domen. Det innebär att misstankar med mycket långa handläggningstider utesluts ur analysen, och vid redovisningen av utvecklingen över tid blir de tiderna i den fortsatta redovisningen något kortare än då samtliga misstankar från 2013 studeras. Totalt studeras 675 612 brottsmisstankar för dessa år, varav 187 352 rör de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

³⁵ De kan dock inte ha registrerats före år 2008 då sådana misstankar inte ingår i materialet.

Tingsrättstider år 2013

Samtliga brottsmisstankar

De misstankar som ledde till en tingsrättsdom år 2013 hade en mediantid på 75 dagar mellan beslutet om åtal fram till tingsrättsdomen. Av misstankarna fick 2 procent en meddelad tingsrättsdom inom 7 dagar från åtalsbeslutet och 8 procent inom två veckor. 22 procent fick en dom inom en månad från åtalsbeslutet och 58 procent inom tre månader. I endast 5 procent av fallen meddelades tingsrättsdomen mer än ett år efter beslutet om åtal. Se tabell 8.

Tabell 8. Andel av samtliga brottsmisstankar som hade en utredningstid kortare än ett visst antal dagar år 2013. Utan uppföljningstid.

Tingsrättstid	Andel (%)
0–7 dagar	2
0–14 dagar	8
0–30 dagar	22
0–90 dagar	58
0–182 dagar	83
0–365 dagar	95

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för de fem särskilt utvalda brottstyperna i Brås uppdrag var 62 dagar år 2013. Tingsrättstiderna skiljer sig dock åt mellan de olika brottskategorierna. Bland de fem hade misshandel längst tingsrättstid med 83 dagar i mediantid mellan beslut om åtal och dom. Kortast tid hade misstankar om rån med 31 dagar. Se tabell 9.

Tiden mellan åtal och meddelad tingsrättsdom skiljer sig alltså relativt kraftigt mellan de olika brottstyperna. Varför det är så har inte undersökts inom ramen för denna studie, men sannolikt beror skillnaden till stor del på skillnader i andelen misstänkta som sitter frihetsberövade innan rättegången, där våldtäkt, rån och utpressning är exempel på brottstyper med en högre andel häktade än vid misshandel och stöld. Då den misstänkte är frihetsberövad löper särskilda frister och krav på skyndsamhet i rättsprocessen, vilket sannolikt är en viktig förklaring till att tiden mellan åtal och meddelad dom för dessa brottskategorier blir kortare än för andra brottskategorier.

Tabell 9. Tingsrättstid per brottskategori år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid.

Brottskategori	Tingsrättstid	Antal misstankar
Misshandel	83	12 887
Våldtäkt	35	1 140
Stöld	54	22 907
Rån	31	1 682
Utpressning	59	481
Övriga brottskategorier	79	111 306

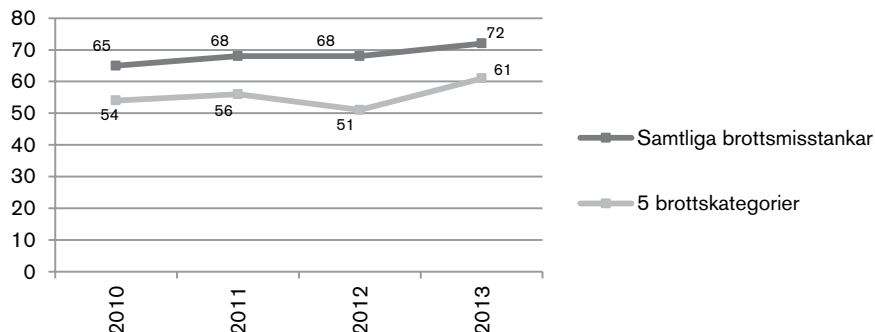
Tingsrättstidernas utveckling 2010–2013³⁶

Tingsrättstiderna har ökat under de senaste 4 åren, både för samtliga brottsmisstankar och för de fem särskilt utvalda brottskategorierna. För samtliga

³⁶ Observera att då tingsrättstidernas utveckling beskrivs, är mediantiderna något kortare än då endast år 2013 beskrevs ovan. Detta eftersom en uppföljningstid på 2 år används för att möjliggöra jämförelser över tid (se Metod och material).

brottsmisstankar har tingsrättstiderna ökat från 65 dagar år 2010 till 72 dagar år 2013. För de fem särskilt utvalda brottskategorierna har medianen för tingsrättstiden ökat från 54 dagar till 61 dagar under samma tidsperiod. Se figur 19.

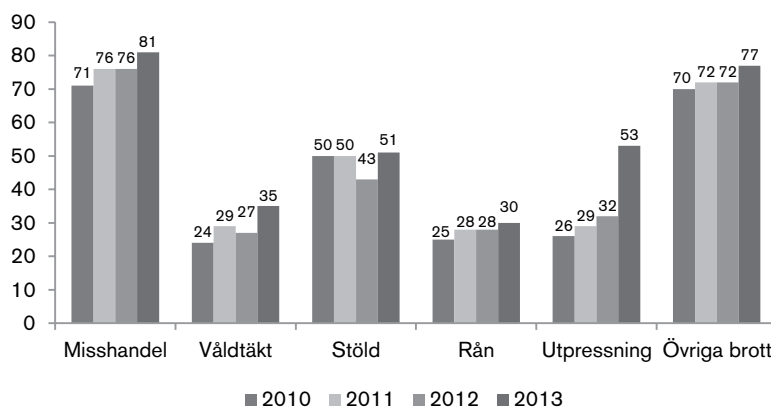
Figur 19. Tingsrättstider uppdelat på samtliga brottsmisstankar (n = 675 612) och de fem särskilt utvalda brottskategorierna (n = 187 352). Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Uppdelat på de fem brottstyperna i uppdraget har fyra av fem brottskategorier fått successivt längre mediantid när det gäller tiden från åtal till dom under perioden 2010–2013. Undantaget är stöld, där tingsrättstiden legat relativt stilla på omkring 50 dagar, med undantag för år 2012 då en nedgång kan ses. Se figur 20.

Som konstaterats tidigare är det stor skillnad i hur lång tid det tar från det att åtal väcks fram tills domen meddelas från tingsrätten beroende på vilken brottskategori det handlar om. Denna skillnad finns under hela perioden och är alltså inte något som gäller ett visst enskilt år. Som tidigare nämnts förklaras sannolikt en stor del av skillnaden i mediantid mellan de olika brottskategorierna av skillnader i andelen som sitter frihetsberövade före rättegången.

Figur 20. Tingsrättstider för de fem utvalda brottskategorierna åren 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

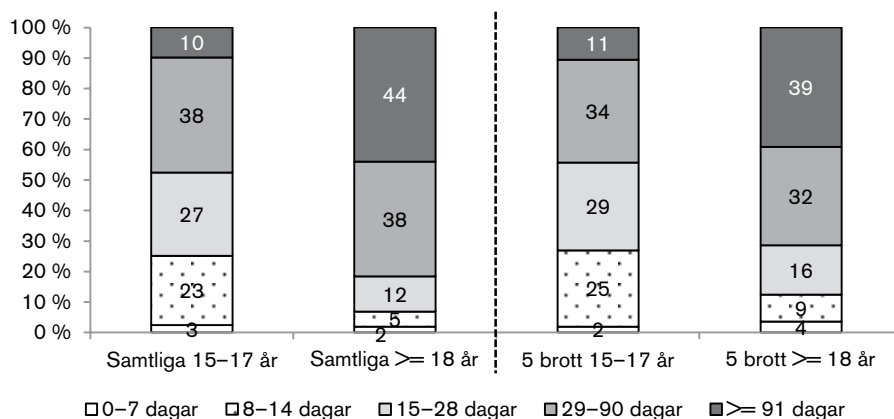
Tingsrättstider för ungdomar

Tingsrättstiderna skiljer sig mellan ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre. Ungdomar har, tvärtom mot utredningstiderna, en väsentligt kortare mediantid än vuxna mellan åtal och dom. Sett till samtliga brottsmisstankar var ungdomars mediantid 27 dagar år 2013, medan personer över 18 år hade en mediantid på 80 dagar.

Av de vuxna hade 7 procent fått sin dom inom två veckor efter åtalsbeslutet, medan motsvarande procent bland ungdomar var 26 procent. Bland de vuxna hade 44 procent en tingsrättstid på mer än 90 dagar, medan endast 10 procent av ungdomarna hade så lång tid mellan åtal och dom. Se figur 21. Andelen misstankar med ungdomar bland samtliga misstankar är 7 procent (10 575 av 151 148 misstankar).

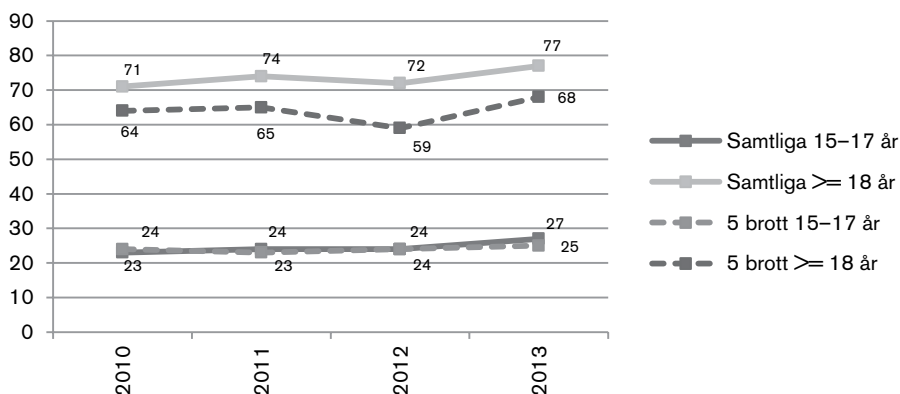
Sett enbart till de fem särskilt utvalda brottstyperna var ungdomars mediantid 25 dagar år 2013, medan vuxna hade en tingsrättstid på 70 dagar. Av de vuxna hade 13 procent en tingsrättstid på maximalt två veckor, medan denna andel bland ungdomarna var 27 procent. Bland de vuxna hade 39 procent en tingsrättstid på över 90 dagar gällande de fem utvalda brottstyperna, medan endast 11 procent bland ungdomarna hade så lång tingsrättstid. Se figur 21. Andelen misstankar med ungdomar är 11 procent för de fem särskilt utvalda brottskategorierna (4 386 av 39 097 misstankar).

Figur 21. Andel bland 15–17-åringar och personer 18 år eller äldre med viss tingsrättstid år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Samtliga brottsmisstankar respektive de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Sett över tid under perioden 2010–2013, har tingsrättstiderna för ungdomar ökat något det senaste året, både vad gäller samtliga brottsmisstankar (från 23 till 27 dagar i mediantid) och för de fem särskilt utvalda brottskategorierna (från 24 till 25 dagar). Även för personer 18 år och äldre har medianen för tingsrättstiden ökat under perioden, särskilt det senaste året. Se figur 22.

Figur 22. Tingsrättstider uppdelat på ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre för dels samtliga brottsmisstankar, dels de fem särskilt utvalda brottstyperna åren 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

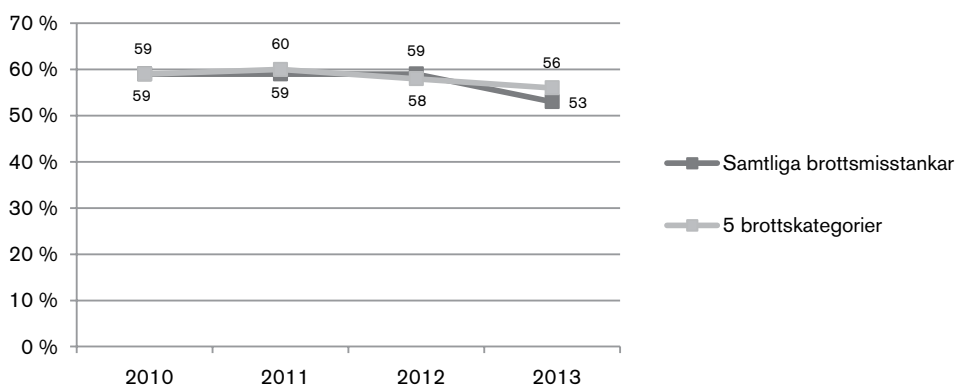
Andel med tingsrättsdom inom 28 dagar

Som tidigare nämnts finns en lagstadgad tidsfrist föreskriven när allmänt åtal väcks mot en person som är under 18 år för ett brott som kan ge fängelse i mer än sex månader. Enligt gällande lagstiftning får tiden från det att åklagaren väcker åtal till att en huvudförhandling hålls, inte vara längre än 14 dagar. RUS-databasen kan inte ge något säkert svar på huruvida tvåveckorsfristen i ungdomsmålen efterlevs. Det beror dels på att datumet för huvudförhandling i tingsrätten inte finns i RUS-databasen, dels på att det inte heller finns information om omständigheter som utgjort giltiga skäl till att överskrida tidsfristen. Här görs dock en analys där vi använder ett i tiden närliggande datum: datumet för meddelande av tingsrättsdom. På grund av att mätpunkten inte är exakt den som tidsfristen avser har de 14 dagar som utgör den lagstadgade tidsfristen i analysen utökats till 28 dagar. Inom denna tid från åtalsbeslutet bör således huvudförhandlingen ha hållits och dom meddelats i ungdomsmålen.³⁷

Av ovan nämnda anledningar kan resultatet endast ge en indikation på i vilken grad rättsväsendet lever upp till den lagstadgade domstolsfristen i ungdomsmål. Eftersom tidsfristen endast gäller ungdomsbrott som kan ge fängelse i mer än sex månader omfattas inte exempelvis snatteribrott eller ringa misshandel av tidsfristen. Det finns inte någon brottskod som särskiljer misshandel av normalgraden från ringa misshandel, eller snatterier från övriga stöldbrott från butik. I analysen ingår därför såväl ringa misshandel som snatteribrott, och de torde utgöra en stor andel av samtliga misshandels- och stöldmisstankar i materialet. Det bör hållas i åtanke vid tolkningen av resultaten.³⁸

Det som här kan konstateras är att andelen bland misstankarna mot personer mellan 15 och 17 år, där tiden mellan åtalsbeslutet och domen var maximalt 28 dagar år 2013 var 53 procent för samtliga brottsmisstankar och 56 procent för de fem särskilt utvalda brottskategorierna (med 2 års uppföljningstid). Andelarna låg relativt stilla på omkring 60 procent under periodens tre första år, för att gå ner år 2013. Se figur 23.

Figur 23. Andel (procent) bland misstankar mot 15–17-åringar där tiden mellan åtalsbeslutet och domen var 28 dagar eller kortare. 2 års uppföljningstid.

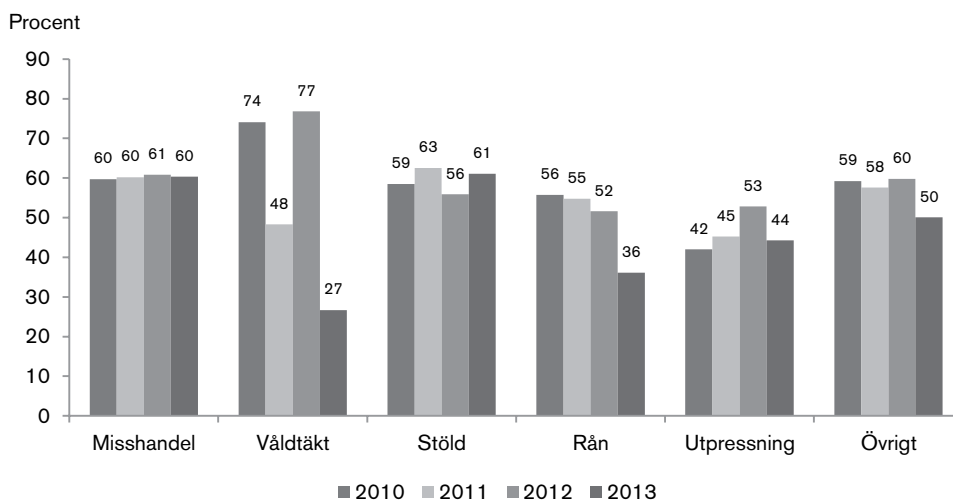

³⁷ Enligt 17 kap. 9 § 2 st. RB ska domen som huvudregel beslutas och avkunnas samma dag (eller senast nästa helgfria dag) som huvudförhandling ägt rum. På grund av målets beskaffenhet kan anstånd med avkunnande beslutas. Dom ska dock meddelas senast två veckor efter förhandlingens avslutande, om det inte finns synnerligt hinder för det. I 30 § LUL står dock föreskrivet att "i mål mot den som inte har fyllt tjuugoett år, om det inte möter synnerliga hinder, skall domen avkunnas muntligen vid huvudförhandlingen".

³⁸ Den aktuella tidsfristen gäller endast för fall där åtal har väckts innan den misstänkte har fyllt 18 år. Det bör noteras att åldersuppdelningen i analysen baseras på den misstänkta personens ålder när misstanken registrerades. Det är dock möjligt att en del misstänkta hunnit fylla 18 år när åtalet väcks och därmed heller inte omfattas av fristen.

Figur 24 visar andelen misstankar med en tingsrättstid på 28 dagar eller kortare, uppdelat på de fem särskilt utvalda brottstyperna samt övriga brottskategorier.

Figur 24. Andel (procent) bland misstankar mot 15–17-åringar där tiden mellan åtalsbeslutet och domen var 28 dagar eller kortare. 2 års uppföljningstid.³⁹

Som figur 24 visar har kategorin våldtäkt en hög andel misstankar med en kortare tid än 28 dagar från åtal till tingsrättsdom åren 2010 och 2012. I Brå (2014) s. 42 visade en närmare granskning att det då fanns två enskilda ärenden som innefattade 56 respektive 75 misstankar. Då dessa ärenden exkluderades sjönk andelen misstankar som fick en dom inom 28 dagar till 65 respektive 46 procent åren 2010 och 2012. Det tycks därmed vara färre av misstankarna om våldtäkt gällande ungdomar 15–17 år som har en tid mellan åtal och dom på mindre än 28 dagar, jämfört med övriga brottstyper.

Utpressning är den brottskategori där generellt sett lägst andel hanteras inom 28 dagar. Även här finns skäl till en reservation: år 2011 fanns ett enskilt ärende med 25 misstankar. Då detta ärende uteslöts ökade andelen till 68 procent år 2011 (se Brå 2014, s. 42). Detta bör man ha i åtanke vid läsning av figur 24.

Tingsrättstider i landets 21 län

Vid tolkning av de länsspecifika resultaten är det viktigt att vara uppmärksam på att ett enskilda brottsårende som tagit särskilt lång tid att utreda kan få stor betydelse för handläggningstiden för det aktuella länet ett visst år, i synnerhet när det gäller mindre län där antalet misstankar är lågt.

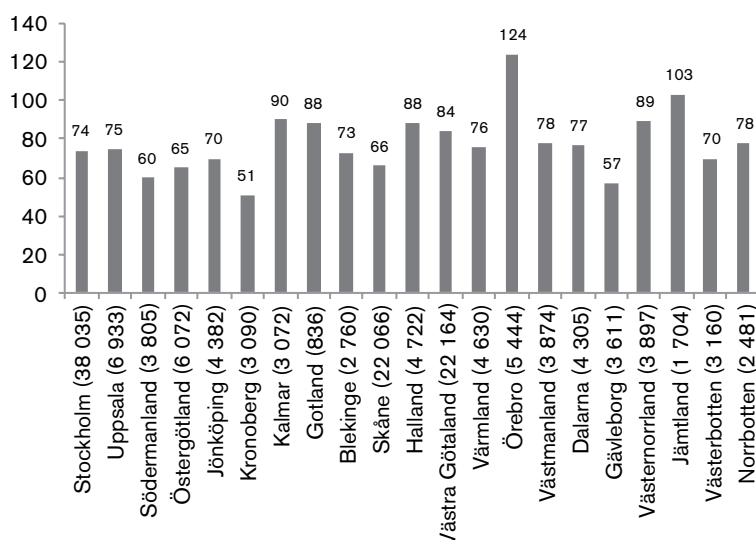
Tingsrättstider år 2013 per län

Samtliga brottsmisstankar

Gällande samtliga brottsmisstankar varierade tingsrättstiderna år 2013 mellan som kortast 51 dagar i Kronobergs län, och som längst 124 dagar i Örebro län. I figur 25 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande tiden mellan beslut om åtal och dom år 2013. I tabell 23 i bilaga 4 presenteras tingsrättstiderna uppdelat på de 7 polisregionerna.

³⁹ Observera att två enskilda ärenden påverkar andelarna gällande våldtäkt, och drar upp andelarna åren 2010 och 2012. Ett enskilt ärende drar även ner andelen för utpressning år 2011. Se vidare i texten.

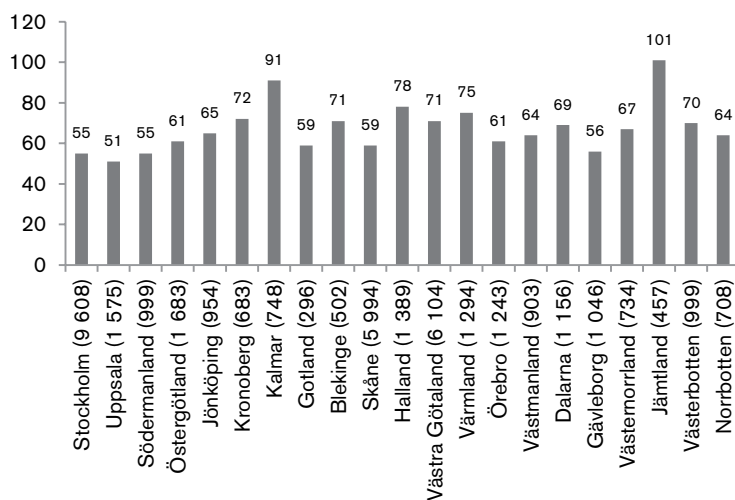
Figur 25. Tingsrättstider per län år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes. Samtliga brottsmisstankar.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

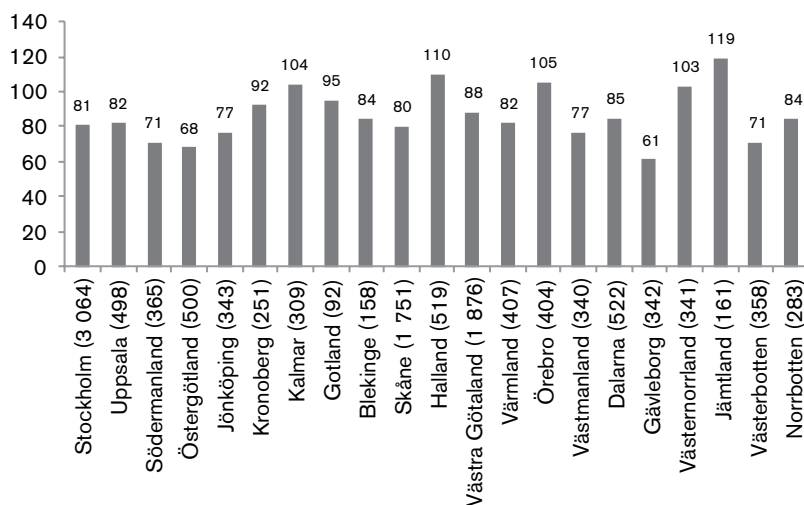
För de fem särskilt utvalda brottskategorierna varierade tingsrättstiderna år 2013 mellan som kortast 51 dagar i Uppsala län och som längst 101 dagar i Jämtlands län. I figur 26 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande tiden mellan beslut om åtal och dom år 2013 för de fem utvalda brotten sammantaget.

Figur 26. Tingsrättstider per län år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes. De fem särskilt utvalda brottskategorierna.

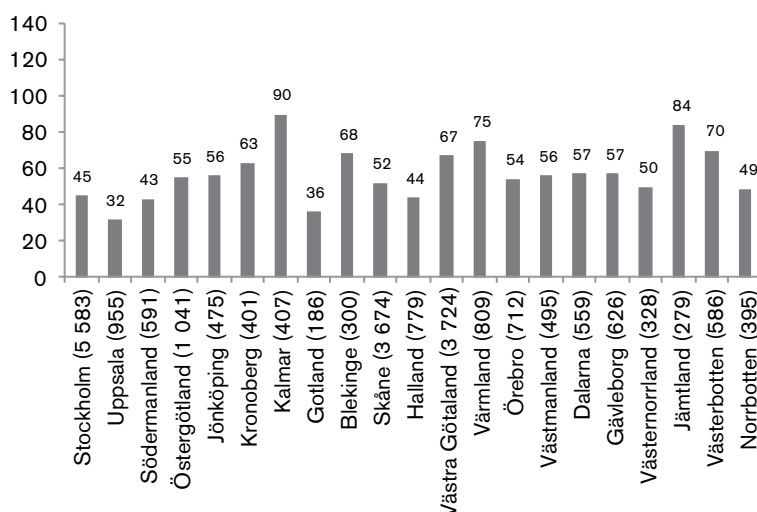

Vid misstankar om misshandel varierade tingsrättstiderna mellan som längst 119 dagar i Jämtlands län och som kortast 61 dagar i Gävleborgs län. Tingsrättstiderna för misstankar gällande stöldbrott varierade mellan som kortast 32 dagar i Uppsala län och som längst 90 dagar i Kalmar län. Se figur 27 och 28.

Figur 27. Tingsrättstider avseende misstankar om misshandel per län år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

Figur 28. Tingsrättstider avseende misstankar om stöld per län år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

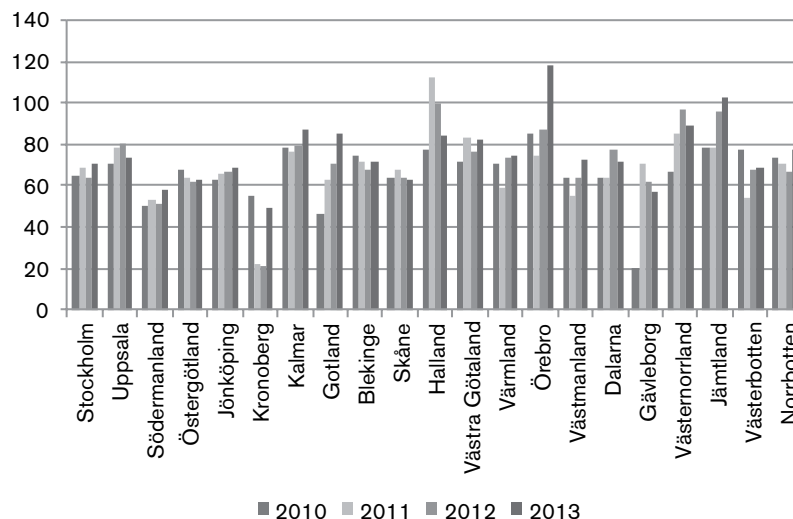
Tingsrättstidernas utveckling i länen 2010–2013

Samtliga brottsmisstankar

Tingsrättstidernas utveckling har varierat mellan landets olika län under perioden 2010–2013, och det går inte att urskilja någon gemensam trend. Sett till samtliga brottsmisstankar hade 5 län minskat sina tingsrättstider om man jämför år 2010 med år 2013 (med mellan –2 och –11 procent) och 16 län hade ökat sina tingsrättstider (mellan +4 och +185 procent). Sett till förändringen det senaste året hade 6 län minskat sina tingsrättstider med mellan –2 och –16 procent, och 15 län ökat sina tider med mellan +1 och +133 procent. Det är dock vanskligt att jämföra enskilda år då enskilda ärenden med särskilt många misstankar med antingen lång eller kort handläggningstid kan få stort genomslag på tingsrättstiderna ett visst år, särskilt i län med få ärenden. Exempelvis hade Gävleborg visserligen en ökning av tingsrättstiden på 185 procent mellan åren 2010 och 2013, men hade å andra sidan successivt minskat sina tider åren 2011–2013. År 2010 hade detta

län en extremt kort tingsrättstid, varför detta år kanske inte är den bästa utgångspunkten för jämförelser över tid för just detta län. Vilket år som är den bästa jämförelsepunkten varierar för de olika länen. Utvecklingen för samtliga brottsmisstankar i länen visas i figur 29 (se även tabell 24 och figur 52 i bilaga 4). I tabell 25 i bilaga 4 visas tingsrättstidernas utveckling uppdelat på de 7 nya polisregionerna.

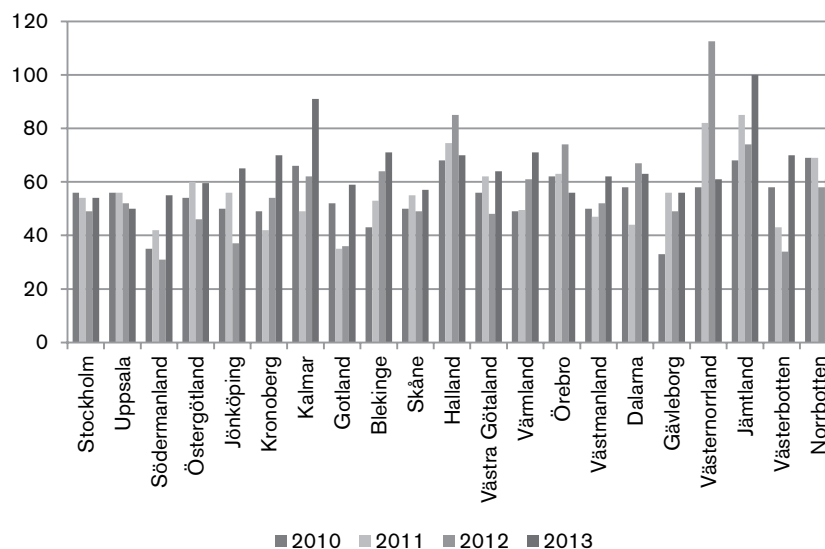
Figur 29. Tingsrättstider för samtliga brottsmisstankar per län åren 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Om man väljer ut endast de fem särskilt utvalda brottskategorierna hade 4 län minskat sina tingsrättstider år 2013 jämfört med år 2010 (mellan -4 och -12 procent), medan övriga 17 län hade ökat sina tingsrättstider (med mellan +3 och +70 procent). Sett till förändringen det senaste året hade 5 län minskat sina tider (med mellan -4 och -46 procent) och 16 län ökat sina tider (mellan +5 och +106 procent) mellan åren 2012 och 2013. Utvecklingen av tingsrättstiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna visas i figur 30 (se även tabell 26 och figur 53 i bilaga 4).

Figur 30. Tingsrättstider för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län åren 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

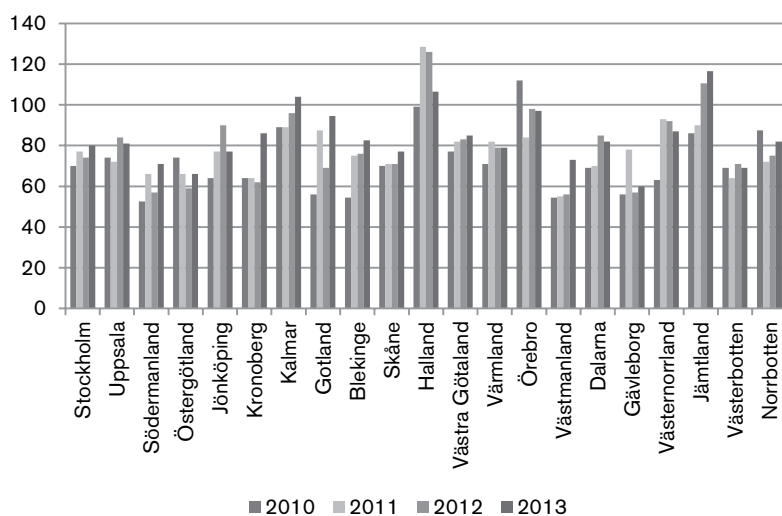

Misstankar om misshandel och stöld

Två av de fem utvalda brottskategorierna är möjliga att bryta ner för analys av utvecklingen på länsnivå: misshandel och stöld.

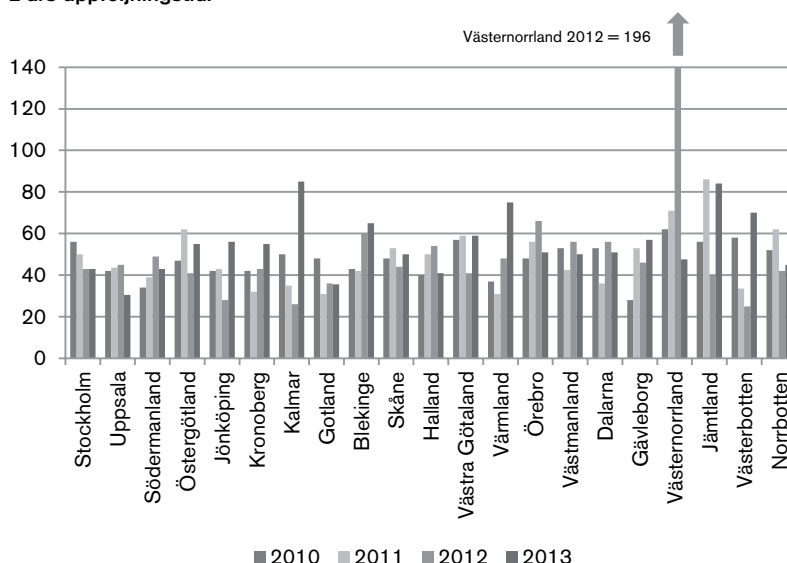
Endast 3 län hade minskat sina tingsrättstider för misshandel mellan år 2010 och 2013 (mellan -6 och -13 procent). Ett län hade oförändrad tingsrättstid medan övriga 17 hade längre tingsrättstider år 2013 jämfört med år 2010 (med mellan +7 och +69 procent). Sett till förändringen det senaste året hade 7 län kortare tingsrättstider år 2013 än 2012 (-1 till -15 procent), ett län oförändrad tid och 13 län längre tingsrättstider än föregående år (+2 till +39 procent). Utvecklingen av tingsrättstiderna gällande misshandel visas i figur 31 (se även tabell 27 i bilaga 4).

Figur 31. Tingsrättstider avseende misshandel per län åren 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

När det gäller misstankar om stöld hade 7 län minskat sina tingsrättstider mellan åren 2010 och 2013 med mellan -4 och -27 procent. Övriga 14 län hade ökat sina tingsrättstider med mellan +3 och +104 procent. Sett till förändringen det senaste året hade 8 län minskat sina tingsrättstider med -1 och -76 procent, ett län hade oförändrad tid, medan övriga 12 län hade ökat sina tider med mellan +7 och +227 procent. Utvecklingen av tingsrättstiderna för stöld på länsnivå visas i figur 32 (se även tabell 28 i bilaga 4).

Figur 32. Tingsrättstider avseende stöld per län åren 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.⁴⁰

Län med generellt korta respektive långa tingsrättstider

Samtliga brottsmisstankar

Medianen för hela landet gällande tingsrättstiden för samtliga brottsmisstankar var som tidigare nämnts 75 dagar. Över tid, med uppföljningstid, har medianen för hela landet varierat mellan 65 och 72 dagar under åren 2010 till 2013. För att i någon mån redovisa om några län generellt sett haft långa respektive korta tingsrättstider under den studerade perioden, redovisas i tabell 10 de län som haft en utredningstid på under respektive över 69 dagar i mediantid de senaste tre åren.⁴¹

Tabell 10. Län med tingsrättstider (median) gällande samtliga brottsmisstankar på under respektive över 69 dagar de senaste tre åren 2011–2013. 2 års uppföljningstid.

Generellt korta tingsrättstider: under 69 dagar 2011–2013	Generellt långa tingsrättstider: 69 dagar och längre 2011–2013
Kronoberg	Halland
Skåne	Jämtland
Södermanland	Kalmar
Östergötland	Uppsala
	Västernorrland
	Västra Götaland
	Örebro

Liksom när det gäller utredningstiden avser detta dock endast en sammanvägd bild av nivån i olika län under perioden. Det kan finnas såväl positiv som negativ utveckling hos länen med både generellt korta och generellt långa tider under perioden. Se vidare figur 52 och tabell 24 i bilaga 4.

⁴⁰ Den långa tingsrättstiden i Västernorrlands län år 2012 beror till stor del på ett enskilt ärende med 290 misstankar om stöld i samma ärende. I Brå (2014) s. 43 konstateras att om dessa misstankar utesluts sjunker tingsrättstiden till samma nivå som år 2010 i detta län.

⁴¹ Att år 2010 utesluts beror på att det i förra årets rapport ingick 3 år i analysen av län med generellt korta respektive långa tider (åren 2010–2012). Att i år utöka kriteriet så att ett visst län ska ha överskridit eller underskridit ett visst antal dagar i fyra i stället för tre år (om samtliga år i analysen skulle tas med), gör kriterierna för att ha generellt långa/korta tider svårare att uppfylla jämfört med förra året. Därför har valet gjorts att endast räkna med de senaste 3 åren.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för hela landet gällande tingsrättstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna var som tidigare nämnts 62 dagar. Över tid, med uppföljningstid, har medianen för hela landet varierat mellan 54 och 61 dagar under åren 2010 till 2013. I tabell 11 redovisas de län som haft en utredningstid på under respektive över 58 dagar i mediantid de senaste tre åren.⁴²

Tabell 11. Län med tingsrättstider (median) gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna på under respektive över 58 dagar de senaste tre åren 2011–2013. 2 års uppföljningstid.

Generellt korta tingsrättstider: under 58 dagar 2011–2013	Generellt långa tingsrättstider: 58 dagar och längre 2011–2013
Gävleborg	Halland
Skåne	Jämtland
Stockholm	Norrbottn
Södermanland	Västernorrland
Uppsala	

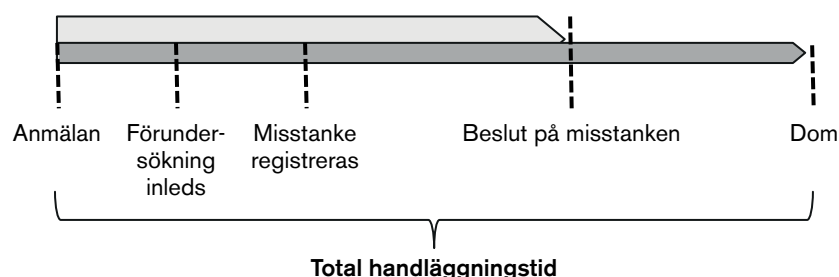
Det kan emellertid finnas såväl positiv som negativ utveckling hos länen med både generellt korta och långa tider under perioden, och detta avser därmed endast en sammanvägd bild. Se vidare figur 53 och tabell 26 i bilaga 4.

⁴² Att år 2010 utesluts beror på att det i förra årets rapport ingick 3 år i analysen av län med generellt korta respektive långa tider (åren 2010–2012). Att i år utöka kriteriet så att ett visst län ska ha överskridit eller underskridit ett visst antal dagar i fyra i stället för tre år (om samtliga år i analysen skulle tas med), gör kriterierna för att ha generellt långa respektive korta tider svårare att uppfylla jämfört med förra året. Därför har valet gjorts att endast räkna med de senaste 3 åren.

Totala handläggningstider 2010–2013

I det följande behandlas den totala handläggningstiden från det att brottsanmälan registreras fram till datum för meddelad tingsrättsdom. Se figur 33. I beräkningen av den totala handläggningstiden ingår bara de brottsmisstankar där åtal har väckts och som därmed kan följas hela vägen från anmälan till dom i tingsrätt. Detta är en mindre del av alla brottsmisstankar i datamaterialet, eftersom de misstankar som fått andra beslut – som åtalsunderlåtelse, strafföreläggande eller som skrivits av tidigare i processen – inte ingår i analysen.

Figur 33. Definition av den totala handläggningstiden.

Beskrivningen skiljer precis som i tidigare avsnitt på handläggningstidernas längd år 2013 och på utvecklingen över tid 2010–2013. När handläggningstidernas längd 2013 beskrivs utgår analysen från samtliga misstankar som fått en meddelad dom i tingsrätt under år 2013, vilket utgör 151 148 brottsmisstankar. För de fem särskilt utvalda brottskategorierna är antalet misstankar 39 097. Här används ingen uppföljningstid.⁴³

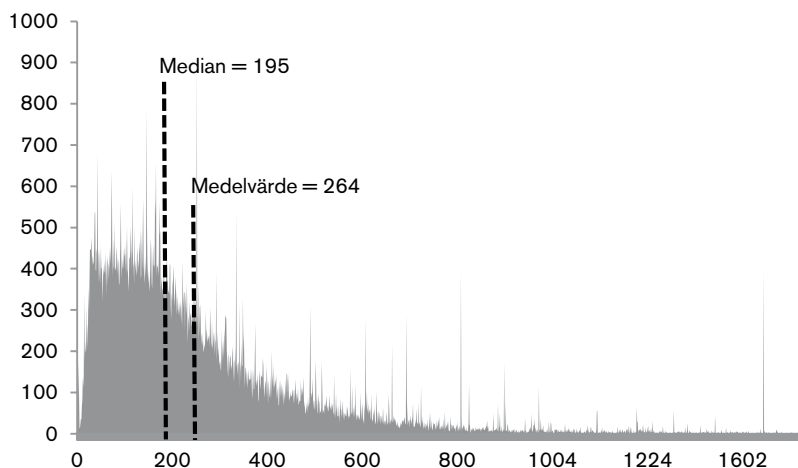
Vid redovisningen av handläggningstidernas förändring över tid under perioden 2010–2013 används en uppföljningstid för varje brottsmisstanke som innebär att det får ha gått maximalt 2 år från datumet då misstanken registrerades fram till domen. Det innebär att misstankar med mycket långa handläggningstider utesluts ur analysen, och vid redovisningen av utvecklingen över tid blir de tiderna i den fortsatta redovisningen något kortare än då samtliga misstankar från 2013 studeras. Det totala antalet brottsmisstankar som studeras för dessa år är detsamma som för tingsrättstiden, 675 612 misstankar, varav 187 352 misstankar rör de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

De totala handläggningstiderna för de misstankar som lett till en dom är inte normalfördelade. De flesta misstankar befinner sig i de kortare spannen av tider, medan det är få misstankar som har väldigt långa handlägg-

⁴³ De kan dock inte ha registrerats före år 2008 då sådana misstankar inte ingår i materialet.

ningstider. Antalet misstankar minskar med längden på tiderna, och det är endast ett fåtal misstankar som har en handläggningstid på omkring eller över 1 000 dagar. Fördelningen av de totala handläggningstiderna visas i figur 34.

Figur 34. Den totala handläggningstidens fördelning 2013 för samtliga brottsmisstankar. Utan uppföljningstid.

Totala handläggningstider år 2013

Samtliga brottsmisstankar

Mediantiden för de totala handläggningstiderna gällande samtliga brottsmisstankar var 195 dagar år 2013. 1 procent hade en total handläggningstid på 0–14 dagar⁴⁴ och 4 procent på 0–30 dagar. 21 procent av misstankarna hade avslutats genom dom inom tre månader från anmälan (90 dagar), 47 procent inom ett halvår (182 dagar), 78 procent inom 1 år (365 dagar) och 90 procent inom 1,5 år (547 dagar).

Tabell 12. Andel av samtliga brottsmisstankar som hade en total handläggningstid kortare än ett visst antal dagar år 2013. Utan uppföljningstid.

Total handläggningstid	Andel (%)
0–14 dagar	1
0–30 dagar	4
0–90 dagar	21
0–182 dagar	47
0–365 dagar	78
0–547 dagar	90

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för den totala handläggningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna var 167 dagar år 2013. Av dessa misstankar hade 2 procent en total handläggningstid på 0–14 dagar⁴⁵ och 8 procent på 0–30 dagar. 29 procent av misstankarna hade avslutats genom dom inom tre

⁴⁴ Det finns ett litet antal fall i materialet som hade en total handläggningstid på mellan 0 och 7 dagar (mindre än 1 procent). Åtminstone en del av dessa torde vara felregistreringar, då det i de flesta fall kan ses som orimligt med en så kort tid mellan anmälan och dom.

⁴⁵ Det finns ett litet antal fall i materialet som hade en total handläggningstid på mellan 0 och 7 dagar (mindre än 1 procent). Åtminstone en del av dessa torde vara felregistreringar, då det i de flesta fall kan ses som orimligt med en så kort tid mellan anmälan och dom.

månader från anmälan (90 dagar), 54 procent inom ett halvår (182 dagar), 81 procent inom 1 år (365 dagar) och 92 procent inom 1,5 år (547 dagar). Det är därmed en dubbelt så stor andel inom dessa brottskategorier som får domen meddelad inom en månad än om man ser till samtliga brottsmisstankar.

Tabell 13. Andel av de fem särskilt utvalda brottskategorierna som hade en total handläggningstid kortare än ett visst antal dagar år 2013. Utan uppföljningstid.

Total handläggningstid	Andel (%)
0–14 dagar	2
0–30 dagar	8
0–90 dagar	29
0–182 dagar	54
0–365 dagar	81
0–547 dagar	92

Den totala handläggningstiden skiljer sig dock mellan de olika brottskategorierna i uppdraget. Den längsta totala handläggningstiden hade misstankar om misshandel med 219 dagar i mediantid, medan rån hade den kortaste totala handläggningstiden på 126 dagar i mediantid.⁴⁶

Tabell 14. Total handläggningstid per brottskategori år 2013, median i antal dagar. Utan uppföljningstid.

Brottskategori	Total handläggningstid	Antal misstankar
Misshandel	219	12 887
Våldtäkt	131	1 140
Stöld	146	22 907
Rån	126	1 682
Utpressning	171	481
Övriga brott	205	111 306

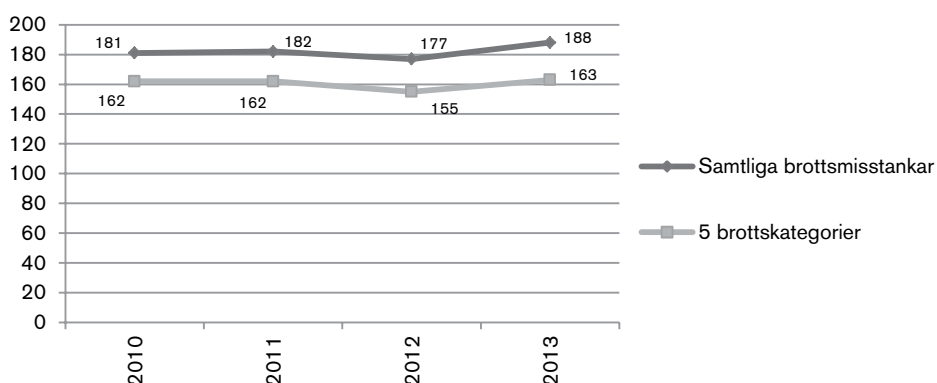
De totala handläggningstidernas utveckling 2010–2013⁴⁷

Gällande utvecklingen av de totala handläggningstiderna uppvisar samtliga brottsmisstankar och de fem särskilt utvalda brottskategorierna samma övergripande mönster. 2010–2011 låg mediantiderna i princip stilla för att gå ner år 2012. Det sista året har mediantiderna ökat igen och låg 2013 högre än de tre första åren i perioden som studeras. Se figur 35. Ökningen det sista året är dock större om man ser till samtliga brottsmisstankar (en ökning med 11 dagar sedan 2012 och med 7 dagar sedan 2010) än för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, där mediantiden i princip var en återgång till nivån de första åren i perioden (ökning med 8 dagar sedan 2012 och med 1 dag sedan 2010).

⁴⁶ Även året dessförinnan (2012) hade misstankar om misshandel den längsta mediantiden för den totala handläggningstiden, medan misstankar om rån hade den näst kortaste handläggningstiden och i stället våldtäkt hade kortast total handläggningstid. Se Brå (2014) s. 47.

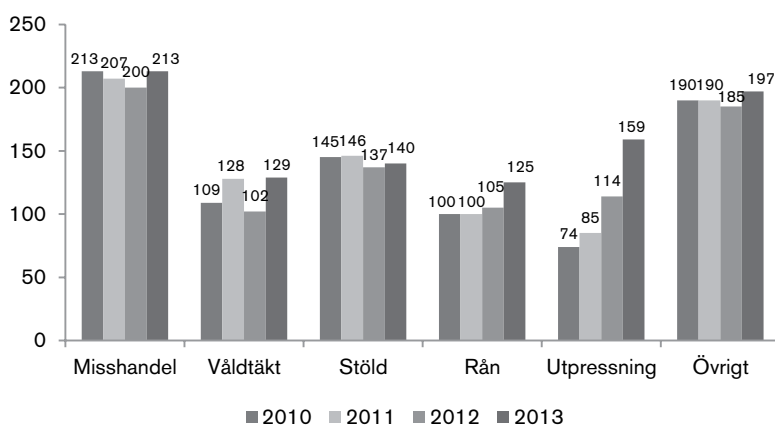
⁴⁷ Observera att då de totala handläggningstidernas utveckling beskrivs, är mediantiderna något kortare än då endast år 2013 beskrevs ovan. Detta eftersom en uppföljningstid på 2 år används för att möjliggöra jämförelser över tid (se Metod och material).

Figur 35. Total handläggningstid uppdelat på samtliga brottsmisstankar (n = 675 612) och de fem särskilt utvalda brottskategorierna (n = 187 352). Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Utvecklingen ser dock lite olika ut för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, se figur 36. De totala handläggningstiderna för misshandel gick ner något under periodens början, för att 2013 återgå till samma mediantid som år 2010. Vid misstankar om våldtäkt varierar mediantiderna de olika åren. Detta är också en brottskategori med mycket färre misstankar än exempelvis misshandel, och enskilda ärenden kan få större genomslag på medianen. Inte heller för stöld går det att tala om någon specifik riktning på utvecklingen, möjligen en liten minskning under perioden. Däremot tycks de totala handläggningstiderna för rån och utpressning ha ökat under perioden; det gäller särskilt utpressning, där medianen för den totala handläggningstiden ökat kontinuerligt från 74 dagar år 2010 till 159 dagar år 2013.⁴⁸

Figur 36. Totala handläggningstider för de fem utvalda brottskategorierna åren 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Då beskrivningen baserar sig på så få år är det vanskligt att uttala sig om ifall utvecklingen för flera av brottstyperna visar på en trend eller snarare utgör variationer kring ett stabilt medianvärde. För brottskategorier med färre antal misstankar, som våldtäkt och utpressning, får också enskilda ärenden vissa år (med exempelvis många misstankar med extra långa utredningstider) större genomslag för mediantiderna än för brottstyper med många misstankar, som misshandel och stöld. Eventuella trender bör där-

⁴⁸ Utredningstidens utveckling i Skåne län som var extremt lång år 2013 påverkar inte den totala handläggningstiden för hela landet. Detta beror på att misstankarna med långa utredningstider i hög utstäckning fått ett annat beslut än åtal och därmed inte ingår i beräkningen av den totala handläggningstiden. Det kan också vara så att dom i de ärendena inte hunnit falla under 2013, och att de av den anledningen utesluts ur analysen av de totala handläggningstiderna.

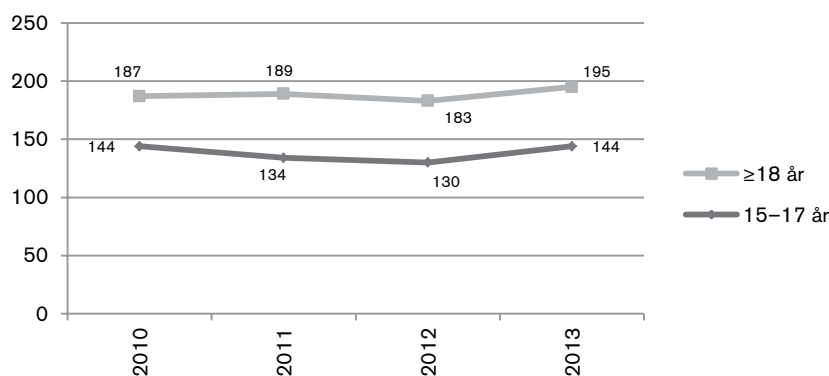
med tolkas med försiktighet, och förändringar i ett litet antal dagar mellan åren bör inte tolkas som någon trend över huvud taget. Gällande misstankar om rån och utpressning kan man dock se en kontinuerlig ökning av mediantiderna under den studerade perioden, vilket tyder på att utvecklingen faktiskt gått mot längre utredningstider för dessa brottskategorier. Möjligen har också de totala handläggningstiderna för misstankar om stöld kortats något under perioden.

Totala handläggningstider för ungdomar

Samtliga brottsmisstankar

Den totala handläggningstiden är längre för personer som är 18 år eller äldre än för ungdomar 15–17 år. För vuxna varierar mediantiderna 2010–2013 mellan 183 och 195 dagar, och för ungdomar mellan 130 och 144 dagar. Kortast total handläggningstid var det för både unga och vuxna år 2012. Vuxna hade den längsta totala handläggningstiden år 2013 och för ungdomar var de längsta tiderna år 2010 och 2013. Se figur 37. De totala handläggningstiderna avseende samtliga brottsmisstankar har därmed ökat under perioden för personer över 18 år och, efter en minskning under 2011 och 2012, återgått till samma nivå som 2010 för ungdomar. Andelen ungdomar är 8 procent bland samtliga misstankar.

Figur 37. Total handläggningstid uppdelat på ungdomar 15–17 år (n = 55 997) och vuxna 18 år eller äldre (n = 619 615) 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid. Samtliga brottsmisstankar.

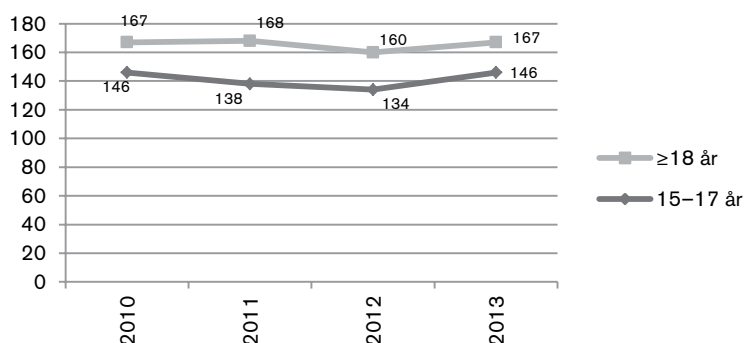
De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Då man ser till de i uppdraget särskilt utvalda fem brottskategorierna ser det övergripande mönstret likadant ut som för samtliga brottsmisstankar. Skillnaden i mediantid mellan unga och vuxna sjunker dock jämfört med samtliga brottsmisstankar, genom att de totala handläggningstiderna för vuxna är påtagligt kortare för de fem särskilt utvalda brottskategorierna än när man ser till samtliga brottsmisstankar sammantaget. För samtliga brottsmisstankar låg tiderna, som tidigare visats, mellan 183 och 195 dagar för vuxna, medan de för de fem särskilt utvalda brottskategorierna varierar mellan 160 och 168 dagar. För ungdomar är nivån ungefär densamma då samtliga brottsmisstankar jämförs med de fem särskilt utvalda brottskategorierna. Se figur 37 och 38.

De totala handläggningstiderna gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna är dock liksom vid samtliga brottsmisstankar längre än för ungdomar, och den kortaste mediantiden var år 2012. Både för unga och vuxna var den totala handläggningstiden densamma år 2013 som år 2010. Se fi-

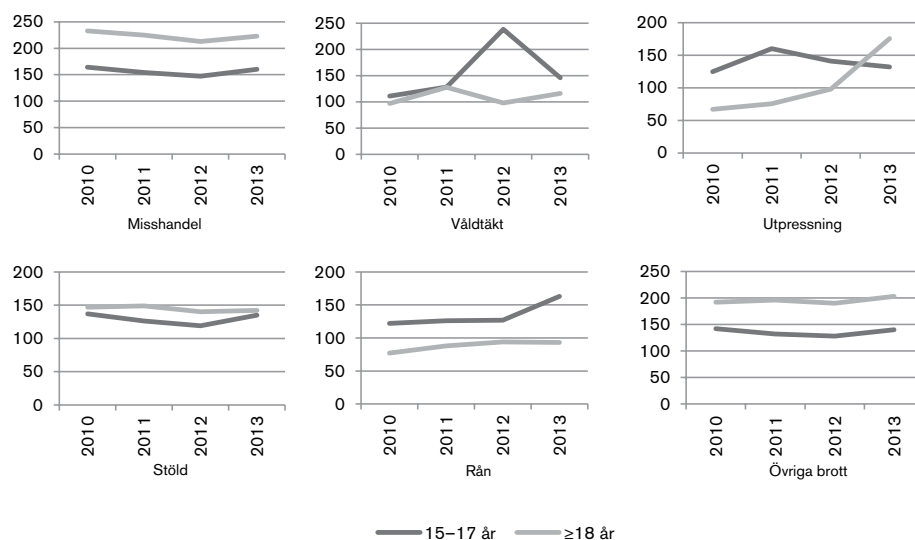
gur 38. Andelen ungdomar bland misstankar om de fem särskilt utvalda brottskategorierna är 14 procent.

Figur 38. Total handläggningstid uppdelat på ungdomar 15–17 år (n = 26 002) och vuxna 18 år eller äldre (n = 161 350) 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid. De fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Då materialet delas upp på de fem brottskategorierna ser bilden lite olika ut vad gäller skillnaden i handläggningstid mellan unga och vuxna. Vuxna har längre total handläggningstid vid misstankar om misshandel och stöld, men kortare än ungdomar gällande våldtäkt och rån. Vid utpressning var ungdomars totala handläggningstider längre under periodens tre första år. Det sista året hade dock ungdomarnas tider gått ner medan vuxnas ökat kraftigt så att vuxna år 2013 hade längre totala handläggningstider än ungdomar vid utpressning. Se figur 39. Andelen ungdomar var vid misstankar om misshandel 17 %, vid våldtäkt 13 %, vid stöld 11 %, vid rån 32 % och vid utpressning 16 %. Andelen ungdomar är alltså väsentligt högre vid misstankar om misshandel och rån än för övriga brottskategorier i uppdraget.

Figur 39. Total handläggningstid avseende misshandel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning, uppdelat på personer 15–17 år respektive ≥18 år, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Det är därmed de stora brottskategorierna misshandel och stöld som slår igenom på totalsiffrorna för handläggningstiderna där vuxna, som redovisats ovan, har längre total handläggningstid. Förhållandet att ungdomar har kortare totala handläggningstider är i huvudsak en effekt av att deras tider är kortare än vuxnas under tingsrättstiden, det vill säga tiden mel-

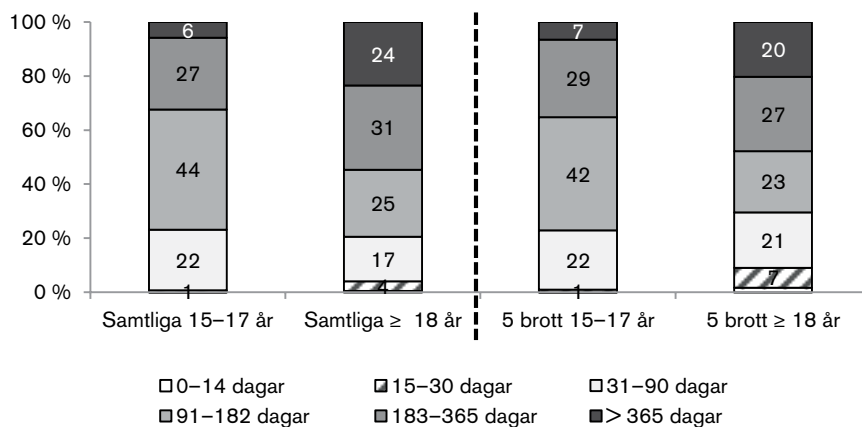
lan åtalsbeslutet och domen. Som tidigare konstaterats är ungdomars tider längre än vuxnas i utredningsfasen i rättskedjan.

Andel med viss total handläggningstid

Som tidigare nämnts kring utredningstiden, är en effekt som de särskilda skyndsamhetskraven i ungdomsärenden skulle kunna ha (vid sidan av att handläggningstiderna generellt sett skulle kunna tänkas vara kortare för ungdomar, vilket de dock inte visat sig vara) är att handläggningstiderna för ungdomar blir mer koncentrerade till de kortare spannen än vuxnas tider. Med andra ord att det skulle vara en mindre spridning i ungdomars handläggningstider.

Sett till de totala handläggningstiderna år 2013 tycks ungdomars totala handläggningstider i högre grad koncentrerade till de ”medellånga” tiderna än vuxnas tider. År 2013 (utan uppföljningstid), var det bland samtliga brottsmisstankar en större andel bland de vuxna (55 procent) än bland ungdomar (33 procent) som hade en total handläggningstid på mer än ett halvår. Den största andelen bland ungdomarna, 44 procent, hade en total handläggningstid på mellan tre månader och ett halvår. Motsvarande andel hos vuxna var 25 procent. Det är dock också en större andel bland de vuxna, 5 procent, som hade kort total handläggningstid på upp till en månad. Motsvarande andel hos ungdomar är 1 procent. Ser man till endast de fem särskilt utvalda brottskategorierna har fördelningen ett liknande mönster. Det är dock en ännu större skillnad vad gäller de riktigt korta handläggningstiderna, där 9 procent av de vuxna hade tider på maximalt en månad, medan endast 1 procent bland ungdomarna hade så kort total handläggningstid. Se figur 40.

Figur 40. Andel med en viss total handläggningstid uppdelat på ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre år 2013. Utan uppföljningstid. Samtliga brottsmisstankar respektive de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Totala handläggningstider i landets 21 län

I det följande redovisas de totala handläggningstiderna uppdelat på Sveriges 21 län. Separata analyser görs också för brottstyperna misshandel och stöld på länsnivå. Det är de två kategorierna bland de aktuella brottstyperna som är tillräckligt stora för att möjliggöra en nedbrytning per län.

När man tolkar de länsspecifika resultaten bör man vara uppmärksam på att ett enstaka brottssärende som tagit särskilt lång tid att utreda kan få stor betydelse för resultatet för det aktuella länet, i synnerhet när det gäller min-

dre län där antalet misstankar är lågt och där extremvärden därmed kan få ett större inflytande över resultatet det aktuella året.

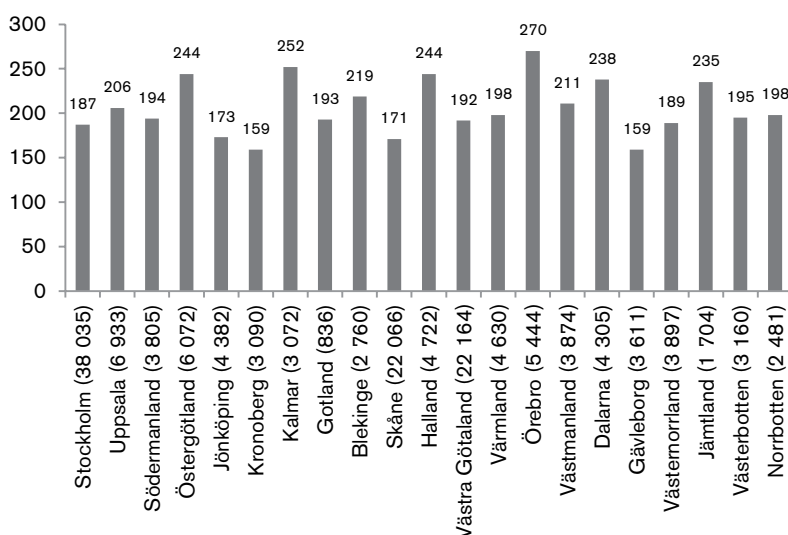
Gällande de totala handläggningstiderna för 2013 används ingen uppföljningstid. Däremot används liksom i de föregående avsnitten en uppföljningstid på 2 år då förändringen i handläggningstiderna 2010–2013 redovisas.

Totala handläggningstider år 2013 per län

Samtliga brottsmisstankar

De totala handläggningstiderna varierar mellan landets 21 län. Kortast mediantid år 2013 hade Gävleborgs och Kronobergs län med 159 dagar. Längst total handläggningstid hade Örebro län med en median på 270 dagar. I figur 41 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande den totala handläggningstiden för samtliga brottsmisstankar som gick till dom år 2013. I tabell 29 i bilaga 4 presenteras de totala handläggningstiderna uppdelat på de 7 polisregionerna.

Figur 41. Total handläggningstid för samtliga brottsmisstankar per län år 2013. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

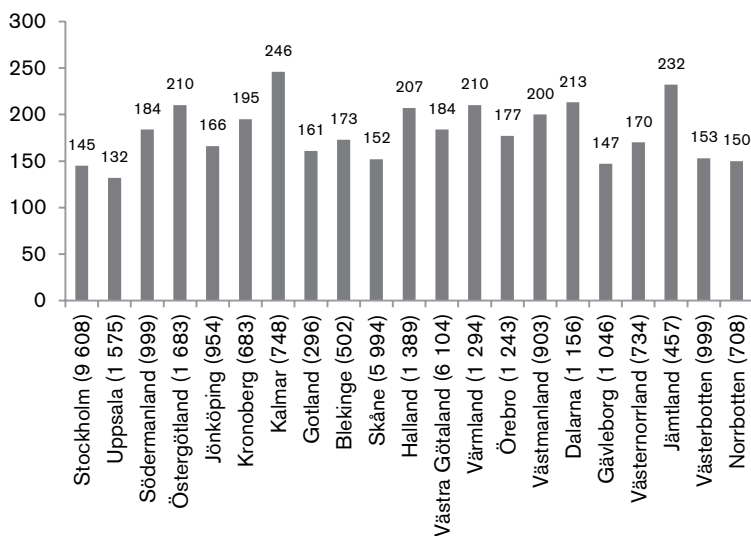

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

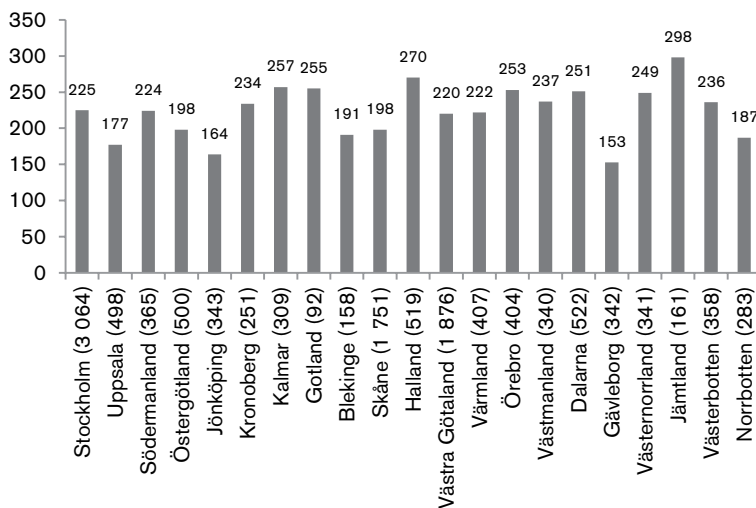
Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna hade Uppsala län den kortaste totala handläggningstiden på 132 dagar, och Kalmar län den längsta på 246 dagar i mediantid. I figur 42 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande den totala handläggningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna år 2013. Med ett par undantag är det generella mönstret att respektive län har en kortare total handläggningstid för de fem särskilt utvalda brottskategorierna än då samtliga brottsmisstankar studeras.

Den totala handläggningstiden för misstankar gällande misshandel varierade år 2013 mellan som kortast 153 dagar i Gävleborgs län och som längst 298 dagar i Jämtlands län. Gällande stöld varierade tiderna mellan 95 dagar i Uppsala län och 257 dagar i Kalmar län. Se figurerna 43 och 44.

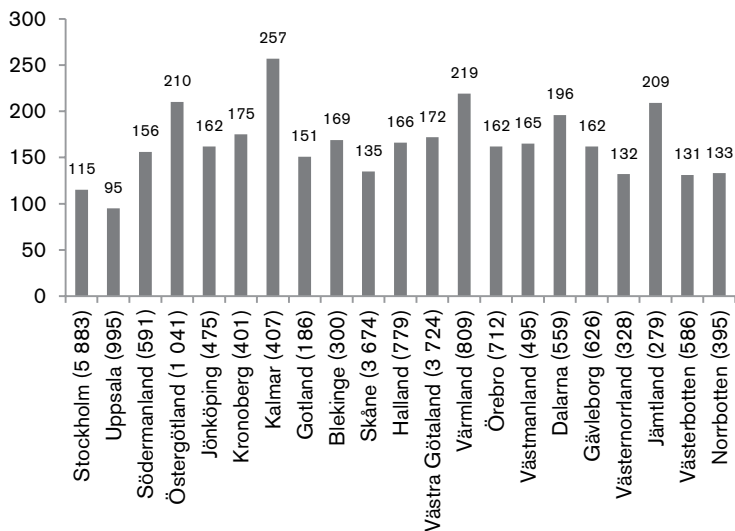
Figur 42. Total handläggningstid för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län år 2013. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

Figur 43. Total handläggningstid avseende misstankar om misshandel per län år 2013. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

Figur 44. Total handläggningstid avseende misstankar om stöld per län år 2013. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

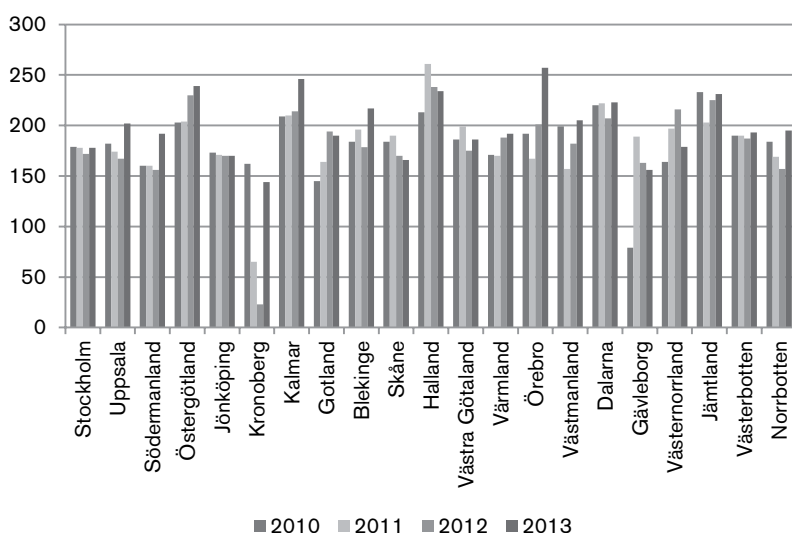

De totala handläggningstidernas utveckling i länen 2010–2013

Samtliga brottsmisstankar

De totala handläggningstidernas utveckling har varierat mellan landets olika län under perioden 2010–2013. Det går inte att urskilja någon gemensam trend. Mediantiderna varierar inom respektive län de olika åren, och det finns exempel på län där tiderna successivt går ned, län där tiderna successivt går upp och län där tiderna varierar åt olika håll de olika åren. 5 län hade minskat sina totala handläggningstider om man jämför år 2013 med år 2010 (med mellan -1 och -11 procent). Ett län hade oförändrad mediantid mellan dessa år, och övriga 15 län hade ökat sina totala handläggningstider (med mellan +1 och +97 procent). Sett till skillnaden det senaste året hade även då 5 län minskat sina totala handläggningstider med mellan -2 och -17 procent, ett län hade oförändrad mediantid, och övriga 15 län hade ökade totala handläggningstider på mellan +2 och +526 procent.⁴⁹ Det är dock vanskligt att jämföra enskilda år då enskilda ärenden med särskilt många misstankar med antingen lång eller kort handläggningstid kan få stort genomslag på handläggningstiderna ett visst år, särskilt i län med få ärenden. Beroende på vilka år som jämförs kan utvecklingen se mycket olika ut. Exempelvis hade Kronoberg en mycket kort total handläggningstid åren 2011 och 2012 sett i relation till alla andra län och även tiderna 2010 och 2013 i samma län, varför ökningen blir extremt stor procentuellt då 2013 jämförs med år 2012. Vilket år som är den bästa jämförelsepunkten varierar dock för de olika länen. Utvecklingen för samtliga brottsmisstankar i länen visas i figur 45 (se även tabell 30 och figur 54 i bilaga 4). I tabell 31 i bilaga 4 visas de totala handläggningstidernas utveckling uppdelat på de 7 nya polisregionerna.

Figur 45. Total handläggningstid för samtliga brottsmisstankar per län åren 2010–2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

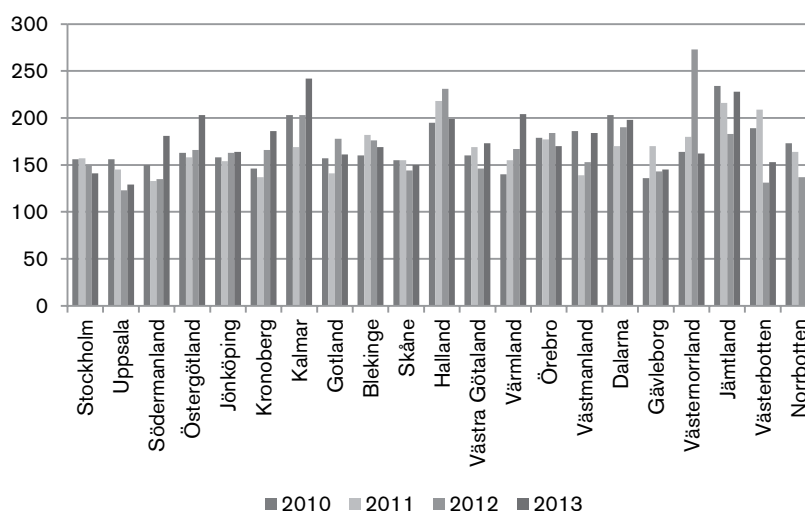
De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna hade hälften av länen, 10 stycken, minskat sina totala handläggningstider år 2013 jämfört med år

⁴⁹ Den senare siffran avser Kronobergs län och får betraktas som en effekt av att både år 2011 och 2012 hade en extremt kort mediantid för den totala handläggningstiden i detta län. Dessa år hade Kronoberg ovanligt många misstankar, vilket indikerar att det funnits något/några större ärenden med många misstankar med kort handläggningstid dessa år, att stora balanser arbetats av eller att det skulle vara något speciellt med brottsammansättningen detta år i just Kronoberg.

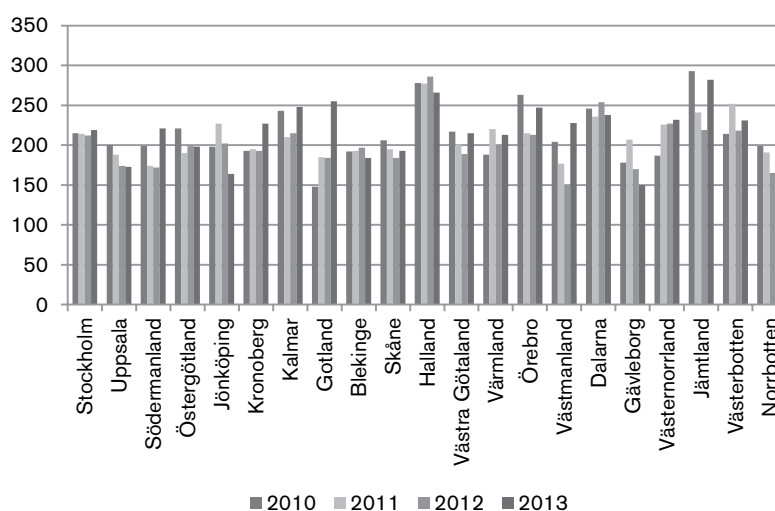
2010 (mellan -1 och -19 procent). Övriga 11 län hade ökat sina mediantider med mellan +2 och +46 procent. Sett till skillnaden det senaste året var det 6 län som minskat sina totala handläggningstider (med mellan -4 och -41 procent) medan övriga 15 län ökat handläggningstiderna med mellan +1 och +34 procent mellan åren 2012 och 2013. Utvecklingen av de totala handläggningstiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna visas i figur 46 (se även tabell 32 och figur 55 i bilaga 4).

Figur 46. Total handläggningstid för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län åren 2010-2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

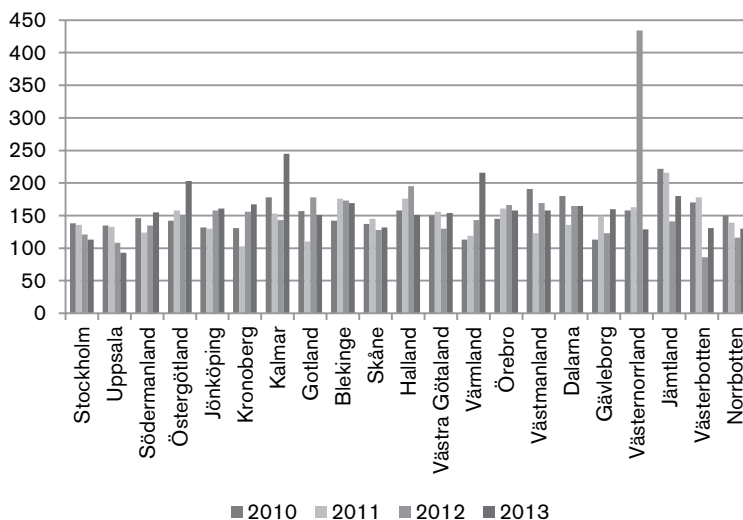
Gällande misstankar om misshandel hade över hälften av länen, 12 stycken, minskat den totala handläggningstiden mellan åren 2010 och 2013 (mellan -1 och -17 procent). 9 län hade ökat den totala handläggningstiden med mellan +2 och +72 procent. Sett till förändringen det senaste året hade 7 län minskat de totala handläggningstiderna med mellan -1 och -19 procent, medan övriga 14 hade en längre total handläggningstid 2013 än åren innan (mellan +2 och +52 procent). Utvecklingen av de totala handläggningstiderna för misshandel för respektive län visas i figur 47 (se även tabell 33 i bilaga 4).

Figur 47. Total handläggningstid för misstankar om misshandel per län åren 2010-2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

När det handlar om misstankar om stöld, hade hälften, 11 län, minskat sina totala handläggningstider år 2013 jämfört med år 2010, med mellan -4 och -31 procent. Övriga 10 län hade ökade mediantider på mellan +3 och +91 procent. Gällande det senaste året hade 8 län kortare mediantid för den totala handläggningstiden år 2013 än året innan (mellan -2 och -70 procent), ett län hade oförändrad mediantid, medan 12 län hade längre total handläggningstid 2013 än året innan (+2 till +71 procent längre mediantider). Utvecklingen av de totala handläggningstiderna för misstankar om stöld för respektive län visas i figur 48 (se även tabell 34 i bilaga 4).

Figur 48. Total handläggningstid för misstankar om misshandel per län åren 2010-2013, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.⁵⁰

Län med generellt korta respektive långa totala handläggningstider

Samtliga brottsmisstankar

Medianen för den totala handläggningstiden för hela landet var som tidigare nämnts 195 dagar år 2013. Över tid, med uppföljningstid, har medianen för hela landet varierat mellan 177 och 188 dagar i mediantid under åren 2010–2013. För att studera vilka län som generellt sett kan sägas ha korta respektive långa totala handläggningstider redovisas i tabell 15 dels de län som haft en total handläggningstid på under 183 dagar i mediantid samtliga tre år, dels de län som haft en total handläggningstid på 183 dagar och över i mediantid de senaste tre åren.⁵¹

Liksom när det gäller både utredningstiden och tingsrättstiden avser detta dock endast en sammanvägd bild av nivån i olika län under perioden. Det kan finnas såväl positiv som negativ utveckling hos länen med både generellt korta och generellt långa tider under perioden. Se vidare figur 54 och tabell 30 i bilaga 4.

⁵⁰ Den långa totala handläggningstiden i Västernorrlands län år 2012 beror till stor del på ett enskilt ärende med 290 misstankar om stöld i samma ärende. I Brå (2014) kunde konstateras att om dessa misstankar utesluts sjunker den totala handläggningstiden till en nivå något högre än år 2011.

⁵¹ Att år 2010 utesluts beror på att det i förra årets rapport ingick 3 år i analysen av län med generellt korta respektive långa tider (åren 2010–2012). Att i år utöka kriteriet så att ett visst län ska ha överskridit eller underskridit ett visst antal dagar i fyra i stället för tre år (om samtliga år i analysen skulle tas med), gör kriterierna för att ha generellt långa respektive korta tider svårare att uppfylla jämfört med förra året. Därför har valet gjorts att endast räkna med de senaste 3 åren.

Tabell 15. Län med en total handläggningstid (median) på under respektive över 183 dagar åren 2011–2013.

Generellt korta totala handläggningstider: under 183 dagar 2011–2013	Generellt långa totala handläggningstider: 183 dagar och längre 2011–2013
Jönköping	Dalarna
Kronoberg	Halland
Stockholm	Jämtland
	Kalmar
	Västerbotten
	Östergötland

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för hela landet gällande den totala handläggningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna var som tidigare nämnts 167 dagar. Över tid, med uppföljningstid, har medianen för hela landet varierat mellan 155 och 163 dagar under åren 2010 till 2013. I tabell 16 redovisas de län som haft en utredningstid på under respektive över 159 dagar i mediantid alla de senaste tre åren.⁵²

Tabell 16. Län med en total handläggningstid (median) på under respektive över 159 dagar åren 2011–2013.

Generellt korta totala handläggningstider: under 159 dagar 2011–2013	Generellt långa totala handläggningstider: 159 dagar och längre 2011–2013
Skåne	Blekinge
Stockholm	Dalarna
Uppsala	Halland
	Jämtland
	Kalmar
	Västernorrland
	Örebro

Även här kan det emellertid finnas såväl positiv som negativ utveckling hos länen med både generellt korta och långa tider under perioden, och detta avser därmed endast en sammanvägd bild. Se vidare figur 55 och tabell 32 i bilaga 4.

⁵² Att år 2010 utesluts beror på att det i förra årets rapport ingick 3 år i analysen av län med generellt korta respektive långa tider (åren 2010–2012). Att i år utöka kriteriet så att ett visst län ska ha överskridit eller underskridit ett visst antal dagar i fyra i stället för tre år (om samtliga år i analysen skulle tas med), gör kriterierna för att ha generellt långa respektive korta tider svårare att uppfylla jämfört med förra året. Därför har valet gjorts att endast räkna med de senaste 3 åren.

Referenser

- Bring, T. & Diesen, C. (2009). *Förundersökning*. Fjärde upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik AB.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2002). *Vad händer med unga lagöverträdare? Om överlämnande till vård inom socialtjänsten*. Rapport 2002:19. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2011). *Handläggningstider i rättskedjan. Resultat för några centrala brott*. Rapport 2011:13. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2012a). *Rättsväsendets hantering av ungdomsären. Handläggningstid och personupplärning*. Rapport 2012:5. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2012b). *Brottsutvecklingen i Sverige 2008–2011*. Rapport 2012:13. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2012c). *Rättsväsendets uppföljningssystem (RUS)*. Version: 1.0. Datum: 2012-09-14. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2013). *Handläggningstider i rättskedjan: Utvecklingen sedan 2008*. Rapport 2013:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2014). *Handläggningstider i rättskedjan 2009–2012*. Rapport 2014:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Justitieombudsmannen (JO). *Inspektion vid Västmanlands tingsrätt den 20–23 februari 2006*. Beslutsdatum: 2006-04-04. Diarienummer: 776-2006.
- Proposition 1994/95:12. *Handläggning av ungdomsmål*.
- Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Brottsförebyggande rådet.
- Riksdagens revisorer (2002). *Polisens avskrivningar av brott*. Rapport 2002/03:19. Stockholm: Riksdagens revisorer.
- Riksrevisionen, RiR (2009). *Hanteringen av unga lagöverträdare – en utdragen process*. RiR 2009:12. Stockholm: Riksrevisionen.
- Riksrevisionen, RiR (2010). *Inställda huvudförhandlingar i brottmål*. RiR 2010:7. Stockholm: Riksrevisionen.
- Rädda barnen (2012). *Brott mot vuxna går före. Polis och åklagares handläggningstider vid misstänkt barnmisshandel 2011*. Stockholm: Rädda barnen.
- Åklagarmyndigheten (2010). *Åklagarprövningen av slutdelgivna polisleda förundersökningar*. Riksåklagarens riktlinjer. RÅR 2010:1. Stockholm: Åklagarmyndigheten.

Bilagor

Bilaga 1. Skillnader i metod och material mot tidigare rapporter

Det finns vissa skillnader i redovisningen av handläggningstiderna mellan de olika rapporterna som baserats på RUS-databasen (Brå 2011, Brå 2012a, Brå 2013, Brå 2014 samt föreliggande rapport). Mediantiderna i rapportens olika delar kan alltså skilja sig något från de tider som redovisats i tidigare rapporter. Att mediantiderna inte är helt jämförbara mellan rapporterna har flera orsaker, vilka tas upp nedan.

Levande databas

RUS-databasen är en så kallad levande databas där uppgifter löpande korrigeras. Uttaget från databasen görs ett visst datum, och skulle uttaget göras vid en annan tidpunkt kan enskilda uppgifter ha ändrats och korrigerats. Det innebär att uttagen från databasen inte är identiska mellan olika år. Det är en av anledningarna till att de exakta nivåerna för olika län eller år kan påverkas.

Vilka misstankebeslut som väljs

Till föreliggande rapport har förändringar gjorts i hur själva uttaget av uppgifter från databasen görs, för att förbättra kvaliteten på uttaget.⁵³ Handläggningstiderna påverkas av hur man väljer att definiera vad som är ett "beslut på misstanken". Varje registrerad misstanke kan nämligen under utredningstidens gång kopplas till många olika misstankebeslut, men många av dessa är administrativa beslut och inte slutgiltiga beslut om till exempel nedläggning, åtal, åtalsunderlåtelse etc. För att bestämma vilka beslut på en enskild misstanke som ska tas med i datauttaget från RUS-databasen ges olika beslut i kedjan olika vikter. De beslut som har högst vikt tas med. Är det två beslut i samma viktningskategori tas det beslut som är senast i tid. Viktningen är gjord enligt följande: 6 = Åtal, 5 = Strafföreläggande, 4 = Åtalsunderlåtelse, 3 = Ej lagfört, 2 = Övrigt, 1 = Nedlagt, 0 = Ej beslut. Under året framkom det att flertalet av de nya besluts-koder som införts felaktigt hamnat i kategorin övrigt. Dessa övrigtvikter har manuellt analyserats och getts en ny vikt som bättre motsvarar beslutets innebörd. Detta kan ha påverkat vilka beslut som tagits med i årets uttag och skilja sig något från förra årets datauttag, vilket i sin tur kan ha påverkat handläggningstiderna. Det bedöms dock att denna förändring påverkat handläggningstiderna i liten utsträckning.

Rättningar av domslut har tillkommit i RUS-databasen

Från och med år 2014 förs samtliga rättningar av domslutsinformation in i RUS-databasen, vilket tidigare inte varit fallet. Information från Åklagarmyndigheten levereras in till RUS-databasen, och i denna leverans inkluderar förutom information kopplad till den egna verksamheten, även domslutsinformation. Under 2013 upptäckte Brå att rättningar av dom-

⁵³ Viktningen ändrades också inför 2014 års rapport (se Brå 2014, bilaga 1).

slutsinformation hittills inte förts över till RUS-databasen, något som korrigerats under 2014. I årets datauttag har alltså fler domar för respektive år kommit med. Att antalet misstankar och mediantider skiljer sig åt mot tidigare rapporter hänger sannolikt även till viss del samman med detta, även om effekten bedöms vara liten då det rör sig om ett i sammanhanget litet antal domar.

Ändrade definitioner

Det finns också skillnader i hur materialet årsindelas och hur icke relevanta ärenden rensas bort, förändringar i brottskoder och i åldersberäkning mellan de olika tidigare rapporterna. Definitionsförändringar kan dock inte förklara skillnader mellan föreliggande rapport och den föregående, då dessa förändringar legat fast de senaste två åren. I Brå 2013, bilaga 2 redogjordes för skillnader mellan den och tidigare rapporter. I Brå 2014, bilaga 1 redogjordes för de förändringar som skett i den rapporten i förhållande till de tidigare.

Bilaga 2. Exkludering av misstankar med ologiskt tidsflöde

De flesta misstankar i datamaterialet följer ett visst flöde genom rättssystemet men det finns en del avvikelser, vilket kan bero såväl på direkta felkodningar som på myndigheternas sätt att registrera uppgifter. Det finns ärenden i RUS som inte följer en förväntad kronologi, till exempel att datum för anmälan om brottet ligger senare i tid än datum då förundersökning inletts. En viss förändring av den ”typiska kronologin” är i vissa fall rimlig, men en alltför lång tidsperiod i ”fel ordning” kan vara en indikation på att ett datum har felregistrerats i Polisens eller i åklagarnas ärendehanteringssystem. Analysen av handläggningstider i denna rapport baseras därför endast på misstankar som följer den förväntade kronologin, och ärenden med ologiska tidsflöden (s.k. sekvensfel) har tagits bort.

Sammanlagt har 257 929 misstankar (7,7 procent av datamaterialet) exkluderats på grund av ologiska tidsflöden. För de fem särskilt utvalda brottskategorierna uppgår rensningen av sekvensfel till 19 537 misstankar, 2,2 procent, av misstankarna i dessa brottskategorier.

Rensningar på transaktionsnivå

Lagringslogiken i RUS innebär att en brottspost från RAR alltid måste läsas in före en brottsmisstanke, vilket kräver att dessa registrerats i kronologisk ordning. Den faktiska registreringen på myndigheterna sker emellertid inte alltid på detta sätt, och det förekommer att en brottsmisstanke registreras i Cåbra innan det anmälda brottet registrerats i RAR, och ibland sker ingen registrering alls av brottet. Om polisen inte hinner registrera brottet innan det laddas över till RUS kommer brottsmisstanken från Cåbra och kravet på kronologi i ordningen att innebära att brottet inte läses in i databasen. Om eller när brottet väl registreras i RAR läses det in i RUS, men då saknas brottsmisstanken. Dessa så kallade ”sekvensfel” leder till ett visst bortfall på transaktionsnivå (cirka 1–2 procent) i RUS-databasen (Brå 2012c).

Rensningar i de olika faserna i rättskedjan

Tid från anmälan till det att förundersökning inleds

Tiden från det att anmälan skrivs in hos polisen till att förundersökning inleds är vanligen kort, och ofta sker åtgärderna samma dag. I en obetydlig andel ärenden kan dock den ovan nämnda ordningen kastas om i registreringen, vilket ibland är fullt rimligt. Exempelvis kan förundersökningen inledas direkt på plats när brottet upptäcks, och polisen skriver in anmälan först dagen efter (i synnerhet om brottet sker sent på kvällen). Därför har misstankar där inskrivningen av anmälan ägde rum dagen efter förundersökningens start tagits med i analysen, men om längre tid förflutit betraktas det som en felkodning och exkluderas ur analysen.

Totalt har 159 068 misstankar exkluderats i denna fas då de hade en tid som var mindre än -1 dag. 155 261 misstankar som hade en tid på just -1 dag har inkluderats i analysen och tiden för dessa har satts till 0 dagar.⁵⁴

⁵⁴ Gällande endast de fem särskilt utvalda brottskategorierna har 4 473 misstankar exkluderats då de hade en tid som var mindre än -1 dag. 13 926 misstankar som hade en tid på just -1 dag har inkluderats i analysen, och tiden för dessa har satts till 0 dagar.

Tiden från det att förundersökning inleds till att en misstanke registreras

Det finns misstankar där datumet då misstanken registrerades ligger före förundersökningens start. Förklaringen kan vara att det enbart är en behörig överordnad som kan inleda en förundersökning, medan en polis direkt på brottsplatsen kan göra bedömningen att någon är skäligen misstänkt.⁵⁵ I undantagsfall kan det dröja innan datumet för förundersökningens start registreras av en överordnad, dock sällan mer än en vecka. Dessa fall kommer att ingå i beräkningarna av handläggningstiderna. Om den omvända ordningen har sträckt sig över en längre period, betraktas dessa misstankar som sekvensfel och utesluts därmed från analysen gällande handläggningstider.

Totalt sett har 75 951 misstankar exkluderats i denna fas då de hade en tid som var mindre än -7 dagar. 440 303 misstankar som hade en tid på mellan -1 och -7 dagar har inkluderats i analysen, och tiden för dessa har satts till 0 dagar.⁵⁶

Tiden från det att misstanke registreras till att beslut på misstanken fattas

För en mindre del misstankar ligger datumet för beslut på brottsmisstanken före det datum då misstanken registrerades. Eftersom en sådan tidsordning inte alls förefaller rimlig har samtliga misstankar som uppvisar en sådan kronologi i denna fas exkluderats ur analysen. Det gäller 20 094 misstankar totalt sett.⁵⁷

Tiden från beslut på misstanken till datum då tingsrättsdom meddelas

För 5 487 misstankar ligger datumet för meddelad tingsrättsdom tidigare än själva åtalsbeslutet, vilket bedöms bero på felregistreringar. Samtliga dessa misstankar utesluts ur analysen.⁵⁸

⁵⁵ Det finns olika uppfattningar om hur gällande rätt ska tolkas. Förundersökning ska inledas genom ett formligt beslut av någon som är behörig att inleda den aktuella förundersökningen. Det finns dock uppfattningar om att förundersökning kan inledas av annan än behörig och utan att ett formligt beslut härom fattas. JO och Polisrättsutredningen har uttalat att användande av vissa tvångsmedel innebär att en förundersökning ska anses vara inledd. Enligt dessa ska därmed användandet av tvång innefatta ett formlost beslut att inleda förundersökning (Bring & Diesen 2009).

⁵⁶ Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna har 10 976 misstankar exkluderats i denna fas då de hade en tid som var mindre än -7 dagar. 90 185 misstankar som hade en tid på mellan -1 och -7 dagar har inkluderats i analysen, och tiden för dessa har satts till 0 dagar.

⁵⁷ För de fem särskilt utvalda brottstyperna gäller det 2 386 misstankar.

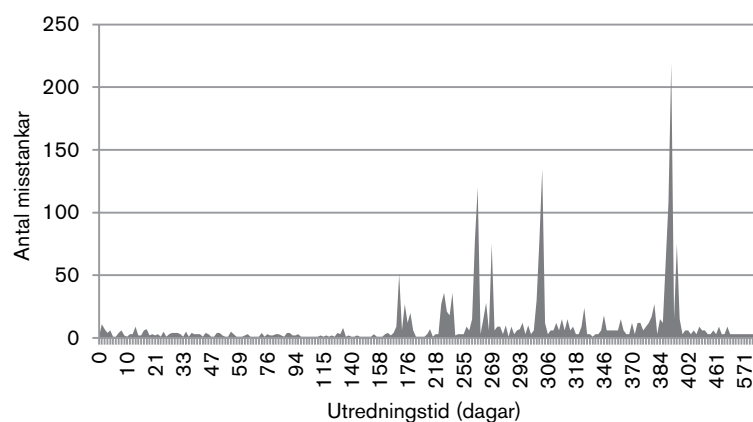
⁵⁸ Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna handlar det om 1 762 misstankar som utesluts.

Bilaga 3. Särskilt om brottskategorin utpressning

Resultaten i årets rapport visar att handläggningstiderna för utpressning ser ut att öka kraftigt år 2013 jämfört med tidigare år. Sett över tid (med uppföljningstid om 1 år), har medianen för utredningstiden legat på 59, 55, 53 respektive 70 dagar åren 2009–2012. År 2013 ligger medianen för utredningstiden på 228 dagar. Vid en närmare granskning visar det sig att denna långa utredningstid beror på speciella omständigheter i en enskild polismyndighet detta år, nämligen i Skåne län.

Det totala antalet misstankar för hela landet gällande utpressning ökar kraftigt år 2013, från 1 992 misstankar år 2012 till 3 944 misstankar år 2013. Det är emellertid så att 57 procent av alla registrerade misstankar för utpressning år 2013 hör till Skåne län, 2 251 misstankar. Det finns också i Skåne år 2013 ett stort antal misstankar med långa utredningstider, exempelvis 120 misstankar med en utredningstid på 262 dagar, 135 misstankar med en utredningstid på 303 dagar, 108 stycken med 387 dagars utredningstid och 219 med 388 dagars utredningstid. Dessa bidrar till att dra upp medianen kraftigt för Skåne län. Fördelningen av utredningstiden för misstankar om utpressning år 2013 följer därmed inte det förväntade mönstret (att de flesta misstankar har en kort utredningstid och att det blir färre misstankar ju längre utredningstid det handlar om). I figur 49 visas fördelningen för Skånes del för misstankar om utpressning år 2013 (jfr med figur över fördelning för utredningstiden generellt, se avsnitt Utredningstider 2009–2013).

Figur 49. Utredningstiden för misstankar om utpressning i Skåne län år 2013. N = 2 251. Utan uppföljningstid.

Om Skåne län räknas bort ur analysen av utredningstider för utpressning, sjunker mediantiden för övriga landet till 51 dagar år 2013 (med 1 års uppföljningstid), vilket är i samma nivå som åren 2009–2011. Detta visar på problemet med små brottskategorier, där enskilda stora ärenden med många misstankar i ett visst län kan få stort utslag på resultatet ett enskilt år.

Bilaga 4. Tabeller

Utredningstider

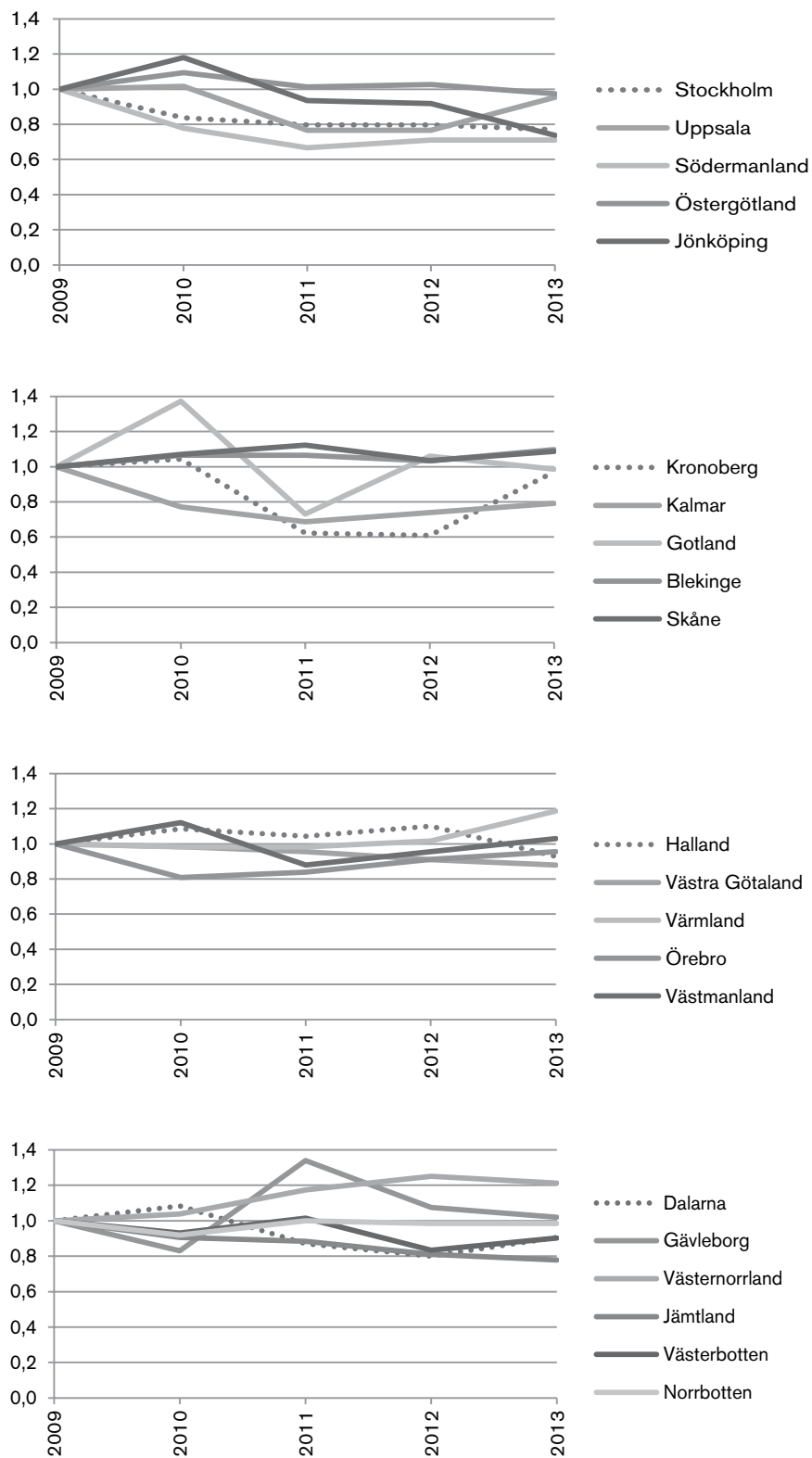
Tabell 17. Utredningstider år 2013 uppdelat på 7 polisregioner, samtliga brottsmisstankar. Mediantid i antal dagar. Utan uppföljningstid.

	Utredningstid	Antal misstankar
Polisregion Stockholm	62	130 492
Polisregion Öst	69	49 838
Polisregion Syd	71	91 387
Polisregion Väst	64	75 438
Polisregion Bergslagen	80	42 465
Polisregion Mitt	67	41 986
Polisregion Nord	71	39 458

Tabell 18. Utredningstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på landets 21 län åren 2009–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

	2009	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2009–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	74	62	59	59	57	-23 %	-3 %	119 224–124 355
Uppsala	64	65	49	49	61	-5 %	24 %	16 287–17 827
Södermanland	90	70	60	64	64	-29 %	0 %	14 120–16 106
Östergötland	75	82	76	77	73	-3 %	-5 %	18 182–20 032
Jönköping	61	72	57	56	45	-26 %	-20 %	10 798–14 117
Kronoberg	69	72	43	42	67	-3 %	60 %	6 970–13 774
Kalmar	96	74	66	71	76	-21 %	7 %	9 063–11 497
Gotland	67	92	49	71	66	-1 %	-7 %	2 498–3 911
Blekinge	62	66	66	64	68	10 %	6 %	6 059–7 118
Skåne	57	61	64	59	62	9 %	5 %	61 415–63 581
Halland	70	76	73	77	65	-7 %	-16 %	10 869–11 699
Västra Götaland	66	65	63	60	58	-12 %	-3 %	58 459–65 660
Värmland	59	58	58	60	70	19 %	17 %	12 284–13 420
Örebro	68	55	57	62	65	-4 %	5 %	15 783–16 765
Västmanland	66	74	58	63	68	3 %	8 %	11 703–15 982
Dalarna	85	92	74	68	77	-9 %	13 %	10 564–12 636
Gävleborg	53	44	71	57	54	2 %	-5 %	11 104–15 995
Västernorrland	52	54	61	65	63	21 %	-3 %	11 773–12 896
Jämtland	95	86	84	77	74	-22 %	-4 %	5 192–6 216
Västerbotten	72	67	73	60	65	-10 %	8 %	9 983–11 294
Norrbottnen	62	57	62	61	61	-2 %	0 %	8 821–10 944

Figur 50 a-d. Utveckling av utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar (median, 1 års uppföljningstid) per län 2009–2013. Indexerade värden med basår 2009.

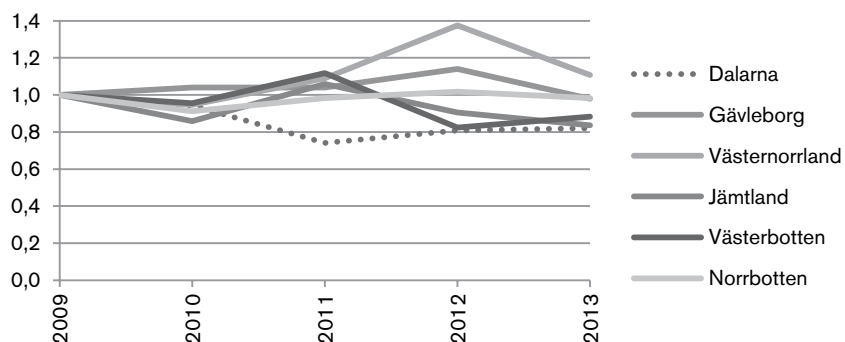
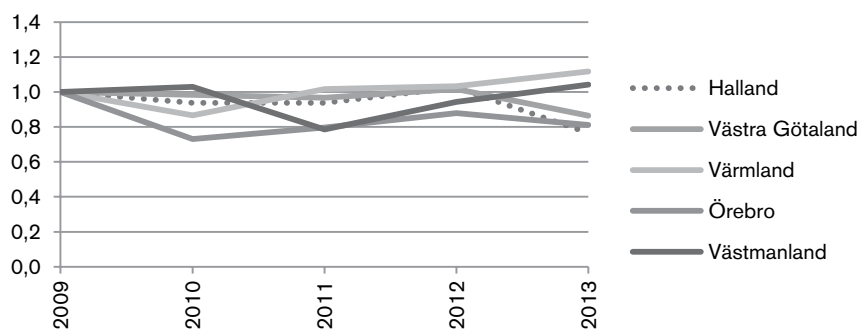
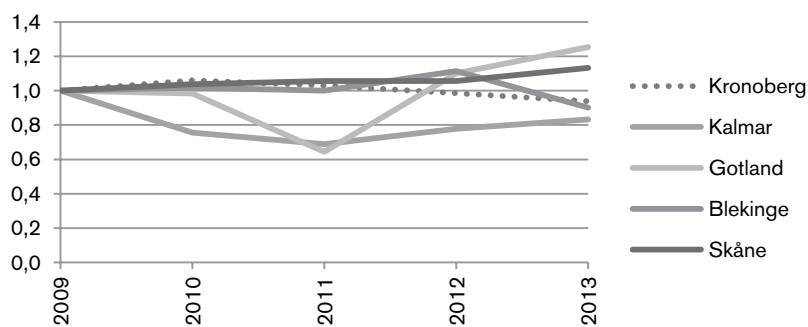
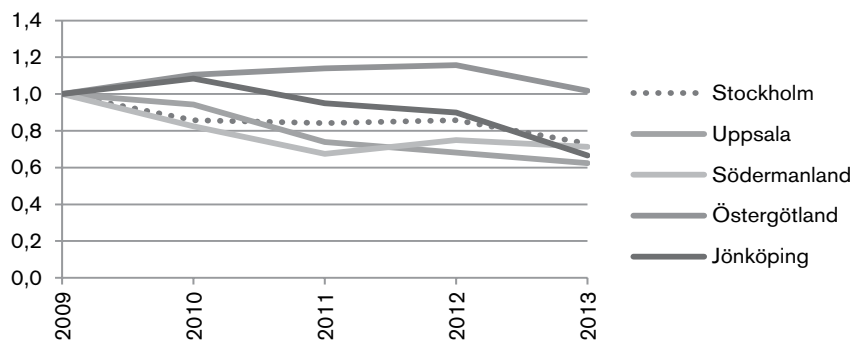
Tabell 19. Utredningstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på 7 polisregioner åren 2009–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

		2009	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2009–2013	Skillnad senaste året
Polisregion	Antal misstankar	126 243	128 266	125 344	122 024	124 586		
Stockholm	Median	74	63	59	59	57	-23 %	-3 %
Polisregion	Antal misstankar	46 419	47 483	47 821	46 530	46 501		
Öst	Median	75	76	65	67	60	-20 %	-10 %
Polisregion	Antal misstankar	87 187	88 039	89 954	90 833	87 103		
Syd	Median	62	63	61	54	64	3 %	19 %
Polisregion	Antal misstankar	70 235	76 937	73 130	70 158	71 909		
Väst	Median	67	67	64	62	59	-12 %	-5 %
Polisregion	Antal misstankar	40 310	41 377	42 350	39 137	39 614		
Bergslagen	Median	70	64	62	63	70	0 %	11 %
Polisregion	Antal misstankar	44 694	48 474	47 206	40 818	39 914		
Mitt	Median	61	61	57	55	61	0 %	11 %
Polisregion	Antal misstankar	39 557	39 965	41 033	37 459	37 415		
Nord	Median	66	62	67	64	64	-3 %	0 %

Tabell 20. Utredningstider för de fem särskilt utvalda brottskategorierna uppdelat på landets 21 län åren 2009–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

	2009	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2009–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	63	54	53	54	46	-27 %	-15 %	32 930–37 006
Uppsala	69	65	51	47	43	-38 %	-9 %	4 224–4 836
Södermanland	80	66	54	60	57	-29 %	-5 %	3 978–5 120
Östergötland	57	63	65	66	58	2 %	-12 %	5 358–6 465
Jönköping	60	65	57	54	40	-33 %	-26 %	3 206–4 044
Kronoberg	66	70	68	65	62	-6 %	-5 %	1 944–2 333
Kalmar	90	68	62	70	75	-17 %	7 %	2 588–3 283
Gotland	59	58	38	65	74	25 %	14 %	815–984
Blekinge	61	62	61	68	55	-10 %	-19 %	1 715–2 080
Skåne	53	55	56	56	60	13 %	7 %	17 540–19 743
Halland	81	76	76	83	62	-23 %	-25 %	2 992–3 544
Västra Götaland	59	58	57	60	51	-14 %	-15 %	15 688–20 145
Värmland	60	52	61	62	67	12 %	8 %	3 261–3 672
Örebro	74	54	59	65	60	-19 %	-8 %	4 093–4 758
Västmanland	70	72	55	66	73	4 %	11 %	3 168–4 764
Dalarna	89	84	66	72	73	-18 %	1 %	3 101–3 963
Gävleborg	50	52	52	57	49	-2 %	-14 %	3 185–4 358
Västernorrland	56	53	61	77	62	11 %	-19 %	2 959–3 697
Jämtland	85	73	90	77	71	-16 %	-8 %	1 292–1 848
Västerbotten	68	65	76	56	60	-12 %	7 %	3 012–3 623
Norrbottnen	57	52	56	58	56	-2 %	-3 %	2 699–3 749

Figur 51 a-d. Utveckling av utredningstiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna (median, 1 års uppföljningstid) per län 2009–2013. Indexerade värden med basår 2009.

Tabell 21. Utredningstider för misstankar om misshandel uppdelat på landets 21 län åren 2009–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

	2009	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2009–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	82	73	62	60	56	-32 %	-7 %	13 646–15 958
Uppsala	84	79	58	52	45	-46 %	-13 %	1 823–2 407
Södermanland	89	71	60	72	58,5	-34 %	-19 %	1 920–2 301
Östergötland	84	75	70	70	58	-31 %	-17 %	2 144–2 746
Jönköping	89	89	69	55	40	-55 %	-27 %	1 475–1 847
Kronoberg	82	87	83	79	64	-22 %	-19 %	813–904
Kalmar	101	77,5	67	76	70	-31 %	-8 %	1 302–1 595
Gotland	63	64	57	70	72	14 %	3 %	345–513
Blekinge	62	72	60	71	53	-15 %	-25 %	723–871
Skåne	74	70	67	61	45,5	-39 %	-25 %	7 115–7 513
Halland	113	85	87	91	78	-31 %	-14 %	1 263–1 467
Västra Götaland	90	83	72	68	55	-39 %	-19 %	6 218–7 363
Värmland	82	73	74	68	76	-7 %	12 %	1 382–1 608
Örebro	86	66	64	64	61	-29 %	-5 %	1 868–2 047
Västmanland	82	87	64	64	81	-1 %	27 %	1 472–2 091
Dalarna	108	107	88	84	82	-24 %	-2 %	1 558–1 897
Gävleborg	68	70	58	65	54	-21 %	-17 %	1 650–2 030
Västernorrland	75	74	78	70,5	65	-13 %	-8 %	1 590–1 774
Jämtland	107,5	101	92	105	75	-30 %	-29 %	655–903
Västerbotten	96	86	101	81	75	-22 %	-7 %	1 339–1 571
Norrbottnen	63	67	60	59	47	-25 %	-20 %	1 307–1 619

Tabell 22. Utredningstider för misstankar om stöld uppdelat på landets 21 län åren 2009–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

	2009	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2009–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	51	40	42	45	35	-31 %	-22 %	14 817 – 20 395
Uppsala	58	56	43	44	39	-34 %	-13 %	2 028 – 2 275
Södermanland	73	62	50	52	57	-22 %	10 %	1 598 – 2 383
Östergötland	49	56	57	60	58	18 %	-3 %	2 802 – 3 410
Jönköping	41	49	47	50	44	7 %	-12 %	1 320 – 2 164
Kronoberg	56	52	56	53	62	11 %	17 %	924 – 1 394
Kalmar	81	58	62	69	91	12 %	32 %	1 104 – 1 612
Gotland	58	57	28	66	76	31 %	16 %	401 – 502
Blekinge	60	58	68	69	58	-4 %	-17 %	826 – 1 134
Skåne	41	45	48	48	46	12 %	-4 %	8 324 – 11 098
Halland	63	68	67	74	52	-17 %	-30 %	1 545 – 1 874
Västra Götaland	43	44	48	51	49	14 %	-4 %	7 394 – 11 915
Värmland	45	40	50	57	64	42 %	12 %	1 572 – 1 899
Örebro	69	44	52	64	54	-22 %	-16 %	1 972 – 2 425
Västmanland	67	63	50	69	65	-3 %	-6 %	1 457 – 2 485
Dalarna	75	64	47	65	66	-12 %	2 %	1 332 – 1 881
Gävleborg	33	39	45	50	45	36 %	-10 %	1 323 – 2 011
Västernorrland	43	39	44	105	62	44 %	-41 %	1 178 – 1 823
Jämtland	71	59	91	61	60	-15 %	-1 %	563 – 1 026
Västerbotten	52	49	58	47	48	-8 %	2 %	1 429 – 2 095
Norrbottnen	52	48	49	59	61	17 %	3 %	1 195 – 2 010

Tingsrättstider

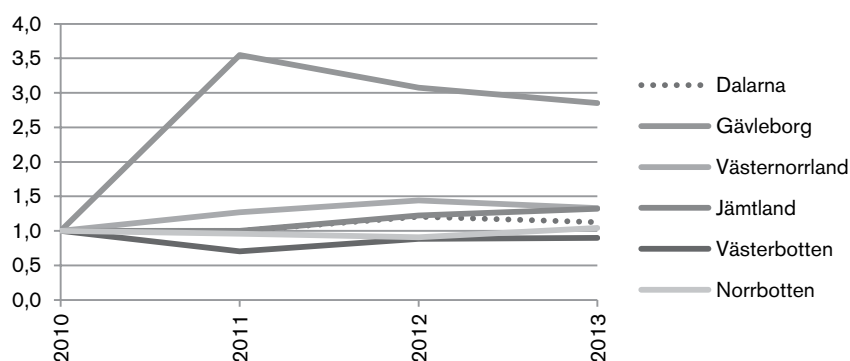
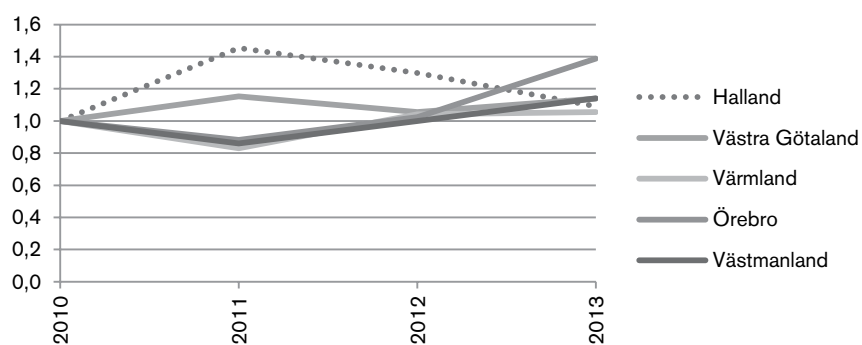
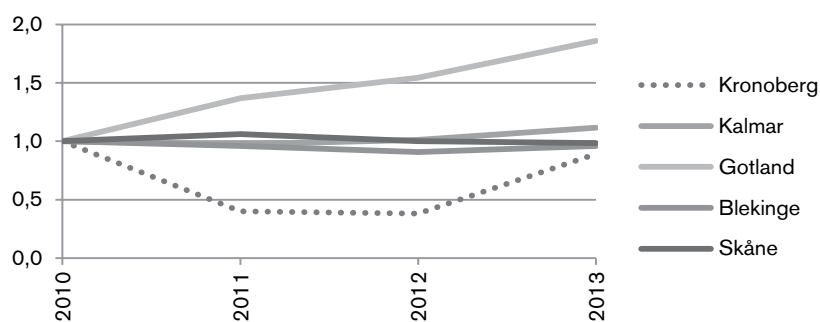
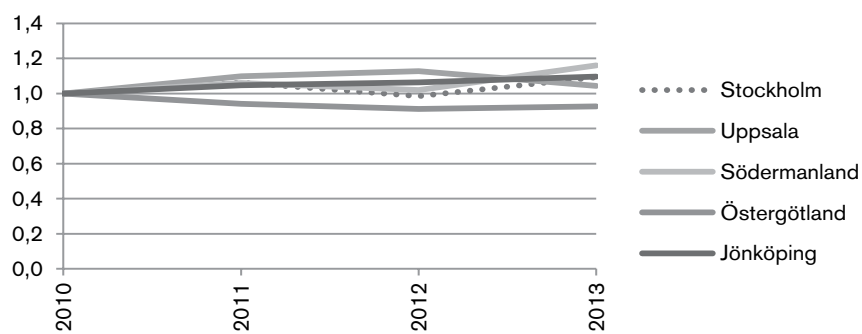
Tabell 23. Tingsrättstider år 2013 uppdelat på 7 polisregioner, samtliga brottsmisstankar. Mediantid i antal dagar. Utan uppföljningstid.

	Utredningstid	Antal misstankar
Polisregion Stockholm	74	38 871
Polisregion Öst	65	14 259
Polisregion Syd	68	30 988
Polisregion Väst	84	26 886
Polisregion Bergslagen	87	14 379
Polisregion Mitt	69	14 418
Polisregion Nord	88	11 242

Tabell 24. Tingsrättstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på landets 21 län åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	65	69	64	71	9 %	11 %	36 525–45 549
Uppsala	71	78	80	74	4 %	-8 %	6 538–6 963
Södermanland	50	53	51	58	16 %	14 %	3 752–5 531
Östergötland	68	64	62	63	-7 %	2 %	5 876–8 463
Jönköping	63	66	67	69	10 %	3 %	3 920–4 655
Kronoberg	55	22	21	49	-11 %	133 %	2 712–6 694
Kalmar	78	76	79	87	12 %	10 %	2 935–4 085
Gotland	46	63	71	85,5	86 %	20 %	828–1 613
Blekinge	75	72	68	72	-4 %	6 %	2 246–2 726
Skåne	64	68	64	63	-2 %	-2 %	21 232–25 024
Halland	77	112	100	84	9 %	-16 %	4 325–4 671
Västra Götaland	72	83	76	82	14 %	8 %	21 330–28 256
Värmland	71	59	74	75	6 %	1 %	4 551–5 323
Örebro	85	75	87	118	39 %	36 %	5 230–6 695
Västmanland	64	55	64	73	14 %	14 %	3 688–5 412
Dalarna	64	64	77	72	13 %	-6 %	4 055–4 586
Gävleborg	20	71	61,5	57	185 %	-7 %	3 575–7 521
Västernorrland	67	85	96,5	89	33 %	-8 %	3 724–5 081
Jämtland	78	78	95,5	103	32 %	8 %	1 653–2 724
Västerbotten	77	54	68	69	-10 %	1 %	3 077–4 225
Norrbottn	74	71	67	77	4 %	15 %	2 437–3 568

Figur 52 a-d. Utveckling av tingsrättstiderna för samtliga brottsmisstankar (median, 2 års uppföljningstid) per län 2010–2013. Indexerade värden med basår 2010.

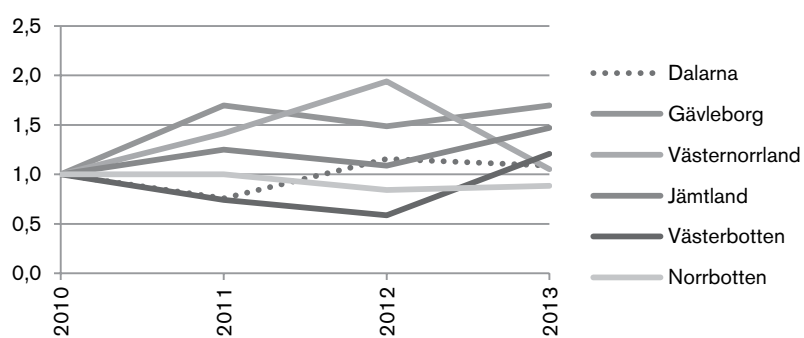
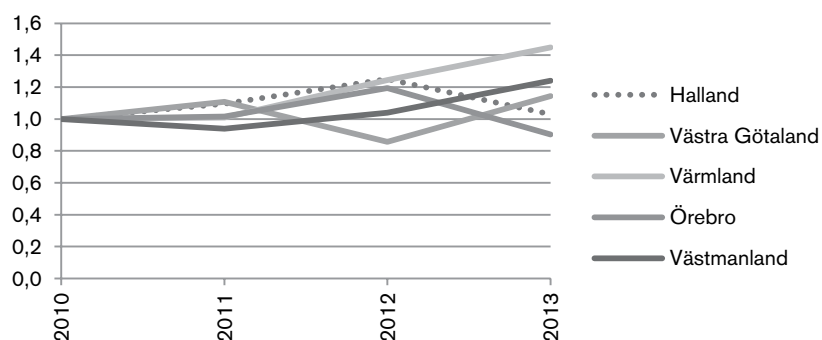
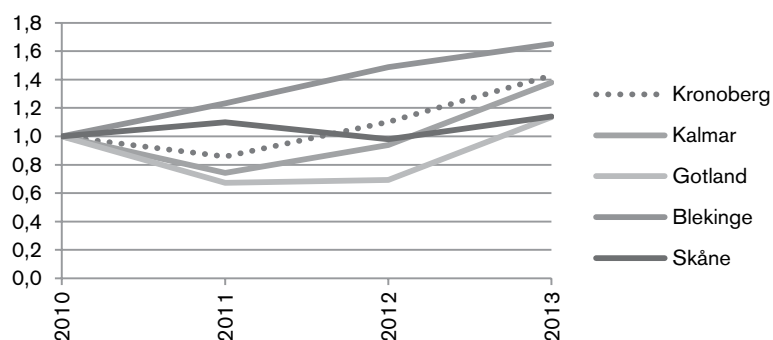
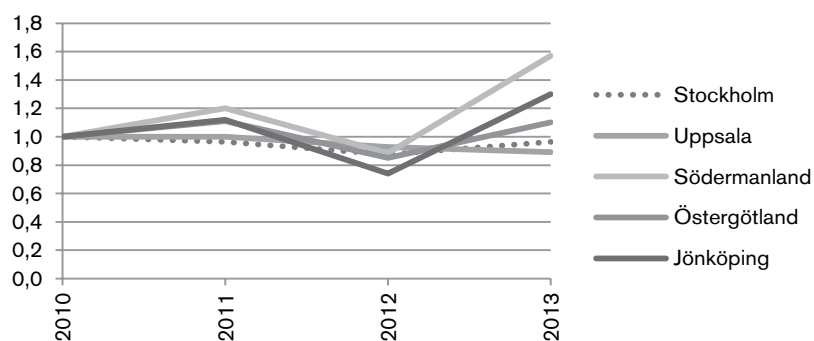
Tabell 25. Tingsrättstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på 7 polisregioner åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

		2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året
Polisregion Stockholm	Antal misstankar	46 998	44 792	42 474	37 353		
	Median	64	69	64	71	11 %	11 %
Polisregion Öst	Antal misstankar	17 580	18 476	18 050	13 904		
	Median	61	60	59	64	5 %	8 %
Polisregion Syd	Antal misstankar	32 627	38 416	35 066	29 875		
	Median	66	59	57	64	-3 %	12 %
Polisregion Väst	Antal misstankar	31 044	32 581	29 676	25 885		
	Median	73	85	78	83	14 %	6 %
Polisregion Bergslagen	Antal misstankar	15 985	16 604	14 864	13 836		
	Median	71	67	79	83	17 %	5 %
Polisregion Mitt	Antal misstankar	19 471	16 937	14 453	14 140		
	Median	51	69	70	68	33 %	-3 %
Polisregion Nord	Antal misstankar	14 422	15 598	13 316	10 891		
	Median	74	76	82	85	15 %	4 %

Tabell 26. Tingsrättstider för de fem utvalda brottstyperna uppdelat på landets 21 län åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	56	54	49	54	-4 %	10 %	9 441–13 203
Uppsala	56	56	52	50	-11 %	-4 %	1 554–1 781
Södermanland	35	42	31	55	57 %	77 %	987–1 758
Östergötland	54	60	46	60	10 %	29 %	1 638–2 509
Jönköping	50	56	37	65	30 %	76 %	947–1 483
Kronoberg	49	42	54	70	43 %	30 %	651–847
Kalmar	66	49	62	91	38 %	47 %	726–1 163
Gotland	52	35	36	59	13 %	64 %	296–593
Blekinge	43	53	64	71	65 %	11 %	491–757
Skåne	50	55	49	57	14 %	16 %	5 890–7 602
Halland	68	75	85	70	3 %	-18 %	1 217–1370
Västra Götaland	56	62	48	64	14 %	33 %	5 828–8 715
Värmland	49	50	61	71	45 %	16 %	1 139–1 394
Örebro	62	63	74	56	-10 %	-24 %	1 201–1 628
Västmanland	50	47	52	62	24 %	19 %	867–1 619
Dalarna	58	44	67	63	9 %	-6 %	1 095–1 408
Gävleborg	33	56	49	56	70 %	14 %	1 039–1 642
Västernorrland	58	82	113	61	5 %	-46 %	691–1 178
Jämtland	68	85	74	100	47 %	35 %	437–854
Västerbotten	58	43	34	70	21 %	106 %	986–1 336
Norrbottnen	69	69	58	61	-12 %	5 %	692–1 347

Figur 53 a-d. Utveckling av tingsrättstiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna (median, 2 års uppföljningstid) per län 2010–2013. Indexerade värden med basår 2010.

Tabell 27. Tingsrättstider för misstankar om misshandel uppdelat på landets 21 län åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	70	77	74	80	14 %	8 %	2 992–3 741
Uppsala	74	72	84	81	9 %	-4 %	488–670
Södermanland	53	66	57	71	35 %	25 %	359–596
Östergötland	74	66	59	66	-11 %	12 %	496–915
Jönköping	64	77	90	77	20 %	-14 %	341–506
Kronoberg	64	64	62	86	34 %	39 %	240–284
Kalmar	89	89	96	104	17 %	8 %	303–400
Gotland	56	88	69	95	69 %	37 %	92–188
Blekinge	55	75	76	83	51 %	9 %	148–254
Skåne	70	71	71	77	10 %	8 %	1 707–2 204
Halland	99	129	126	107	8 %	-15 %	474–528
Västra Götaland	77	82	83	85	10 %	2 %	1 831–2 407
Värmland	71	82	79	79	11 %	0 %	393–502
Örebro	112	84	98	97	-13 %	-1 %	389–611
Västmanland	55	55	56	73	34 %	30 %	320–547
Dalarna	69	70	85	82	19 %	-4 %	495–592
Gävleborg	56	78	57	60	7 %	5 %	337–612
Västernorrland	63	93	92	87	38 %	-5 %	304–492
Jämtland	86	90	111	117	35 %	5 %	156–283
Västerbotten	69	64	71	69	0 %	-3 %	346–545
Norrbotten	88	72	75	82	-6 %	9 %	279–502

Tabell 28. Tingsrättstider för misstankar om stöld uppdelat på landets 21 län åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	56	50	43	43	-23 %	0 %	5 507–8 313
Uppsala	42	44	45	31	-27 %	-32 %	878–1 053
Södermanland	34	39	49	43	26 %	-12 %	585–926
Östergötland	47	62	41	55	17 %	34 %	1 008–1 442
Jönköping	42	43	28	56	33 %	100 %	470–899
Kronoberg	42	32	43	55	31 %	28 %	382–487
Kalmar	50	35	26	85	70 %	227 %	377–708
Gotland	48	31	36	36	-26 %	-1 %	186–387
Blekinge	43	42	60	65	51 %	8 %	299–485
Skåne	48	53	44	50	4 %	14 %	3 617–4 927
Halland	40	50	54	41	3 %	-24 %	649–788
Västra Götaland	57	59	41	59	4 %	44 %	3 498–5 626
Värmland	37	31	48	75	103 %	56 %	638–818
Örebro	48	56	66	51	6 %	-23 %	687–993
Västmanland	53	43	56	50	-6 %	-11 %	481–971
Dalarna	53	36	56	51	-4 %	-9 %	525–697
Gävleborg	28	53	46	57	104 %	24 %	546–902
Västernorrland	62	71	196	48	-23 %	-76 %	322–725
Jämtland	56	86	40	84	50 %	110 %	265–539
Västerbotten	58	34	25	70	21 %	180 %	585–865
Norrbotten	52	62	42	45	-13 %	7 %	383–776

Total handläggningstid

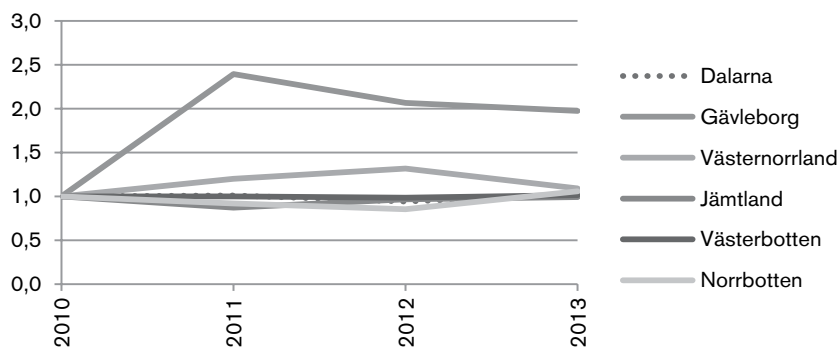
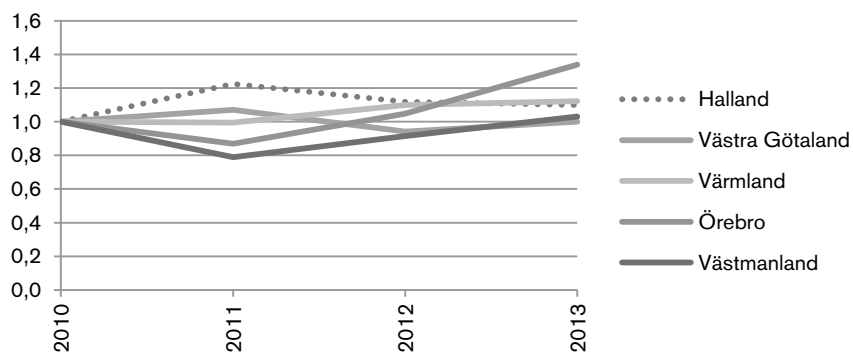
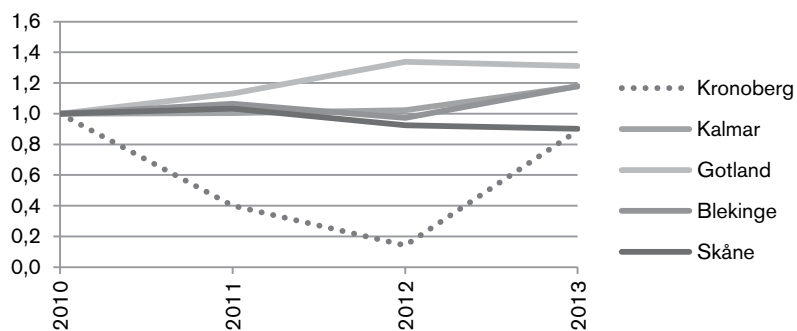
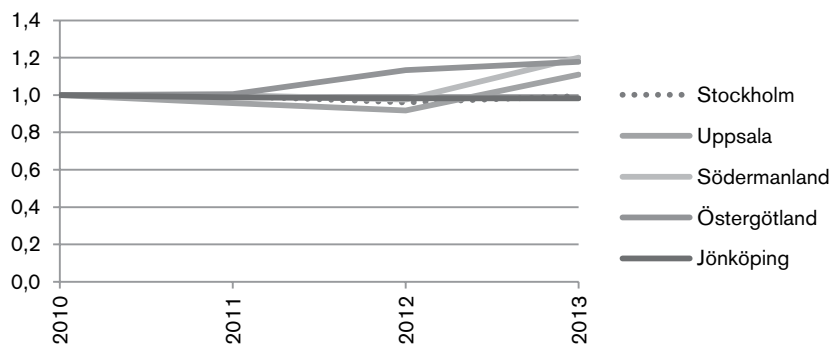
Tabell 29. Total handläggningstid år 2013 uppdelat på 7 polisregioner, samtliga brottsmisstankar. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid.

	Total handläggningstid	Antal misstankar
Polisregion Stockholm	187	38 871
Polisregion Öst	206	14 259
Polisregion Syd	178	30 988
Polisregion Väst	199	26 886
Polisregion Bergslagen	232	14 379
Polisregion Mitt	195	14 418
Polisregion Nord	202	11 242

Tabell 30. Totala handläggningstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på landets 21 län åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	179	178	172	178	-1 %	3 %	36 525–45 549
Uppsala	182	174	167	202	11 %	21 %	6 538–6 963
Södermanland	160	160	156	192	20 %	23 %	3 752–5 531
Östergötland	203	204	230	239	18 %	4 %	5 876–8 463
Jönköping	173	171	170	170	-2 %	0 %	3 920–4 655
Kronoberg	162	65	23	144	-11 %	526 %	2 712–6 694
Kalmar	209	210	214	246	18 %	15 %	2 935–4 085
Gotland	145	164	194	190	31 %	-2 %	828–1 613
Blekinge	184	196	179	217	18 %	21 %	2 246–2 726
Skåne	184	190	170	166	-10 %	-2 %	21 232–25 024
Halland	213	261	238	234	10 %	-2 %	4 325–4 671
Västra Götaland	186	199	175	186	0 %	6 %	21 330–28 256
Värmland	171	170	188	192	12 %	2 %	4 551–5 323
Örebro	192	167	201	257	34 %	28 %	5 230–6 695
Västmanland	199	157	182	205	3 %	13 %	3 688–5 412
Dalarna	220	222	207	223	1 %	8 %	4 055–4 586
Gävleborg	79	189	163	156	97 %	-4 %	3 575–7 521
Västernorrland	164	197	216	179	9 %	-17 %	3 724–5 081
Jämtland	233	203	225	231	-1 %	3 %	1 653–2 724
Västerbotten	190	190	187	193	2 %	3 %	3 077–4 225
Norrbottn	184	169	157	195	6 %	24 %	2 437–3 568

Figur 54 a-d. Utveckling av totala handläggningstider för samtliga brottsmisstankar (median, 2 års uppföljningstid) per län 2010–2013. Indexerade värden med basår 2010.

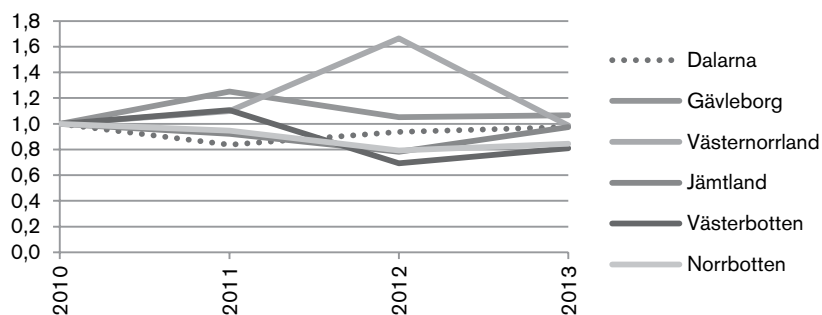
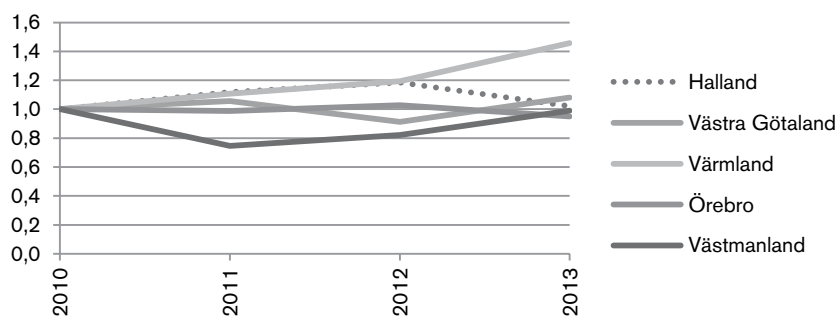
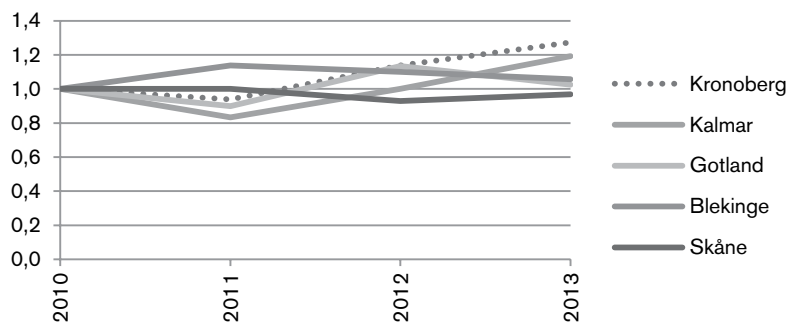
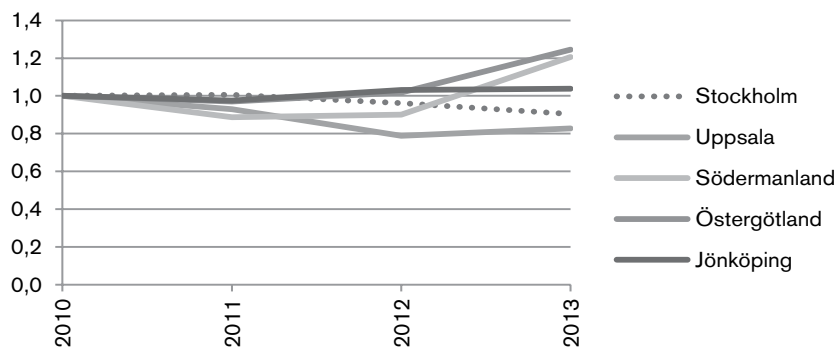
Tabell 31. Totala handläggningstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på 7 polisregioner åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

		2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året
Polisregion	Antal misstankar	46 998	44 792	42 474	37 353		
Stockholm	Median	177	178	174	179	1 %	3 %
Polisregion	Antal misstankar	17 580	18 476	18 050	13 904		
Öst	Median	185	181	183	201	9 %	10 %
Polisregion	Antal misstankar	32 627	38 416	35 066	29 875		
Syd	Median	185	169	156	173	-6 %	11 %
Polisregion	Antal misstankar	31 044	32 581	29 676	25 885		
Väst	Median	189	205	185	192	2 %	4 %
Polisregion	Antal misstankar	15 985	16 604	14 864	13 836		
Bergslagen	Median	192	183	198	224	17 %	13 %
Polisregion	Antal misstankar	19 471	16 937	14 453	14 140		
Mitt	Median	156	172	169	190	22 %	12 %
Polisregion	Antal misstankar	14 422	15 598	13 316	10 891		
Nord	Median	185	186	196	195	5 %	-1 %

Tabell 32. Totala handläggningstider för de fem särskilt utvalda brottskategorierna uppdelat på landets 21 län åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	156	157	150	141	-10 %	-6 %	9 441–13 203
Uppsala	156	145	123	129	-17 %	5 %	1 554–1 781
Södermanland	150	133	135	181	21 %	34 %	987–1 758
Östergötland	163	158	166	203	25 %	22 %	1 638–2 509
Jönköping	158	154	163	164	4 %	1 %	947–1 483
Kronoberg	146	137	166	186	27 %	12 %	651–847
Kalmar	203	169	203	242	19 %	19 %	726–1 163
Gotland	157	141	178	161	3 %	-10 %	296–593
Blekinge	160	182	176	169	6 %	-4 %	491–757
Skåne	155	155	144	150	-3 %	4 %	5 890–7 602
Halland	195	218	231	199	2 %	-14 %	1 217–1370
Västra Götaland	160	169	146	173	8 %	18 %	5 828–8 715
Värmland	140	155	167	204	46 %	22 %	1 139–1 394
Örebro	179	177	184	170	-5 %	-8 %	1 201–1 628
Västmanland	186	139	153	184	-1 %	20 %	867–1 619
Dalarna	203	170	190	198	-2 %	4 %	1 095–1 408
Gävleborg	136	170	143	145	7 %	1 %	1 039–1 642
Västernorrland	164	180	273	162	-1 %	-41 %	691–1 178
Jämtland	234	216	183	228	-3 %	25 %	437–854
Västerbotten	189	209	131	153	-19 %	17 %	986–1 336
Norrbotten	173	164	137	146	-16 %	7 %	692–1 347

Figur 55 a-d. Utveckling av totala handläggningstider för de fem särskilt utvalda brottskategorier-na (median, 2 års uppföljningstid) per län 2010–2013. Indexerade värden med basår 2010.

Tabell 33. Total handläggningstid för misstankar om misshandel uppdelat på landets 21 län åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	215	214	212	219	2 %	3 %	2 992–3 741
Uppsala	200	188	174	173	-14 %	-1 %	488–670
Södermanland	199	174	172	221	11 %	28 %	359–596
Östergötland	221	190	199	198	-10 %	-1 %	496–915
Jönköping	198	227	202	164	-17 %	-19 %	341–506
Kronoberg	193	195	193	227	18 %	18 %	240–284
Kalmar	243	210	215	248	2 %	15 %	303–400
Gotland	148	185	184	255	72 %	39 %	92–188
Blekinge	192	193	197	184	-4 %	-7 %	148–254
Skåne	206	195	184	193	-6 %	5 %	1 707–2 204
Halland	278	277	286	266	-4 %	-7 %	474–528
Västra Götaland	217	201	189	215	-1 %	14 %	1 831–2 407
Värmland	188	220	200	213	13 %	7 %	393–502
Örebro	263	215	213	247	-6 %	16 %	389–611
Västmanland	204	177	150	228	12 %	52 %	320–547
Dalarna	246	236	254	238	-3 %	-6 %	495–592
Gävleborg	178	207	170	150	-16 %	-12 %	337–612
Västernorrland	187	226	227	232	24 %	2 %	304–492
Jämtland	293	241	219	282	-4 %	29 %	156–283
Västerbotten	214	252	218	231	8 %	6 %	346–545
Norrbottn	199	191	165	186	-7 %	13 %	279–502

Tabell 34. Total handläggningstid för misstankar om stöld uppdelat på landets 21 län åren 2010–2013 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	Skillnad 2010–2013	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	138	136	121	113	-18 %	-7 %	5 507–8 313
Uppsala	135	133	108	93	-31 %	-14 %	878–1 053
Södermanland	146	124	135	155	6 %	15 %	585–926
Östergötland	142	158	151	203	43 %	34 %	1 008–1 442
Jönköping	132	130	158	161	22 %	2 %	470–899
Kronoberg	131	103	156	167	27 %	7 %	382–487
Kalmar	178	153	143	245	38 %	71 %	377–708
Gotland	157	110	178	151	-4 %	-15 %	186–387
Blekinge	142	176	173	169	19 %	-2 %	299–485
Skåne	137	145	128	132	-4 %	3 %	3 617–4 927
Halland	158	176	195	151	-4 %	-23 %	649–788
Västra Götaland	150	156	130	154	3 %	18 %	3 498–5 626
Värmland	113	119	143	216	91 %	51 %	638–818
Örebro	145	161	166	158	9 %	-5 %	687–993
Västmanland	191	123	169	158	-17 %	-7 %	481–971
Dalarna	180	136	165	165	-8 %	0 %	525–697
Gävleborg	113	150	123	160	42 %	30 %	546–902
Västernorrland	158	163	434	129	-18 %	-70 %	322–725
Jämtland	222	216	141	180	-19 %	28 %	265–539
Västerbotten	170	178	86	131	-23 %	52 %	585–865
Norrbottn	150	139	116	130	-13 %	12 %	383–776

En viktig princip för rättsväsendets hantering av brott är att sträva efter en snabb och effektiv rättsprocess, där utredningarna präglas av kvalitet och rättssäkerhet. Hur långa handläggningstiderna är har då stor betydelse.

I denna rapport har Brå för femte året i rad undersökt handläggningstiderna i rättskedjan för brottsmisstankar om misshandel, våldtäkt, stöld, rån respektive utpressning. Dessutom kartläggs handläggningstiderna för samtliga brottsmisstankar sammantaget.

För att beräkna handläggningstiderna används tre faser i rättskedjan som underlag:

- utredningstiden (från inledande av förundersökning till beslut på misstanken)
- tingsrättstiden (från beslut om åtal till meddelad tingsrättsdom)
- den totala handläggningstiden (från brottsanmälan till meddelad tingsrättsdom).

I rapporten studeras hur handläggningstiderna har förändrats under perioden 2009–2013, både för landet som helhet och på länsnivå, och brottsmisstankar med unga gärningspersoner uppmärksammas särskilt.

Brottsförebyggande rådet

BOX 1386 / TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN

TELEFON +46 (0)8 527 58 400 • FAX +46 (0)8 411 90 75 • E-POST INFO@BRA.SE • WWW.BRA.SE